

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ
У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ДОВКІЛЛЯ ЧЕРНІГІВЩИНИ – 2012

Статистичний збірник

ЧЕРНІГІВ
2013

Державна служба статистики України

Головне управління статистики у Чернігівській області

**Управління статистики сільського господарства
та навколишнього середовища**

Відповідальна за випуск **Г.М.Зінич**

У збірнику вміщено дані про стан навколишнього природного середовища Чернігівщини за 1995–2012рр.

Розрахований на широке коло читачів.

- адреса: вул. Горького, 37, м.Чернігів, 14000, Україна
- телефони: (462) 676-566, 676-534
- факс: (462) 675-082
- електронна пошта: post@chernivstat.gov.ua
- веб-сайт: www.chernivstat.gov.ua

Книжкова виставка-продаж (постійно діюча)

- адреса: вул.Горького, 37, м.Чернігів, 14000, Україна
- телефон: (462) 676-423

П Е Р Е Д М О В А

Статистичний збірник «Довкілля Чернігівщини – 2012» містить дані про стан навколишнього середовища області, а також заходи щодо поліпшення екологічної ситуації та природокористування.

Наведена в збірнику інформація базується на системі показників державних статистичних спостережень підприємств, установ, організацій з питань статистики навколишнього середовища.

Сфера статистики природних ресурсів та охорони довкілля охоплює повітряний басейн, водні, земельні ресурси, лісовий та заповідний фонди, біологічне розмаїття флори і фауни, а система статистичних показників включає надходження шкідливих речовин у повітря від стаціонарних та рухомих джерел, скидання забруднених стоків у поверхневі водойми, утворення та розміщення відходів у довкіллі, наявність та обсяги використання земельних, водних, рослинних, тваринних ресурсів.

Статистична інформація у збірнику подається як за 2012 рік, так і в динаміці за останні 10–20 років, загалом по області й у розрізі районів та видів економічної діяльності. Аналітичний та табличний матеріали доповнюються графіками та діаграмами, методологічними поясненнями. Для порівняння з іншими регіонами України розміщені матеріали про основні показники, що характеризують стан довкілля областей України.

Збірник підготовлений управлінням статистики сільського господарства та навколишнього середовища, управлінням статистики послуг та відділом статистики населення Головного управління статистики у Чернігівській області. У збірнику використані дані Деснянського басейнового управління водних ресурсів, Головного управління Держземагентства в Чернігівській області, Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської облдержадміністрації.

СКОРОЧЕННЯ У ЗБІРНИКУ

тис.	– тисяча
млн.	– мільйон
га	– гектар
кг	– кілограм
т	– тонна
р.	– рік
грн.	– гривня
км ²	– квадратний кілометр
м ³	– кубічний метр
‰	– проміле, кількість демографічних подій у розрахунку на 1000 осіб
ПЗФ	– природно-заповідний фонд
т.ін.	– таке інше

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ У ЗБІРНИКУ

Тире (–)	– явищ не було
Крапки (...)	– відомості відсутні
Нуль (0; 0,0)	– явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, що можуть бути виражені використаними в таблиці розрядами
Символ (х)	– заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу
„з них”, „у тому числі”	– наведено не всі доданки загальної суми, а при округленні сума складових не дорівнює підсумку

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Скорочення у збірнику. Умовні позначення у збірнику.....	4
Статистично-аналітичний огляд стану навколишнього природного середовища у 2012 році.....	13
Розділ 1. Охорона атмосферного повітря.....	33
1.1. Основні показники охорони атмосферного повітря.....	34
1.2. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в містах обласного значення та районах.....	35
1.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах.....	36
1.4. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на площу міст обласного значення та районів.....	37
1.5. Викиди забруднюючих речовин в атмосферу.....	38
1.6. Викиди забруднюючих речовин в атмосферу на одну особу.....	38
1.7. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах.....	39
1.8. Викиди забруднюючих речовин і діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	40
1.9. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту в містах обласного значення та районах.....	41
1.10. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря автотранспортом від використання окремих видів палива в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	42
1.11. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від окремих видів автотранспорту суб'єктів господарської діяльності в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	43
1.12. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в містах обласного значення та районах.....	44
1.13. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	45
1.14. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в розрізі виробничих та технологічних процесів, технологічного устаткування (установок) у 2012 році.....	46
1.15. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах.....	48

1.16.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	49
1.17.	Упровадження повітроохоронних заходів у 2012 році.....	50
1.18.	Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення за видами економічної діяльності у 2012 році.....	50
1.19.	Структура викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення у 2012 році.....	52
1.20.	Структура викидів забруднюючих речовин від пересувних транспортних засобів у 2012 році.....	52
	Розділ 2. Охорона та раціональне використання водних ресурсів.....	53
2.1.	Основні показники використання й відведення води.....	55
2.2.	Структура використання води у 2012 році.....	55
2.3.	Забір води з природних водних об'єктів у містах обласного значення та районах.....	56
2.4.	Забір води для використання з природних водних об'єктів у містах обласного значення та районах.....	57
2.5.	Забір води для використання з природних водних об'єктів у розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах.....	58
2.6.	Забір води з підземних джерел у містах обласного значення та районах.....	59
2.7.	Використання свіжої води в містах обласного значення та районах.....	60
2.8.	Використання свіжої води на побутово-питні потреби в містах обласного значення та районах.....	61
2.9.	Використання свіжої води на побутово-питні потреби в розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах.....	62
2.10.	Використання свіжої води на виробничі потреби в містах обласного значення та районах.....	63
2.11.	Використання свіжої води на сільськогосподарські потреби в містах обласного значення та районах.....	64
2.12.	Економія забору води за рахунок оборотного та повторно-послідовного водопостачання в містах обласного значення та районах.....	65
2.13.	Частка оборотної та повторно-послідовно використаної води в загальному обсязі використання води на виробничі потреби в містах обласного значення та районах.....	66
2.14.	Загальне водовідведення в містах обласного значення та районах.....	67

2.15.	Водовідведення в поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах.....	68
2.16.	Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах.....	69
2.17.	Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	70
2.18.	Скидання нормативно-очищених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах.....	71
2.19.	Скидання недостатньо очищених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах.....	72
2.20.	Очищення зворотних вод на очисних спорудах у містах обласного значення та районах у 2012 році.....	73
2.21.	Потужність очисних споруд у містах обласного значення та районах.....	74
2.22.	Використання та відведення свіжої води підприємствами за галузями економіки у 2012 році.....	75
2.23.	Використання свіжої води	76
2.24.	Структура використання свіжої води у 2012 році.....	76
	Розділ 3. Земельні ресурси та їх охорона.....	77
3.1.	Земельний фонд області (станом на 01.01.2013р.).....	78
3.2.	Загальна земельна площа та розподіл сільськогосподарських угідь по землевласниках і землекористувачах на 1 січня 2013 року.....	78
3.3.	Загальна земельна площа та розподіл сільськогосподарських угідь.....	79
3.4.	Площа осушених та зрошуваних сільськогосподарських угідь..	79
3.5.	Порушення й рекультивація земель.....	79
3.6.	Унесення мінеральних та органічних добрив у ґрунт сільськогосподарськими підприємствами області.....	80
3.7.	Посівна та удобрена площа сільськогосподарських культур.....	80
3.8.	Удобрена площа під урожай 2012 року в сільськогосподарських підприємствах у містах обласного значення та районах.....	81
3.9.	Унесення мінеральних і органічних добрив під урожай 2012 року сільськогосподарськими підприємствами в містах обласного значення та районах.....	82
3.10.	Площа сільськогосподарських угідь за механічним складом ґрунтів у містах обласного значення та районах (станом на 01.01.1996 року).....	83
3.11.	Площа сільськогосподарських угідь, підданих водній ерозії в містах обласного значення та районах (станом на 01.01.1996 року).....	84
3.12.	Площа солонцюватих та із солонцюватими комплексами сільськогосподарських угідь у містах обласного значення та районах (станом на 01.01.1996 року)	85

3.13.	Площа перезволожених та заболочених ґрунтів у містах обласного значення та районах (станом на 01.01.1996 року).....	86
3.14.	Площа засолених сільськогосподарських угідь у містах обласного значення та районах (станом на 01.01.1996 року).....	87
3.15.	Площа кислих ґрунтів у містах обласного значення та районах (станом на 01.01.1996 року).....	88
	Розділ 4. Відходи та поводження з ними.....	89
4.1.	Основні показники поводження з відходами	90
4.2.	Утворення відходів I–III класів небезпеки.....	90
4.3.	Утворення відходів за матеріалами у 2012 році.....	91
4.4.	Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств за класами небезпеки.....	92
4.5.	Утворення відходів за класами небезпеки.....	92
4.6.	Розміщення відходів підприємствами області за класами небезпеки у 2012 році.....	92
4.7.	Утворення відходів у містах обласного значення та районах.....	93
4.8.	Видалення відходів у спеціально відведені місця чи об'єкти в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	94
4.9.	Одержано відходів зі сторони в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	95
4.10.	Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств у містах обласного значення та районах.....	96
4.11.	Джерела надходження відходів на підприємства області за класами небезпеки у 2012 році.....	97
4.12.	Поводження з відходами на підприємствах області за класами небезпеки у 2012 році	97
4.13.	Утворення відходів у містах обласного значення та районах у 2012 році.....	98
4.14.	Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств у містах обласного значення та районах у 2012 році	99
4.15.	Утворення та поводження з відходами за небезпечними складниками у 2012 році.....	100
4.16.	Утворення відходів у розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах	104
4.17.	Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств у розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах.....	105
4.18.	Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств у розрахунку на квадратний кілометр у містах обласного значення та районах.....	106

Розділ 5. Охорона та використання лісових ресурсів.....	107
5.1. Лісовий фонд.....	108
5.2. Основні показники ведення лісового господарства.....	108
5.3. Темпи росту обсягів продукції, робіт та послуг лісового господарства.....	109
5.4. Заготівля ліквідної деревини за категоріями технічної придатності.....	109
5.5. Обсяги продукції, робіт та послуг лісового господарства в містах обласного значення та районах.....	110
5.6. Рубки лісу та заходи лісогосподарської діяльності в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	111
5.7. Заготівля ліквідної деревини в містах обласного значення та районах.....	112
5.8. Заготівля лісоматеріалів круглих у містах обласного значення та районах.....	113
5.9. Відтворення лісів у містах обласного значення та районах.....	114
5.10. Садіння і висівання лісу в містах обласного значення та районах.....	115
5.11. Природне поновлення лісу в містах обласного значення та районах.....	116
5.12. Відтворення лісів.....	117
5.13. Загибель лісових насаджень.....	117
5.14. Рубки формування й оздоровлення лісів та інші заходи в містах обласного значення та районах.....	118
5.15. Заготівля деревини від рубок формування й оздоровлення лісів та інших заходів у містах обласного значення та районах.....	119
5.16. Заготівля ліквідної деревини від рубок формування й оздоровлення лісів та інших заходів у містах обласного значення та районах.....	120
5.17. Лісові пожежі на території області.....	121
5.18. Кількість пожеж у лісах області.....	121
5.19. Пожежі в лісовому фонді в містах обласного значення та районах у 2012 році	122
5.20. Лісозахисні роботи в лісовому фонді.....	123
5.21. Причини загибелі лісових насаджень у 2012 році	123
5.22. Наявність осередків шкідників та хвороб лісу за містами обласного значення та районами у 2012 році	124
5.23. Виникнення осередків шкідників та хвороб лісу за містами обласного значення та районами у 2012 році	125
5.24. Порушення лісового законодавства в містах обласного значення та районах у 2012 році	126

Розділ 6. Мисливське господарство та природно-заповідний фонд.....	127
6.1. Основні показники ведення мисливського господарства.....	128
6.2. Площа угідь, охоплених мисливським упорядкуванням у містах обласного значення та районах.....	129
6.3. Кількість працівників, зайнятих у мисливському господарстві в містах обласного значення та районах.....	130
6.4. Витрати на ведення мисливського господарства в містах обласного значення та районах.....	131
6.5. Витрати на охорону, відтворення та облік диких звірів та птахів, упорядкування мисливських угідь у містах обласного значення та районах.....	132
6.6. Загальна кількість копитних тварин	133
6.7. Динаміка чисельності копитних тварин.....	133
6.8. Загальна кількість хутрових звірів	134
6.9. Динаміка чисельності хутрових звірів.....	134
6.10. Загальна кількість пернатої дичини.....	135
6.11. Динаміка чисельності пернатої дичини.....	135
6.12. Розподіл земель об'єктів природно-заповідного фонду за користувачами у 2012 році.....	136
6.13. Розподіл земель об'єктів природно-заповідного фонду, наданим їм у постійне користування за угіддями у 2012 році....	136
Розділ 7. Економічний механізм природокористування.....	137
7.1. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища у 2012 році.....	138
7.2. Структура капітальних інвестицій та поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища за напрямками у 2012 році.....	139
7.3. Витрати на охорону навколишнього природного середовища...	139
7.4. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2012 році.....	140
7.5. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2012 році.....	141
7.6. Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення за джерелами фінансування у 2012 році.....	142
7.7. Структура інвестицій на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення у 2012 році.....	142
7.8. Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2012 році.....	143
7.9. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	144

7.10.	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	145
7.11.	Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	146
7.12.	Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	147
7.13.	Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення та поточні витрати на охорону природи.....	148
7.14.	Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища в розрізі видів економічної діяльності у 2012 році.....	149
7.15.	Екологічні платежі.....	151
7.16.	Структура екологічного податку, пред'явленого підприємствам, організаціям, установам у 2012 році.....	151
7.17.	Екологічний податок та штрафні санкції пред'явлені підприємствам, організаціям, установам за порушення природоохоронного законодавства в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	152
7.18.	Екологічний податок та штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства, фактично сплачені підприємствами, організаціями, установами в містах обласного значення та районах у 2012 році.....	153
7.19.	Екологічний податок пред'явлений та фактично сплачений підприємствами, організаціями, установами в розрізі видів економічної діяльності у 2012 році.....	154
	Розділ 8. Демографічна ситуація.....	155
8.1.	Територія, щільність населення та кількість адміністративно-територіальних одиниць.....	156
8.2.	Чисельність наявного населення в містах обласного значення та районах.....	157
8.3.	Народжуваність, смертність та природний приріст (скорочення) населення.....	160
8.4.	Розподіл померлих за статтю та віковими групами.....	161
8.5.	Смертність населення за причинами смерті.....	162
	Розділ 9. Охорона здоров'я.....	163
9.1.	Окремі індикатори людського розвитку в області.....	164
9.2.	Захворюваність населення області за класами хвороб.....	165
9.3.	Захворюваність населення на злоякісні новоутворення в містах обласного значення та районах	167

9.4.	Захворюваність населення на активний туберкульоз у містах обласного значення та районах.....	168
	Розділ 10. Деякі міжрегіональні порівняння.....	169
10.1.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за регіонами.....	170
10.2.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення за регіонами.....	171
10.3.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення за регіонами.....	172
10.4.	Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за регіонами у 2012 році.....	173
10.5.	Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення за регіонами у 2012 році.....	174
10.6.	Забір води з природних водних об'єктів за регіонами.....	175
10.7.	Відведено (скинуто) зворотних вод за регіонами.....	176
10.8.	Скидання забруднених зворотних вод у природні поверхневі водні об'єкти за регіонами у 2012 році.....	177
10.9.	Утворення відходів за регіонами.....	178
10.10.	Утилізовано, оброблено (перероблено) відходів.....	179
10.11.	Наявність відходів у спеціально відведених місцях або об'єктах та на території підприємств за регіонами.....	180
10.12.	Землі України.....	181
10.13.	Обсяги продукції лісового господарства за регіонами.....	181
10.14.	Заготівля ліквідної деревини за регіонами.....	182
10.15.	Переведення лісових культур та природного поновлення у вкриті лісовою рослинністю землі за регіонами.....	183
10.16.	Лісові пожежі за регіонами у 2012 році.....	184
10.17.	Відтворення лісів за регіонами.....	185
10.18.	Садіння і висівання лісу за регіонами.....	186
10.19.	Площа мисливських угідь за регіонами.....	187
10.20.	Загальна кількість диких тварин, що мешкають у мисливських угіддях України.....	188
10.21.	Природний рух населення.....	189

Статистично-аналітичний огляд стану навколишнього природного середовища у 2012 році

Чернігівщина – край із потужним економічним, інтелектуальним і природним потенціалом. Розташування її в межах поліської та лісостепової зон зумовлює різноманіття природного середовища і сировинних ресурсів, історичної спадщини, видів і напрямів виробничої діяльності. Унікальність економіко-географічного положення області визначається її розташуванням на кордоні трьох держав: України, Росії, Білорусі та близькістю до столиці та великого промислового центру – м.Києва.

Географічне розташування та кліматичні умови

Чернігівська область одна з найбільших на Україні, за своєю територією посідає третє місце – 31,9 тис. км² (5,3% території країни), густота населення – 34 особи/км².

Розташована на півночі України в поліській та лісостеповій зонах Придніпровської низовини. На заході і північному заході межує з Гомельською областю Білорусі, на півночі – з Брянською областю Росії, на сході – з Сумською, на півдні – з Полтавською, на південному заході – з Київською областями України. Середня висота над рівнем моря – 120 метрів, на північному сході – 200 метрів, на південному заході – 120-150 метрів.

Клімат помірно-континентальний. Середньорічна температура січня – -7°C, липня – +19°C. Середньорічна кількість опадів – 550-660 мм.

Має своєрідні природні ландшафти, досить поширені біологічні різновиди.

Попри великі втрати від меліоративних робіт, проведених у свій час, ландшафтам Чернігівського Полісся властивий високий ступінь поширення природних територій. Значна частина з них зберігає потенційні можливості відновлення – повернення до природного стану або деякого наближення до нього. Непогано збережені і заплавні ландшафтні комплекси середніх та великих рік – Десни, Сейму, Снову, Сожу. Лучні та лучно-болотні і болотні заплавні комплекси верхів'їв, а здебільшого і всієї течії багатьох малих річок дуже змінені – осушені і частково розорані.

Майже цілком область розміщується в Придніпровській низовині, південна її частина в межах Полтавської рівнини і має переважно рівнинну, злегка хвилясту поверхню, у цілому сприятливу для господарської діяльності. Абсолютні висоти 100–220 м (максимальна відмітка 222 м біля с.Березова Гать Новгород-Сіверського району). Переважають ерозійно-аккумулятивні форми рельєфу (річкові долини, яри, балки) у поєднанні з аккумулятивними (льодовикові і водно-льодовикові вали, зандрові рівнини). Виключенням є

сильно еродовані території Придеснянського плато (західні відроги Середньоросійської височини), численні лесові "острови" в північній та південно-східній частинах області, а також болота і знижені та перезволожені землі давніх річкових та прохідних долин (Замглай, Смолянка та інші).

Надра Чернігівщини багаті корисними копалинами. Сировинний потенціал регіону на 59,4% складається з паливно-енергетичних корисних копалин – нафти, конденсату, торфу; 31,7% загальних мінеральних ресурсів належить будівельній сировині; 8,2% – води прісні та мінеральні, 0,7% – нерудні корисні копалини для металургії та бішофіт.

Область є однією з найбагатших за запасами водних ресурсів. Гідрографічна мережа належить до басейну Дніпра. Територією області протікають 1570 річок загальною довжиною 8369 км, у т. ч. великі річки: Дніпро (91 км), Десна (505 км); середні: Сож, Судость, Сейм, Снов, Остер, Трубіж, Супой, Удай (загальна протяжність 723 км). Серед малих річок 160 мають довжину більше 10 км.

Природні ресурси Десни мають важливе значення для розвитку продуктивного потенціалу Дніпра. Десна (загальна площа басейну – 88,9 тис. км²) є другою за величиною на території басейну Дніпра річкою після Прип'яті та першою за довжиною (1130 км) лівобережною притокою Дніпра. У басейні Десни, у середній за водністю рік, формується біля 22% поверхневого стоку Дніпра і біля 15% стоку всіх річок його основних притоків.

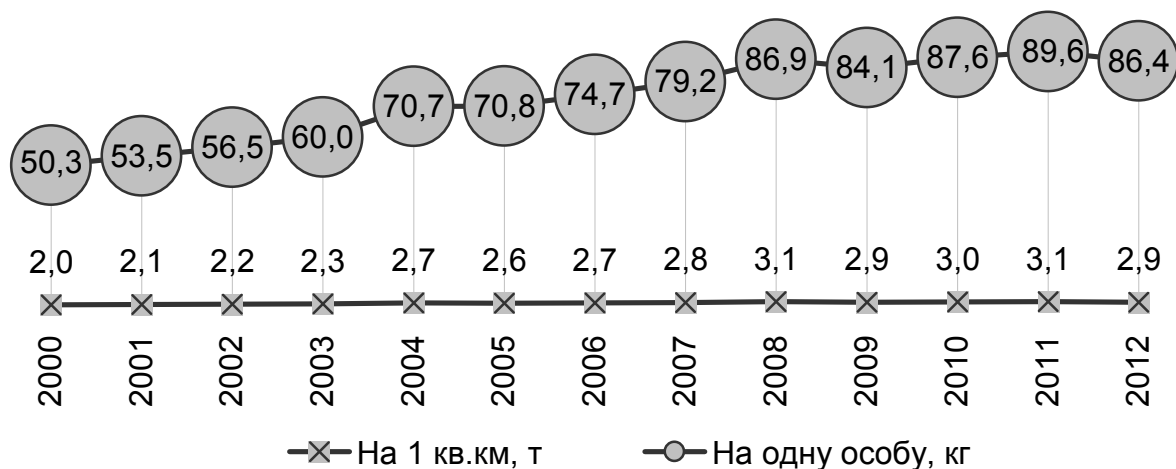
Атмосферне повітря

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать теплове та енергетичне устаткування, промислові підприємства, сільське господарство, транспортна система. Усі вони суттєво впливають на здоров'я людини та стан навколишнього середовища. Протягом 2012р. в атмосферне повітря області від стаціонарних та пересувних джерел забруднення надійшло 93,6 тис.т забруднюючих речовин (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на 4,4 тис.т (4,5%) менше, ніж у 2011р. Викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів, становили, відповідно, 15,7 тис.т (16,8% від загальної кількості) та 58,6 т (0,1%).

Крім цих речовин, в атмосферу потрапило 2454,7 тис.т діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату.

У середньому за рік на один квадратний кілометр території області викинуто 2,9 т забруднюючих речовин. Найбільша щільність викидів у містах: Чернігові – 426,7 т, Прилуках – 93,8 т, Ніжині – 80,7 т. Середньообласний показник викидів у атмосферу забруднюючих речовин у розрахунку на одну особу за рік становив 86 кг. У Варвинському районі цей показник перевищив середній рівень області у 2,6 рази.

Динаміка викидів забруднюючих речовин

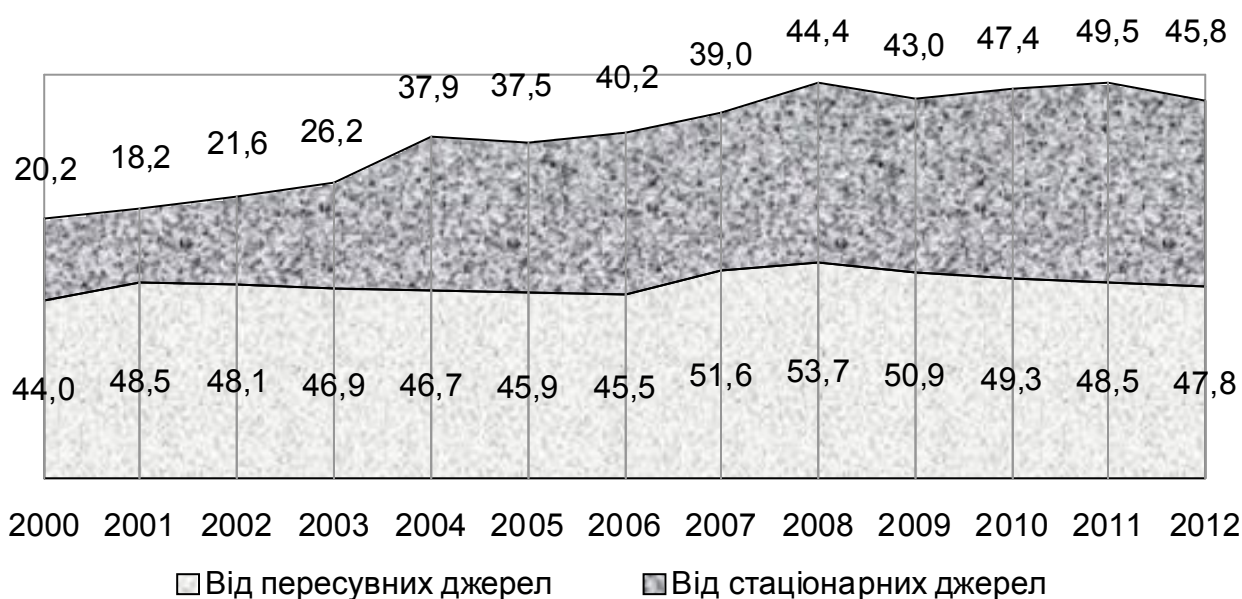

Зменшення шкідливих викидів у атмосферу, порівняно з попереднім роком, відбулося в містах Чернігів і Ніжин та в 15 районах області, найсуттєвіше в м.Чернігові, Носівському та Чернігівському районах (89,9% від загального обсягу зменшення).

Кількість забруднюючих речовин, що надійшла в атмосферу внаслідок виробничої діяльності підприємств області та роботи транспортної системи була майже однакова: стаціонарними джерелами викинуто 45,8 тис.т (48,9% від загальнообласного показника), пересувними – 47,8 тис.т (51,1%).

Викиди забруднюючих речовин

(тис.т)

У складі речовин, викинутих стаціонарними джерелами підприємств, метан має найбільшу питому вагу – 34,0%, діоксид та інші сполуки сірки – 28,3%, сполуки азоту – 15,6%, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 11,6%, оксид вуглецю – 6,3%, неметанові леткі органічні сполуки – 4,1%, інші – 0,1%. Крім того, в атмосферу надійшло 1861,9 тис.т діоксиду вуглецю.

Найбільше забруднювали довкілля області підприємства – виробники електроенергії, газу й води (46,4% від загального обсягу викидів стаціонарними джерелами) та сільськогосподарські підприємства (28,3%), про що свідчать такі дані:

	Кількість підприємств, які мали викиди	Обсяги викидів			
		забруднюючих речовин		діоксиду вуглецю	
		т	у % до 2011р.	тис.т	у % до 2011р.
Усі види економічної діяльності	453	45782	92,5	1861,9	95,9
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ним послуги	208	12968	96,9	27,0	138,2
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	15	247	100,7	10,2	286,4
Добувна промисловість	6	2503	104,9	107,6	96,0
Переробна промисловість	95	2746	96,2	179,0	97,2
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	10	21255	92,4	1467,2	94,6
Будівництво	25	92	49,7	3,2	91,0
Діяльність транспорту та зв'язку	23	4372	71,3	40,0	128,7
Інші види економічної діяльності	71	1599	125,2	27,7	74,1

Основними підприємствами – забруднювачами регіону залишаються КЕП "Чернігівська теплоелектроцентраль" ТОВ фірми "ТехНова", яким у 2012р. викинуто 19222,9 т (42,0% від загальних викидів по області), "Чернігівське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів" управління магістральних газопроводів "Київтрансгаз" ПАТ "Укртрансгаз" – 2894,7 т (6,3%), "Гнідинцівський газопереробний завод" ПАТ "Укнафта" – 1641,6 т (3,6%), КП "Чернігівводоканал" – 1178,4 т (2,6%). У містах та районах, де розташовані ці підприємства, спостерігалися найвищі обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря: м.Чернігів – 46,7%, Чернігівський район – 8,3%, Варвинський – 4,9%.

У 2012р. на підвищення ефективності очисних установок КЕП "Чернігівська теплоелектроцентраль" фірми ТОВ "ТехНова" витрачено 65,8 тис.грн., що сприяло зменшенню викидів на 176,6 т. Але, незважаючи на

вжиття заходів із реконструкції та ремонту обладнання, які щорічно проводяться підприємством, обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря цього підприємства становлять найвагомішу частку в загальному обсязі викидів області. Режим його роботи та вид палива, зокрема вугілля, що використовується для опалення, найбільше впливають на динаміку викидів від стаціонарних джерел забруднення в атмосферне повітря Чернігівської області.

Капіталовкладення КЕП "Чернігівська теплоелектроцентральної" ТОВ фірми "ТехНова"

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Обсяг викидів забруднюючих речовин, тис.т	11,4	15,5	17,1	17,5	20,9	19,2
Витрати на ремонт пилогазоочисного обладнання та котлоагрегатів, тис.грн.	40,3	116,9	253,3	67,8	23,2	65,8

Для зменшення часу експлуатації вугільних котлів, на підприємстві планується реконструкція та модернізація з монтажем газотурбінної установки та котла утилізатора.

З метою охорони атмосферного повітря від забруднення шкідливими речовинами у 2012р. підприємства області здійснили 11 заходів, на які було витрачено 5731 тис.грн. Упровадження природоохоронних заходів сприяло зменшенню ними шкідливих викидів на 246 т.

Транспортна система життєво необхідна для розвитку економіки та соціального благоустрою. Однак транспорт є екологічно шкідливим для людини та оточуючого її навколишнього середовища через викиди в повітря токсичних речовин. Основними токсичними інгредієнтами, якими забруднювалося повітря під час експлуатації транспортних засобів, були оксид вуглецю (35,7 тис.т, або 74,7% усіх викидів від транспорту), неметанові леткі органічні сполуки та оксиди азоту (по 5,4 тис.т, або 11,3%).

Транспортна система Чернігівської області представлена трьома видами транспорту: автомобільним, залізничним та річковим. Викиди автомобільного транспорту становили левову частку від загальних транспортних – 42,5 тис.т (88,9%), виробничої техніки – 5,0 тис.т (10,5%), залізничного та водного – 0,3 тис.т (0,6%).

Із загальної кількості викидів, які потрапили в атмосферу від автотранспорту, 27,0 тис.т (63,5%) надійшло від автомобілів, які перебувають у приватній власності населення, 15,5 тис.т (36,5%) – суб'єктів господарської діяльності. Від двигунів автотранспорту, що працювали на бензині, в атмосферу потрапило 30,6 тис.т шкідливих речовин (72,0% від загальних викидів автомобільного транспорту), на зрідженому та стисненому газі –

7,0 тис.т (16,5%), на дизпаливі – 4,9 тис.т (11,5%). Найбільшу частку викидів від автотранспорту суб'єктів господарської діяльності займають викиди від вантажних автомобілів – 51,6% (8,0 тис.т), найменшу – від спеціальних легкових автомобілів – 3,9% (0,6 тис.т).

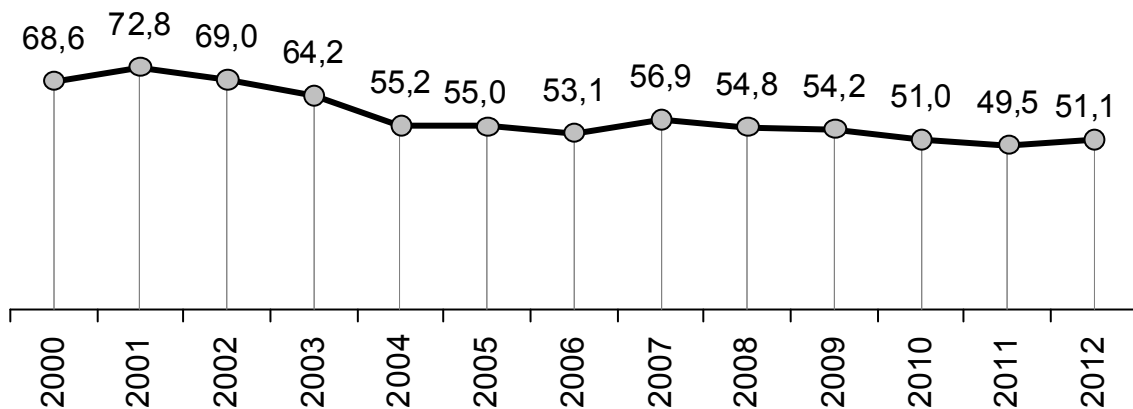
У порівнянні з 1990р. обсяги викидів забруднюючих речовин від автотранспорту зменшилися в 4 рази.

Крім того, автотранспортом викинуті в повітря 406,2 тис.т діоксиду вуглецю.

Викиди шкідливих речовин від транспортних засобів завжди були в області основним чинником погіршення атмосфери, але в останні роки питома вага пересувних джерел у загальному обсязі викидів дещо зменшилася. Для зменшення забруднення атмосферного повітря громадський транспорт області, в основному, було переведено на менш токсичні види палива – пропан-бутанові суміші, метан.

Питома вага пересувних джерел у загальному обсязі викидів

(відсотків)

Відходи

Однією з найважливіших проблем області є питання поводження з відходами – забруднювачами довкілля, які можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини. Від методів поводження з відходами залежить стан біоресурсів, забрудненість повітря, землі та водоносних горизонтів. Ліквідація та обмеження негативного впливу відходів на довкілля належать до ключових проблем як держави, так і області.

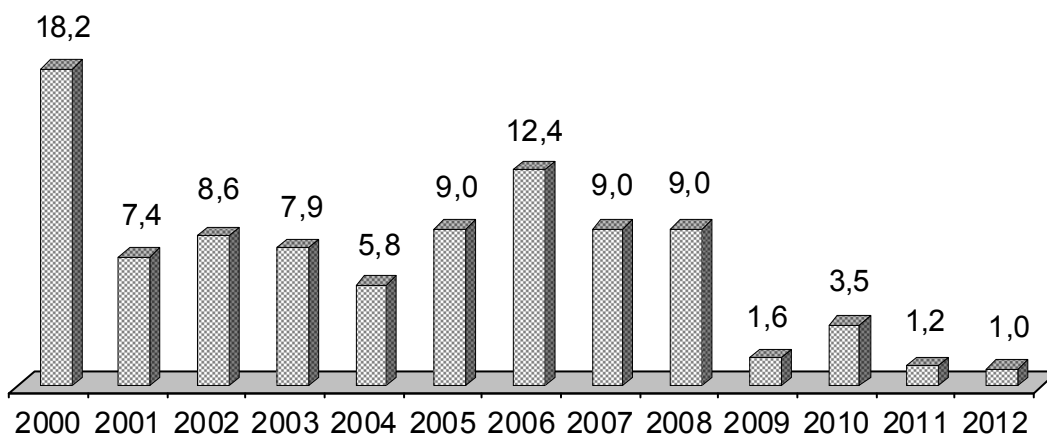
Протягом 2012р. на території Чернігівської області утворилося 740,6 тис.т відходів I–IV класів небезпеки (на 37,4% більше, ніж у 2011р.), з них 538,0 тис.т – на підприємствах та 202,6 тис.т – у домогосподарствах. Переважну їх частину (739,6 тис.т) становлять відходи IV класу небезпеки – це відходи

виробництва харчових продуктів та напоїв, відходи діяльності установ громадського харчування, комунальні відходи та інші. Найнебезпечнішими є відходи I класу небезпеки – це відходи, які містять ртуть, свинець та його сполуки. У 2012р. їх утворилося 97,1 т.

Більше третини усіх відходів (35,7%) утворилася в результаті діяльності підприємств переробної промисловості, 22,4% – виробництва та розподілення електроенергії, газу та води. Найбільша кількість утворених відходів (75%) припадає на м.Чернігів та Прилуцький район.

Утворення відходів I-III класів небезпеки

(тис.т)

У Чернігівській області у 2012р. утворилося відходів I-IV класів небезпеки 0,2% від загального обсягу в Україні.

Сумарний обсяг відходів, що утворилися в Дніпропетровській, Донецькій, Кіровоградській та Луганській областях, складає майже 90% від загального обсягу утворених відходів.

У 2012р. на підприємствах Чернігівської області утилізовано, оброблено (перероблено) – 103,1 тис.т відходів I-IV класів небезпеки, що на 18,1% більше, ніж у 2011р. Частка відходів I-IV класів небезпеки, які були утилізовані, оброблені (перероблені), у загальному обсязі утворених у 2012р. становила 13,9%.

Значний негативний вплив на довкілля області мали відходи, які утворилися в результаті реформування аграрного сектору економіки – непридатні й заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин, накопичені обсяги золи КЕП "Чернігівська теплоелектроцентраль" ТОВ фірми "ТехНова" та тверді побутові відходи.

Протягом 2012 року з Чернігівської області вивезено 288,7 т непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин, які несуть загрозу забруднення природних об'єктів небезпечними речовинами. На кінець 2012р. в області їх залишилося 156,6 т, у тому числі 52,7 т знаходяться на території підприємств.

Для розміщення золи та шлаку КЕП "Чернігівська теплоелектроцентрально" ТОВ фірми "ТехНова" використовуються два майже заповнені золонакопичувачі та планується будова ще одного. За результатами вишукувань, проведених фахівцями Українського науково гігієнічного центру, зола КЕП "Чернігівська теплоелектроцентрально" ТОВ фірми "ТехНова" може використовуватись для виробництва будівельних матеріалів.

Негативно впливають на всі компоненти навколишнього середовища ставки-накопичувачі рідких промислових відходів, які почали будуватися у 60-х роках минулого століття: спостерігається розширення ореолу забруднення ґрунтових вод, забруднення атмосферного повітря продуктами випаровування, забруднення ґрунтів прилеглих територій важкими металами, хоча на даний час розміщення відходів у ставках не проводиться.

В області вирішено проблему утилізації ртутних ламп. На ПАТ "Чернігівське Хімволокно" функціонує установка по їх демеркуризації.

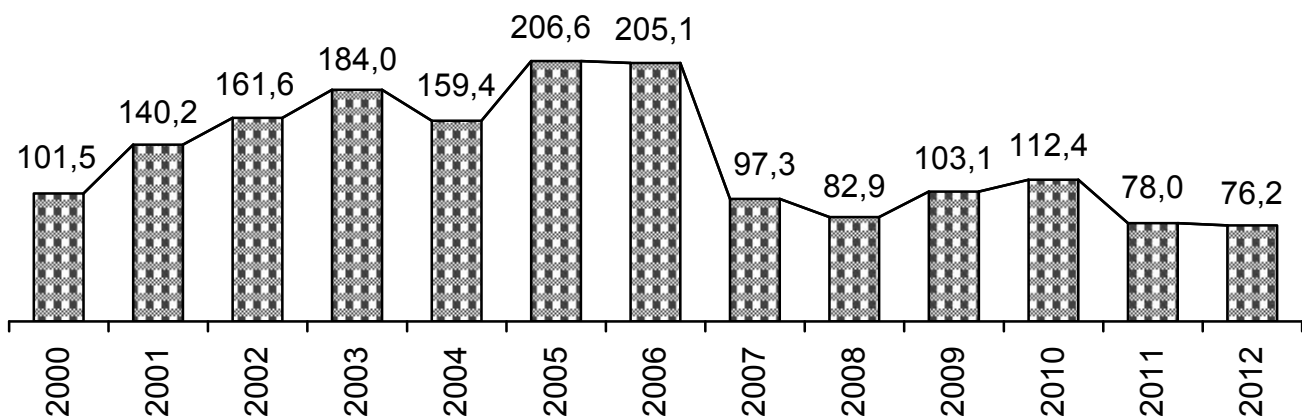
На території області знаходиться 218 спеціально відведених місць та об'єктів видалення відходів, їх проектний об'єм становить 5778,8 тис.м³, залишковий – 1870,7 тис.м³, а площа, відповідно, 2583,2 тис.м² та 1071,9 тис.м².

Станом на 1 січня 2013р. в спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств Чернігівської області накопичено 9723,9 тис.т відходів I–IV класів небезпеки, з них майже 2 тис.т належать до I класу небезпеки. Переважна кількість відходів I класу (93,4%) зберігається на території м.Чернігова.

У середньому на 1 км² території області на початок 2013р. зберігалось 305 т відходів I–IV класів небезпеки, у розрахунку на одного жителя – 9 т.

Наявність відходів I–III класів небезпеки в спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств у розрахунку на квадратний кілометр

(на кінець року; кг)

За даними Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської облдержадміністрації при проведенні у 2012р. робіт із перезатарення хімічних засобів захисту рослин, майже в кожному районі Чернігівської області було виявлено невідповідність кількості відходів фактичним даним. Розбіжність пояснюється тим, що при проведенні на початку 2012р. спеціально створеними комісіями інвентаризації непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин, їх залишкова кількість визначалася візуально з урахуванням застарілих облікових даних. Понадлімітна кількість безгосподарських хімічних засобів захисту рослин, виявлених у ході проведення робіт по перезатаренню, становила 304,6 т.

Згідно з договором між Міністерством екології та природних ресурсів України та ТОВ "С.І. Груп Консорт ЛТД" про надання послуг із видалення твердих відходів на території Чернігівської області, субпідрядною організацією ТОВ "Сі Буд Систем" проведено роботи із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення та знешкодження непридатних до використання пестицидів і тари від них.

За період проведення робіт вдалося повністю звільнити від залишків безгосподарських хімічних засобів захисту рослин 7 районів: Чернігівський, Куликівський, Ніжинський, Бахмацький, Ріпкинський, Корюківський, Н-Сіверський.

На сьогоднішній день стан наявних місць зберігання хімічних засобів захисту рослин залишається незадовільним, що створює загрозу забруднення ґрунтів і підземних водоносних горизонтів та виникнення надзвичайної ситуації. Враховуючи те, що значна частина складів знаходиться в басейнах річок Дніпро та Десна, які є джерелами питного водопостачання, з метою зменшення техногенного навантаження на навколишнє середовище та попередження забруднення об'єктів довкілля, є вкрай необхідним забезпечити утилізацію залишків небезпечних речовин у повному об'ємі.

В області проведено комплекс підготовчих заходів, необхідних для забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення та зберігання непридатних до використання пестицидів і тари від них.

Лісові ресурси

Ліси впливають на весь природний комплекс у цілому: на клімат, ґрунти, умови формування поверхневого стоку, регулюють рівень води в річках, фільтрують воду й очищують повітря. Ліси – це багатство, яке потрібно не лише зберігати, але й примножувати для майбутніх поколінь.

Загальна площа земель лісового фонду на 01.01.2013р. становила 739,4 тис.га, у тому числі вкритих лісовою рослинністю – 660,9 тис.га. Лісистість області становить 23,2%. Відсоток площ вкритих лісом у різних районах не однаковий. Якщо в північних районах лісистість становить від 20 до 45% від загальної площі району, то в південних – лише 8 – 20%.

Лісогосподарською діяльністю у 2012р. в області займалися 60 підприємств, якими вироблено продукції, виконано робіт та надано послуг на суму 379,9 млн.грн. (на 5,8% більше, ніж у 2011р.). Частка продукції лісозаготівель у загальних обсягах продукції, робіт та послуг лісового господарства становила 94,1%.

Серед регіонів України за обсягами продукції, робіт та послуг Чернігівська область поступається лише Житомирській (864,7 млн.грн.), Рівненській (575,8 млн.грн.), Київській (429,1 млн.грн.) та Сумській (386,2 млн.грн.).

З метою заготівлі деревини вирубуються стиглі деревостани (рубки головного користування), проводиться зруб та збирання дерев, уражених та пошкоджених різними хворобами, шкідниками (санітарні рубки).

Від усіх видів рубок загалом в області заготовлено 1534,4 тис.м³ деревини (на рівні попереднього року), у тому числі від рубок головного користування – 845,6 тис.м³ (55,1% загальних обсягів заготовленої деревини). Крім заготівель деревини, протягом року було заготовлено побічної продукції лісового користування: сіна – 2,0 т, деревних соків – 1,2 тис.т, новорічних ялинок – 55,2 тис.шт.

У 2012р. з метою забезпечення відтворення вилучених запасів деревини, підвищення продуктивності лісів, запобігання ерозійним процесам, поліпшення навколишнього природного середовища було проведено відтворення лісів на площі 4,1 тис.га земель лісового фонду, з яких 3,3 тис.га – садіння і висівання лісу та 0,8 тис.га – природне поновлення. Протягом 2012р. у вкриті лісовою рослинністю землі в лісовому фонді переведено 4,1 тис.га лісових культур та 0,7 тис.га ділянок з природним поновленням.

Лісовідновлення в лісовому фонді та загибель лісових насаджень

(га)

Загрозу лісу та його мешканцям створюють лісові пожежі. Внаслідок пожеж гине ліс, тварини, птахи, витрачаються значні кошти на гасіння та ліквідацію наслідків пожеж. У Чернігівській області порівняно з попередніми роками значно зменшилися площі пройдені вогнем та розміри нанесених збитків. У лісах області в минулому році було зафіксовано 30 випадків лісових пожеж (утричі менше, ніж у 2011 році), якими заподіяно збитків на суму 35,8 тис.грн.

Негативний вплив на ведення лісового господарства мали також випадки незаконного вирубування. У минулому році в області зареєстровано 184 (у 2011р. – 293) таких випадків, у результаті чого заподіяно шкоди лісу на суму 601,1 тис.грн. (33% до 2011р.) та знищено або пошкоджено 338 м³ деревини.

Підтриманню природної стійкості деревостоїв сприяє своєчасне та якісне виконання робіт, спрямованих на попередження та знищення хвороб і шкідників лісу. У 2012р. від пошкоджень шкідливими комахами, хворобами лісу, несприятливих погодних умов, лісових пожеж, загинуло 772 га лісових насаджень, що у 2,4 раза більше, ніж у попередньому році. Заходи зі знищення осередків шкідників та хвороб лісу було проведено на площі 8,2 тис.га. На відміну від попереднього року, основна частина робіт по захисту лісів від шкідників (75,8%) проводилася біологічними препаратами, решта – хімічними.

Після проведення лісозахисних робіт на кінець 2012р. залишилося 73,9 тис.га пошкодженого шкідниками та хворобами лісу, що становить 11,2% від площі лісового фонду, вкритої лісовою рослинністю, з неї потребують негайних заходів боротьби 6,9 тис.га лісу. Із загальної площі осередків шкідників та хвороб лісу 32,8 тис.га уражені хворобами, 39,5 тис.га – хвоєгризучими шкідниками, 0,1 тис.га – листогризучими, 1,5 тис.га – іншими шкідниками.

Мисливське господарство та природно-заповідний фонд

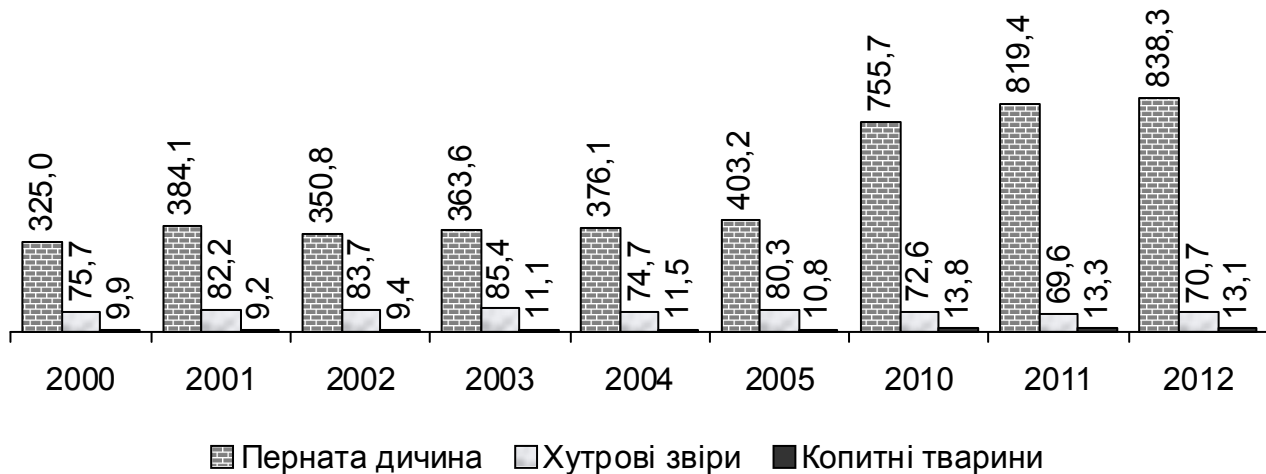
Право ведення мисливського господарства загальною площею 2,8 млн.га надано 54 господарствам області. В якості мисливських угідь використовувалося 86% земельного фонду області. Серед основних користувачів мисливських угідь – недержавні підприємства, які використовують 91% площі мисливських угідь.

У 2012р. мисливський фонд області налічував 5 видів копитних тварин, 13 видів хутрових звірів та 11 видів птахів. За останні 12 років поголів'я копитних мисливських тварин збільшилося на 32,3% та становило 13,1 тис. голів, пернатої дичини – у 2,6 разів (838,3 тис. голів), а хутрових звірів – зменшилося на 6,6% (70,7 тис. голів). У мисливських господарствах не виявлено зубрів, яких у 2000р. було 70. У лісах Чернігівщини в минулому році мешкало 485 оленів, 905 лосів, майже 4 тис. кабанів та 8 тис. козуль. Серед хутрових – майже 41 тис. зайців, 12 тис. ондатр, 6 тис. бобрів, по 3 тис. лисиць та куниць, майже 2 тис. єнотовидних собак, по 1 тис. білок, борсуків і норок,

навіть 10 рисей. Пернаті представлені 301 тис. качок, по 115 тис. перепілок і куликів, 8,5 тис. куріпок тощо.

Чисельність мисливських тварин та пернатої дичини

(тис. голів)

Чисельність копитних тварин порівняно з попереднім роком дещо зменшилася (на 186 голів, або на 1,4%), а хутрових звірів та пернатої дичини збільшилася, відповідно, на 1079 голів (на 1,6%) та на 18882 голів (на 2,3%).

Окремі мешканці мисливських угідь (борсуки, видри, норки, рисі) занесені до Червоної книги України.

Частка добутих копитних тварин у загальній кількості тих, які мешкають у мисливських угіддях, становила 5,7%, хутрових звірів – 11,0%, пернатої дичини – 11,0%, що не перевищує існуючі нормативи.

Загальні витрати на ведення мисливського господарства зменшилися порівняно з 2011р., на 2,5% і становили 12772,9 тис.грн. На охорону, відтворення, облік диких тварин та впорядкування мисливських угідь витрачено 28,7% усіх коштів (3671,6 тис.грн.).

Серед регіонів України найбільше коштів на охорону, відтворення та облік диких тварин, впорядкування мисливських угідь витрачено мисливськими господарствами Житомирської області (6914,4 тис.грн.), Харківської (6843,5 тис.грн.) та м.Києва (6065,1 тис.грн.).

У 2012р. в області діяло 10 розплідників зі штучного розведення копитних тварин для розселення, в яких утримувались олені благородні, лані, муфлони та кабани. Загальне поголів'я мисливських тварин у розплідниках збільшилося за рік на 12% і становило 297 голів.

Одним із важливих факторів, що характеризують екологічну ситуацію, напрями природоохоронної діяльності є збереження і розвиток природно-заповідного фонду. Природно-заповідний фонд області нараховує 656 об'єктів загальною площею 253,6 тис.га, що становить 7,6% площі області. Природно-

заповідний фонд складають 8 категорій об'єктів: Ічнянський та Мезинський національні природні парки, регіональний ландшафтний парк "Міжрічинський", 442 заказники, 137 пам'яток природи, 19 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, 52 заповідні урочища, дендропарки "Тростянець" загальнодержавного значення та "Прилуцький" місцевого значення, Менський зоопарк загальнодержавного значення.

У 2004р. на Чернігівщині був створений Ічнянський національний природний парк загальною площею 9,7 тис.га. Особливий охороні на території природного парку підлягає 14 видів рослин, серед них лілія лісова, пальчатокорінник м'ясочервоний та травневий, плаун річний, підсніжник білосніжний, коручка чемерниковидна, осока богемська та 10 видів комах, птахів та тварин (журавель сірий, орел-карлик, горностай, видра річкова та інші), занесених до Червоної книги України, а також 5 рослинних угруповань (формації латаття білого, сніжно-білого, пухирника малого, глечиків жовтих, звичайнососнових лісів, звичайноялівцевих та звичайнодубово-звичайнососнових лісів звичайноялівцевих), які занесені до Зеленої книги України.

У 2006р. на території Коропського району створений Мезинський національний природний парк загальною площею 31 тис.га. У парку охороняються 17 видів рослин, занесених до Червоної книги України (плаун річний, плаун щитolistий, цибуля ведмежа (черемша), зозуліні сльози яйцевидні, любка дволиста та зеленоквіткова, лілія лісова, сальвія плаваюча та інші), 8 рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України (звичайнодубових лісів із домінуванням у травостої цибулі ведмежої, клейковільхових лісів із домінуванням у травостої страусового пера звичайного, формації глечиків жовтих, латаття білого, сніжно-білого, плавуна щитolistого тощо), та 65 представників фауни, занесених до Червоної книги України (стерлядь прісноводна, дозорець-імператор, зміїд, шуліка чорний, лунь польовий, лунь лучний, лелека чорний, кулик сорока, сорокопуд сірий, видра річкова, тхір лісовий та інші).

За даними Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської облдержадміністрації в області постійно проводяться роботи по розширенню мережі природно-заповідного фонду, а саме: створення національних природних парків "Дніпровсько-Деснянське міжріччя" в Козелецькому районі та "Подесення" на території української частини заплави р.Десни (у Чернігівській області зосереджений на території Борзнянського, Куликівського, Менського, Сосницького та Чернігівського районів), розширення Ічнянського НПП на 9,7 тис.га за рахунок приєднання земель в Ічнянському та Ніжинському районах. Ведеться розробка проектів створення нових об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення. Найближчим часом планується створення заказників у Ріпкинському та Ніжинському районах, ботанічних пам'яток природи в м.Чернігові, Чернігівському та Коропському районах.

Нині в Україні є 4 біосферні та 18 природних заповідників, 41 національний природний парк. Загальна площа природно-заповідного фонду України займає 1565 тис.га, це майже 3% території країни.

Економічний механізм природокористування

Збереження, відновлення і раціональне використання природних ресурсів – одна з найактуальніших проблем у галузі охорони навколишнього природного середовища. Базовим механізмом державного фінансування природоохоронних заходів є система фондів охорони навколишнього природного середовища. Фонди створено з метою концентрації коштів і цільового фінансування заходів, пов'язаних з охороною довкілля. Основну частину надходжень до фондів становлять платежі за забруднення навколишнього природного середовища

У 2012р. підприємствам, організаціям та установам, які зареєстровані в Чернігівській області, за забруднення навколишнього природного середовища та порушення природоохоронного законодавства пред'явлено екологічних платежів на загальну суму 5364,1 тис.грн., з них 5205,6 тис.грн. становить екологічний податок та 158,5 тис.грн. – штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства.

Екологічні платежі¹

	(тис.грн.)	
	Пред'явлено до сплати	Фактично сплачено
Екологічний податок – усього	5205,6	4643,6
за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин	2130,2	1909,3
стаціонарними джерелами забруднення	2052,4	1837,8
пересувними джерелами забруднення	77,8	71,5
за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	396,8	350,2
за розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини	2678,6	2384,1
Штрафні санкції за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища	158,6	156,7

¹ Без ПДВ.

Понад 51,5% екологічного податку області становлять платежі за розміщення відходів, 40,9% – викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення, 7,6% – за скиди забруднюючих речовин у водойми.

Підприємствами, організаціями, установами протягом 2012р. фактично сплачено 4800,3 тис.грн. екологічних платежів (з урахуванням погашення заборгованості за попередні роки), що становить відповідно 89,5% від загальної суми пред'явлених екологічних платежів.

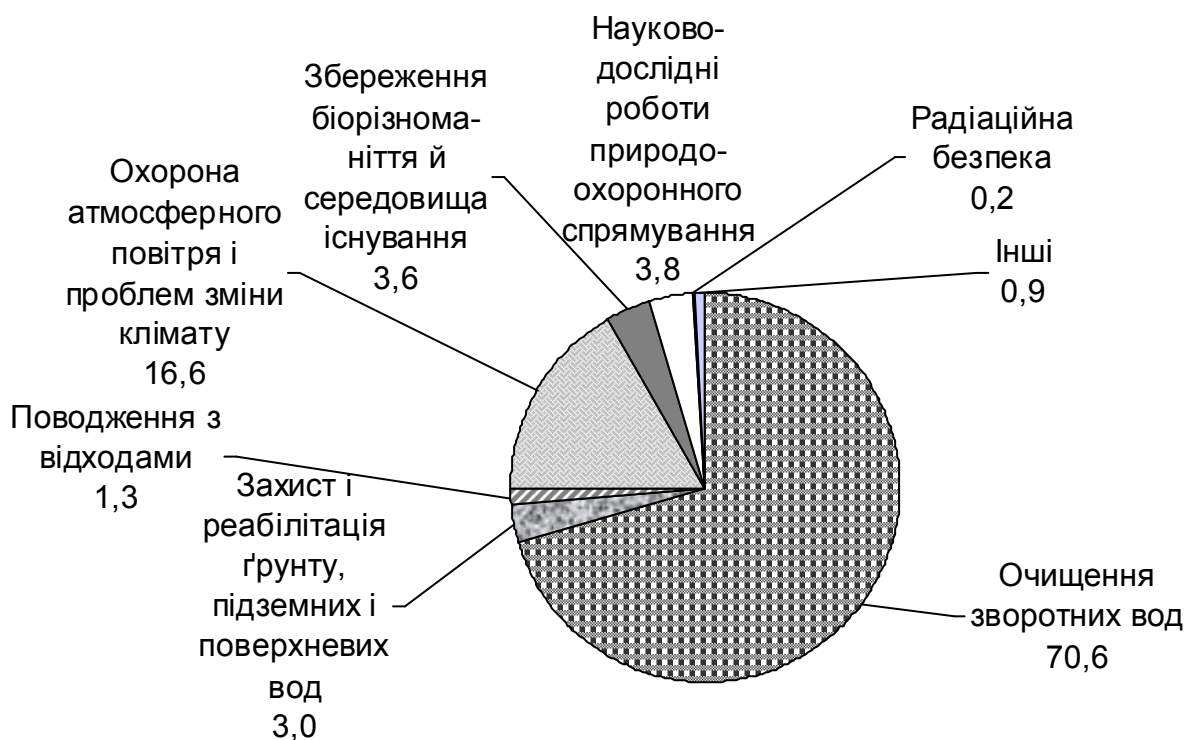
Основними платниками екологічного податку були сільськогосподарські та мисливські підприємства, яким пред'явлено податку на суму 1675,5 тис.грн., або 32,2% від сумарного обсягу по області, підприємства, які займаються наданням комунальних та індивідуальних послуг та діяльністю в сфері культури та спорту (1098,1 тис.грн., або 21,1%), підприємства, які виробляють та розподіляють електроенергію, газ та воду (806,0 тис.грн., або 15,5%), підприємства переробної промисловості (685,0 тис.грн., або 13,2%). У сумарному обсязі фактично сплачених екологічних платежів по області 28,7% платежів надійшли від підприємств м.Чернігова (1378,6 тис.грн.).

Підприємствами, організаціями, установами країни фактично сплачено протягом 2012р. 1951,0 млн.грн. екологічних платежів. Частка Чернігівської області в сумарному обсязі сплачених екологічних платежів становить 0,3%.

Кошти природоохоронних фондів спрямовуються на фінансування природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів, що відповідають основним напрямкам державної політики в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Структура капітальних інвестицій на охорону навколишнього середовища

(відсотків)

Протягом 2012р. підприємствами, організаціями, установами, які зареєстровані в Чернігівській області, на охорону навколишнього природного середовища витрачено 236496,8 тис.грн. Левову частину (192677,2 тис.грн., або 81,5%) становили поточні витрати, спрямовані на запобігання, зменшення чи ліквідацію забруднення, інших видів шкідливого впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, решта (43819,6 тис.грн., або 18,5%) – капітальні інвестиції на обладнання, технічне оснащення та будівництво природоохоронного призначення, з них 1801,0 тис.грн. (4,1%) – на капітальний ремонт.

Переважну частину капітальних інвестицій було направлено на очищення зворотних вод (30933,3 тис.грн., або 70,6%) та на охорону атмосферного повітря і проблем зміни клімату (7286,3 тис.грн., або 16,6%)

Поточні витрати було спрямовано на охорону атмосферного повітря і проблем зміни клімату – 63720,2 тис.грн.; очищення зворотних вод – 61923,4 тис.грн.; поводження з відходами – 41407,3 тис.грн.; збереження біорізноманіття й середовища існування – 18956,5 тис.грн.; захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод – 611,5 тис.грн.; радіаційну безпеку (за винятком заходів для запобігання аварій і катастроф) – 377,0 тис.грн.; науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування – 3,1 тис.грн. та інші – 5678,2 тис.грн.

Джерела фінансування капітальних інвестицій та поточних витрат

	Капітальні інвестиції		Поточні витрати	
	тис.грн.	у % до загального обсягу	тис.грн.	у % до загального обсягу
Усього	43819,6	100,0	192677,2	100,0
Кошти державного бюджету	5618,5	12,8	5963,5	3,1
з них кошти державного фонду охорони навколишнього природного середовища	4364,0	10,0	–	–
Кошти місцевих бюджетів	3148,6	7,2	2892,8	1,5
з них кошти місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища	2279,4	5,2	88,6	0,0
Власні кошти підприємств та організацій	9270,6	21,2	183612,7	95,3
Інші джерела фінансування	25781,9	58,8	208,2	0,1

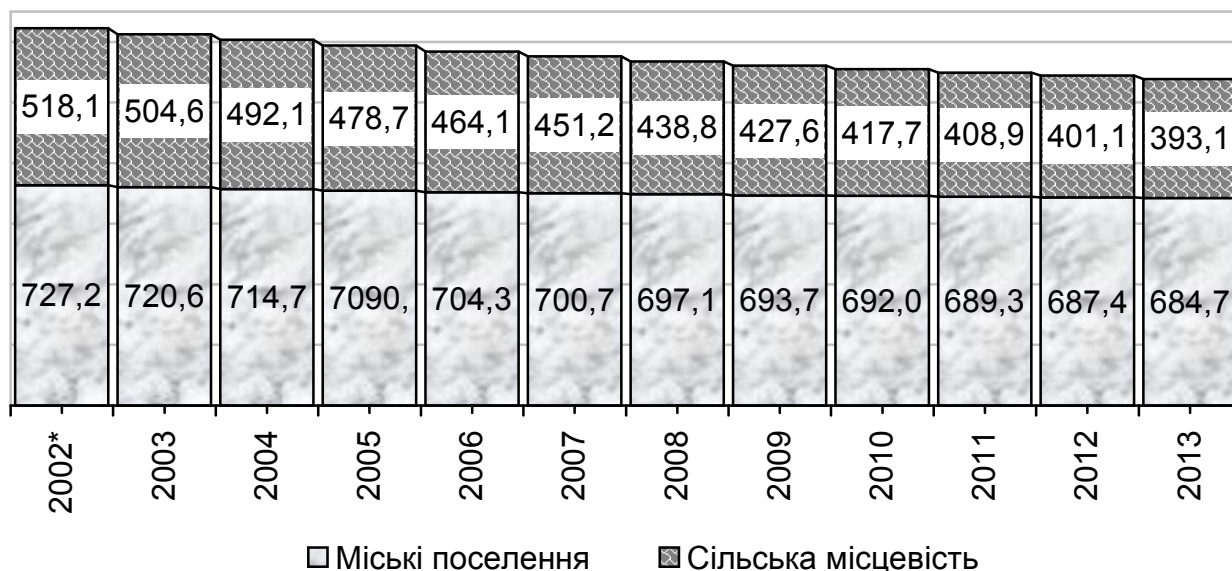
Заходи з охорони навколишнього природного середовища, здійснювалися підприємствами, організаціями, установами, здебільшого, за рахунок власних коштів – 81,6% від загальної суми поточних витрат та капітальних інвестицій. Кошти місцевих бюджетів було спрямовано, в основному, на очищення зворотних вод (3645,4 тис.грн., або 60,3%) та поводження з відходами (1326,3 тис.грн., або 22,0%), кошти Державного бюджету – на інші напрями природоохоронної діяльності (3779,2 тис.грн., або 32,6%) та збереження біорізноманіття і середовища існування (3459,3 тис.грн., або 29,9%). На капітальний ремонт природоохоронних об'єктів витрачено 1801,0 тис.грн., у тому числі 1212,8 тис.грн. (67,3%) – коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища та 251,8 тис.грн. (14,0%) – коштів місцевих бюджетів.

Демографічна ситуація

На 1 січня 2013р. загальна кількість наявного населення області становила 1077,8 тис. осіб. Упродовж 2012р. чисельність жителів Чернігівщини скоротилася на 10,7 тис. осіб, що становило 9,9 осіб у розрахунку на 1000 наявного населення.

Динаміка чисельності наявного населення

(на початок року; тис. осіб)

* На 5 грудня 2001 року.

Зменшення чисельності населення відбувалося в усіх районах області та містах обласного значення. Найбільше – у Борзнянському та Сосницькому районах (на 2%), найменше – у місті Чернігів (на 0,2%).

Найбільш багаточисельні райони області – Чернігівський (52,6 тис. осіб) та Козелецький (48,9 тис. осіб), найменш – Срібнянський (11,9 тис. осіб) і Талалаївський (13,8 тис. осіб).

У загальній структурі населення переважають міські жителі, чисельність яких на 1 січня п.р. складала 684,7 тис. осіб. Частка їх постійно зростає: 58,4% – на 5 грудня 2001р., 63,5% – на 1 січня 2013р. Проте кількість міського населення зменшується: за період після першого Всеукраїнського перепису населення 2001р. – на 42,5 тис. осіб (на 5,8%). У сільській місцевості кількість жителів зменшилася на 125 тисяч, або на 24,1%, і на початок 2013р. склала 393,1 тис. осіб (36,5% населення області).

Головним фактором зменшення чисельності населення є його природне скорочення, інтенсивність якого останнім часом знизилася. У 2012р. розмір природного скорочення склав 9986 осіб. Порівняно з 2011р. він зменшився на 59 осіб, або на 0,6%. Проте його рівень у розрахунку на 1000 наявного населення збільшився з 9,2‰ до 9,3‰. Це найбільший показник в Україні (3,1‰). Загальне скорочення чисельності населення сформувалося минулого року переважно за рахунок природного скорочення.

Природне скорочення населення – це результат перевищення числа померлих над кількістю народжених. У минулому році кількість померлих удвічі перевищила кількість народжених, причому, у міських поселеннях – в 1,4 рази, у сільській місцевості – у 3 рази.

Природне скорочення населення спостерігалось в усіх районах та містах обласного значення. Найвищою його інтенсивність у 2012р. була в Ніжинському (18,6‰) і Коропському (16,8‰) районах, а найменшою – у містах Чернігів (2,1‰) та Ніжин (3,0‰).

Інтенсивність природного скорочення сільського населення значно перевищувала показник у міських поселеннях – 18,1‰ проти 4,1‰, і була найбільшою серед показників природного скорочення сільського населення в інших регіонах (по сільській місцевості України – 5,1‰).

У той же час рівень природного скорочення міського населення Чернігівщини – не найвищий в Україні. У Донецькій (6,1‰), Луганській (6,0‰) та Полтавській (4,2‰) областях міське населення скорочується більш інтенсивно (у цілому по міських поселеннях України – 2,2‰).

Природне скорочення населення зумовлено, по-перше, недостатнім рівнем народжуваності. У 2012р. в області відбулося збільшення показників народжуваності. Упродовж минулого року народилася 10222 дитини (6604 – у міських поселеннях та 3618 – у сільській місцевості), що на 0,9% більше, ніж у 2011р. Серед народжених – 5294 хлопчики і 4928 дівчаток.

За розмірами рівня народжуваності Чернігівщина посідає останнє місце в Україні (11,4‰) – на кожну тисячу наявного населення області припадає 9,4 новонароджених.

У межах області показник народжуваності коливається від 7,7‰ в Коропському до 11,2‰ в Городнянському та Чернігівському районах. За рік

рівень народжуваності зріс у 13 районах області та м.Чернігові. Найбільше зростання показника відбулося в Городнянському районі (з 8,6‰ до 11,2‰).

У міських поселеннях області рівень народжуваності традиційно вищий, ніж у сільській місцевості (у 2012р. – 9,6‰ проти 9,1‰).

Головним чинником скорочення чисельності населення області є смертність. За минулий рік померло 20208 осіб (9403 – у міських поселеннях, 10805 – у сільській місцевості), що на 0,1% більше, ніж у 2011р. Рівень смертності зріс із 18,5‰ до 18,7‰ – це найвищий показник в Україні (14,5%). У сільській місцевості він значно вищий, ніж у міських поселеннях (27,2‰ та 13,7‰ відповідно).

Зростання рівня смертності зафіксовано в містах обласного значення та 13 районах області, найбільше – у Ніжинському районі (з 25,0‰ до 27,5‰), де цей показник у 2012р. був найвищим. Найменший рівень смертності зафіксовано в обласному центрі (11,4‰).

Такий високий рівень смертності переважно пояснюється старою віковою структурою населення. У 2012р. медіанний вік померлих чоловіків склав 70 років та жінок – 81 рік, тобто 50% з них були старшими за вказаний вік. Серед померлих найчастіше були чоловіки у віці 74 роки та жінки 83 роки (модальний вік померлих).

Найбільш поширеними причинами смерті населення традиційно були хвороби системи кровообігу (73% загальної кількості померлих), які зумовили 63% чоловічих і 83% жіночих смертей. Наступні – новоутворення (11%), зовнішні причини смерті (близько 6%), хвороби органів дихання та органів травлення (по 2,7%).

У віковій структурі населення Чернігівщини домінують негативні тенденції, що зумовили найвищий в Україні рівень демографічної старості жителів області, середній вік яких на 1 січня 2013р. становив 43 роки. Середній вік українців – 40,5 року.

Інший чинник, що впливає на зміни чисельності населення та формування його складу – це міграційні процеси.

Міграційна мобільність жителів області тривалий час характеризувалася зниженням загальних обсягів та від'ємним сальдо міграції. У 2009–2011рр. в області спостерігалось додатне сальдо міграції. Минулого року міграційний приріст знову змінився міграційним скороченням – 721 особа, або 6,7 у розрахунку на 10000 наявного населення.

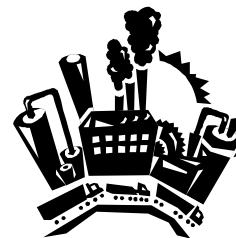
У 2012р. в область прибуло 17097 осіб, вибуло – 17818 осіб. У розрахунку на 10000 наявного населення це становило 157,8 та 164,5 відповідно.

Основу міграційного обороту області складала внутрішньо регіональна міграція населення – у межах області мігрували 9419 осіб. Цей потік міграції хоча й не впливає на формування загальної чисельності населення області, але зумовлює зміни чисельності міських та сільських жителів. Як і в попередні

роки переважав рух населення із сільської місцевості в міські поселення, у результаті чисельність міських жителів збільшилася на 564 особи.

Від’ємне сальдо міграції у 2012р. сформувалося виключно за рахунок міжрегіональної міграції. В інші регіони країни вибуло 8180 осіб, що більше на 10,8%, ніж у 2011р. Прибуло звідти – 6859 осіб, або на 4,6% менше.

У потоці міграційного обміну з іншими державами спостерігався приріст – 600 осіб. Кількість іммігрантів майже в чотири рази перевищила кількість емігрантів (819 осіб проти 219 відповідно).

Стаціонарне джерело забруднення – підприємство, цех, агрегат, установка або інший нерухомий об'єкт, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферу та/або скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти.

Пересувне джерело забруднення – транспортний засіб, рух якого супроводжується викидом в атмосферу забруднюючих речовин.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел – загальна кількість забруднень, що надійшли в повітряний басейн від стаціонарних джерел викидів як після проходження пилогазоочисних установок у результаті неповного уловлення й очищення на організованих джерелах забруднення, так і без очищення від організованих і неорганізованих джерел забруднення. Сюди не включають викиди шкідливих речовин у результаті ерозії ґрунтів (пилових бур), лісових пожеж і т.ін.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел – загальна кількість забруднень, що надійшли в повітряний басейн під час роботи двигунів автомобільного, авіаційного, залізничного, водного транспорту та виробничої техніки.

Забруднююча речовина – речовина хімічного або біологічного походження, що присутня або надходить в атмосферне повітря й може прямо або опосередковано справляти негативний вплив на здоров'я людини та стан навколишнього природного середовища.

Парникові гази – гази, які затримують інфрачервоне випромінювання земної поверхні, що призводить до глобального потепління на планеті. До основних парникових газів відносяться – двоокис вуглецю (CO_2), метан (CH_4), оксид азоту (N_2O), гідрофторвуглеці (ГФВ), перфторвуглеці (ПФВ) та гексафторид сірки (SF_6).

1.1. Основні показники охорони атмосферного повітря

	1995	2000	2005	2010	2011	(m) 2012
Викиди забруднюючих речовин у повітря	101977	64183	83384	96725	97938	93545
Стаціонарними джерелами забруднення у тому числі	38786	20164	37538	47388	49474	45782
діоксид сірки	9109	4902	7199	11897	14296	12962
оксиди азоту	8484	3107	3301	4243	4135	3959
оксид вуглецю	6446	4286	3942	2576	2693	2872
метан ¹	8025	2922	12805	18372	17717	15579
неметанові леткі органічні сполуки ²	1770	2050	2617	1727	1804	1873
сажа	337	50	25	27	21	35
Автомобільним транспортом	63191	44019	45364	45332	43639	42475
діоксид сірки	...	156	186	293	290	299
оксиди азоту	...	2509	2721	3644	3501	3484
оксид вуглецю	...	34566	35636	35645	34340	33362
метан ³	...	6667	6658	141	138	136
неметанові леткі органічні сполуки ²	5296	5057	4862
сажа	...	121	163	312	311	331
бенз(а)пірен	1	2	1
аміак	0	0	0
Залізничним, водним транспортом та виробничою технікою ⁴	482	4005	4825	5288
діоксид сірки	15	190	230	252
оксиди азоту	231	1482	1790	1948
оксид вуглецю	145	1774	2131	2346
метан ³	58	11	14	15
неметанові леткі органічні сполуки ²	16	376	452	499
сажа	17	171	207	226
бенз(а)пірен	1	1	2
аміак	0	0	0
Крім того, викиди діоксиду вуглецю стаціонарними джерелами	1494708	2456671	2524834	2454762
автомобільним транспортом	431931	413130	406189
залізничним, водним транспортом та виробничою технікою	140758	170093	186639

¹ До 2005р. – вуглеводні.² До 2005р. – леткі органічні сполуки.³ До 2005р. – вуглеводні.⁴ До 2005р. – без викидів від виробничої техніки.

1.2. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в містах обласного значення та районах

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
	<i>(т)</i>					
Чернігівська область	101977	64183	83384	96725	97938	93545
м. Чернігів	18840	22561	27951	32479	35389	33279
м. Ніжин	4045	5500	5403	3724	3640	3468
м. Прилуки	6190	6606	5900	4048	3922	4032
райони						
Бахмацький	4113	2058	4278	4196	3878	4067
Бобровицький	3537	1688	2528	2916	2743	2725
Борзнянський	3047	1453	2558	2718	2758	2655
Варвинський	6678	3789	3322	3637	3654	3784
Городнянський	1951	769	1906	2184	2070	1931
Ічнянський	3234	1440	2711	3510	3460	3333
Козелецький	2883	1587	1803	2740	2660	2559
Коропський	2539	898	1172	1579	1499	1432
Корюківський	2292	1532	2477	2905	2884	2808
Куликівський	1157	418	574	1696	1757	1717
Менський	3135	1279	2338	2791	2784	2689
Ніжинський	2899	847	1069	1566	1510	1563
Н.-Сіверський	2525	1109	1991	1891	1758	1786
Носівський	11866	2713	2557	4025	3756	2855
Прилуцький	4528	1057	1610	3216	3278	3597
Ріпкинський	2813	1075	1569	1845	1745	1573
Семенівський	1605	755	1156	1482	1484	1455
Сосницький	1102	426	797	952	866	873
Срібнянський	1090	406	637	1118	1154	1049
Талалаївський	1573	559	1312	1069	1125	1053
Чернігівський	6809	3003	4626	7102	6976	6040
Щорський	1526	655	1139	1336	1188	1222

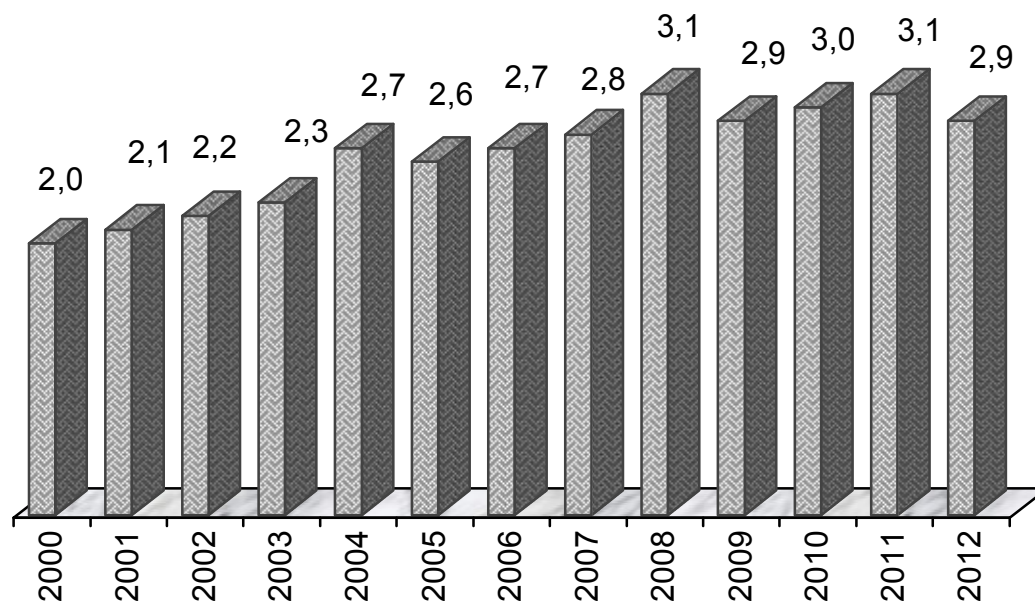
1.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах

	1995	2000	2005	2010	2011	2012 (кз)
Чернігівська область	75,1	50,3	70,8	87,6	89,6	86,4
м. Чернігів	60,4	72,4	93,2	109,3	119,2	112,3
м. Ніжин	49,0	69,3	71,5	50,2	49,3	47,2
м. Прилуки	84,2	94,4	95,7	68,6	66,6	68,7
райони						
Бахмацький	64,7	35,2	81,5	86,9	81,3	86,3
Бобровицький	77,6	40,8	65,5	82,1	78,1	78,5
Борзнянський	61,0	32,6	64,2	76,7	79,2	77,7
Варвинський	317,5	183,9	174,5	207,8	211,9	222,5
Городнянський	47,5	20,1	56,2	70,8	68,0	64,3
Ічнянський	72,7	34,4	70,9	101,2	101,2	99,0
Козелецький	42,5	25,5	31,7	53,8	53,2	52,0
Коропський	72,8	27,4	39,8	60,4	58,5	56,9
Корюківський	62,5	44,4	78,8	100,3	100,7	99,3
Куликівський	44,9	18,7	27,5	89,3	94,2	93,8
Менський	62,2	28,0	54,8	70,5	71,3	69,9
Ніжинський	71,4	23,0	31,7	51,5	50,6	53,2
Н.-Сіверський	65,8	30,2	60,4	63,9	60,5	62,5
Носівський	285,0	71,2	74,2	127,1	120,0	92,3
Прилуцький	91,1	22,8	37,9	83,5	86,4	96,1
Ріпкинський	65,6	28,1	45,6	60,1	57,9	53,2
Семенівський	60,6	31,7	54,2	77,0	78,0	77,1
Сосницький	40,7	17,0	34,7	45,8	42,3	43,5
Срібнянський	67,5	27,0	47,4	91,0	95,2	87,6
Талалаївський	82,4	33,0	84,3	75,1	80,1	75,7
Чернігівський	95,6	47,4	80,1	132,5	131,2	114,4
Щорський	42,7	20,3	40,5	52,2	46,9	48,8

1.4. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на площу міст обласного значення та районів

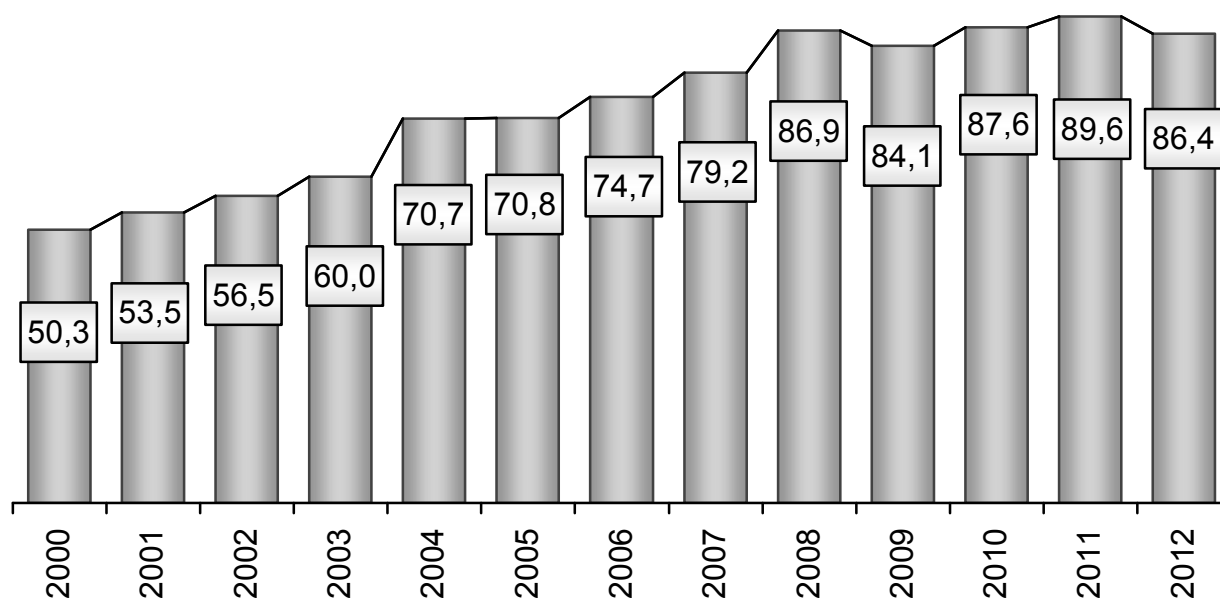
	1995	2000	2005	2010	2011	(т на км ²) 2012
Чернігівська область	3,2	2,0	2,6	3,0	3,1	2,9
м.Чернігів	319,3	285,6	358,3	416,4	453,7	426,7
м.Ніжин	96,3	131,0	125,7	86,6	84,6	80,7
м.Прилуки	247,6	264,2	137,2	94,1	91,2	93,8
райони						
Бахмацький	2,8	1,4	2,9	2,8	2,6	2,7
Бобровицький	2,5	1,2	1,8	2,1	1,9	1,9
Борзнянський	1,9	0,9	1,6	1,7	1,7	1,7
Варвинський	11,3	6,4	5,6	6,2	6,2	6,4
Городнянський	1,2	0,5	1,2	1,4	1,3	1,2
Ічнянський	2,1	0,9	1,7	2,2	2,2	2,1
Козелецький	1,1	0,6	0,7	1,0	1,0	1,0
Коропський	1,9	0,7	0,9	1,2	1,1	1,1
Корюківський	1,6	1,1	1,7	2,0	2,0	2,0
Куликівський	1,2	0,4	0,6	1,8	1,9	1,8
Менський	2,3	0,9	1,7	2,0	2,0	2,0
Ніжинський	1,9	0,6	0,7	1,0	1,0	1,0
Н.-Сіверський	1,4	0,6	1,1	1,0	1,0	1,0
Носівський	10,3	2,4	2,2	3,5	3,3	2,5
Прилуцький	2,5	0,6	0,9	1,8	1,8	2,0
Ріпкинський	1,3	0,5	0,8	0,9	0,8	0,8
Семенівський	1,1	0,5	0,8	1,0	1,0	1,0
Сосницький	1,2	0,5	0,8	1,0	0,9	1,0
Срібнянський	1,9	0,7	1,1	1,9	2,0	1,8
Талалаївський	2,5	0,1	2,1	1,7	1,8	1,7
Чернігівський	2,7	1,2	1,8	2,8	2,7	2,4
Щорський	1,2	0,5	0,9	1,0	0,9	1,0

1.5. Викиди забруднюючих речовин в атмосферу

(т на км²)

1.6. Викиди забруднюючих речовин в атмосферу на одну особу

(кг)

1.7. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах

	1995	2000	2005	2010	2011	2012 ^(m)
Чернігівська область¹	63191	44019	45846	49337	48464	47763
м.Чернігів	9690	14560	15641	12664	12348	11921
м.Ніжин	2431	4301	3793	2714	2580	2438
м.Прилуки	4517	6136	4888	3512	3126	3308
райони						
Бахмацький	2700	1495	1804	2208	2208	2226
Бобровицький	2620	1290	1836	2297	2242	2255
Борзнянський	2529	1043	1063	1519	1536	1448
Варвинський	2523	832	988	1233	1456	1557
Городнянський	1757	672	865	1246	1230	1183
Ічнянський	2756	1202	1528	2045	2002	1978
Козелецький	2650	1467	1709	1980	1939	1852
Коропський	2251	810	654	1043	1042	965
Корюківський	1792	892	1110	1227	1214	1196
Куликівський	1038	379	541	1001	992	933
Менський	2406	957	1263	1755	1725	1652
Ніжинський	2704	724	629	1138	1091	1297
Н.-Сіверський	2052	932	1002	1300	1235	1260
Носівський	2310	875	799	1134	1122	1100
Прилуцький	3565	963	922	2012	2167	2219
Ріпкинський	1774	823	928	1247	1186	1113
Семенівський	1176	523	622	854	858	817
Сосницький	991	395	409	715	675	671
Срібнянський	991	385	400	657	666	587
Талалаївський	997	484	431	612	622	581
Чернігівський	3788	1343	1192	2165	2205	2224
Щорський	1183	536	829	1059	997	982

1.8. Викиди забруднюючих речовин і діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах у 2012 році

(т)

	Усього	У тому числі						Крім того, діоксиду вуглецю, тис.т
		діоксиду сірки	оксидів азоту	оксиду вуглецю	метану	неметано-вих летких органічних сполук	сажі	
Чернігівська область	47763	551	5432	35708	151	5361	557	592,8
м. Чернігів	11921	104	1212	9082	37	1363	123	124,5
м. Ніжин	2438	15	206	1905	8	288	16	21,2
м. Прилуки	3308	28	298	2582	10	358	32	34,7
райони								
Бахмацький	2226	37	323	1576	7	247	36	35,3
Бобровицький	2255	38	325	1606	6	244	36	33,2
Борзнянський	1448	17	164	1082	5	164	16	18,6
Варвинський	1557	35	288	1031	5	165	32	30,5
Городнянський	1183	12	123	899	4	134	11	14,3
Ічнянський	1978	29	261	1440	6	214	28	27,8
Козелецький	1852	17	175	1423	6	213	17	20,3
Коропський	965	10	100	731	3	112	9	11,6
Корюківський	1196	11	116	920	4	133	12	13,7
Куликівський	933	9	92	721	3	99	9	11,0
Менський	1652	20	190	1230	5	187	20	21,0
Ніжинський	1297	19	170	940	4	146	18	18,4
Н.-Сіверський	1260	12	121	974	4	138	11	14,3
Носівський	1100	13	124	818	4	129	12	13,9
Прилуцький	2219	39	329	1572	7	233	39	36,5
Ріпкинський	1113	10	109	851	4	129	10	12,5
Семенівський	817	11	102	599	3	92	10	11,6
Сосницький	671	6	61	519	2	78	5	7,2
Срібнянський	587	9	81	421	2	65	9	9,1
Талалаївський	581	9	79	416	2	66	8	8,8
Чернігівський	2224	31	282	1622	7	253	29	31,3
Щорський	982	10	101	748	3	111	9	11,5

1.9. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту в містах обласного значення та районах

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
	<i>(т)</i>					
Чернігівська область	63191	44019	45364	45332	43639	42475
м. Чернігів	9690	14560	15204	12363	11982	11573
м. Ніжин	2431	4301	3779	2701	2562	2422
м. Прилуки	4517	6136	4871	3363	3055	3226
райони						
Бахмацький	2700	1495	1797	1860	1765	1726
Бобровицький	2620	1290	1836	1869	1791	1762
Борзнянський	2529	1043	1063	1355	1324	1258
Варвинський	2523	832	988	880	939	941
Городнянський	1757	672	865	1158	1124	1055
Ічнянський	2756	1202	1528	1652	1625	1602
Козелецький	2650	1467	1709	1915	1839	1754
Коропський	2251	810	654	950	929	857
Корюківський	1792	892	1110	1179	1128	1121
Куликівський	1038	379	541	921	870	849
Менський	2406	957	1263	1602	1543	1454
Ніжинський	2704	724	629	1040	973	1049
Н.-Сіверський	2052	932	1002	1247	1199	1179
Носівський	2310	875	799	1037	1008	958
Прилуцький	3565	963	922	1680	1739	1751
Ріпкинський	1774	823	928	1193	1111	1032
Семенівський	1176	523	622	726	702	657
Сосницький	991	395	409	696	646	629
Срібнянський	991	385	400	528	511	476
Талалаївський	997	484	431	502	501	462
Чернігівський	3788	1343	1192	1921	1840	1790
Щорський	1183	536	822	994	933	892

**1.10. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря
автотранспортом від використання окремих видів палива в містах
обласного значення та районах у 2012 році**

	Усього, т	Бензину	Дизель- ного палива	Зрідженого та стисне- ного газу	Частка викидів шкідливих речовин від використання бензину, у %	
					до загаль- них обся- гів викидів	у тому числі від автомобі- лів індиві- дуальних власників
Чернігівська область	42475	30569	4862	7044	72,0	49,5
м. Чернігів	11573	7762	1635	2176	67,1	46,8
м. Ніжин	2422	1627	228	567	67,2	55,4
м. Прилуки	3226	2315	423	488	71,8	33,2
райони						
Бахмацький	1726	1325	195	206	76,8	54,2
Бобровицький	1762	1028	202	532	58,3	38,2
Борзнянський	1258	984	104	170	78,2	57,5
Варвинський	941	711	89	141	75,6	36,5
Городнянський	1055	850	80	125	80,6	56,2
Ічнянський	1602	1089	152	361	68,0	42,4
Козелецький	1754	1304	187	263	74,3	57,7
Коропський	857	667	76	114	77,8	61,5
Корюківський	1121	871	119	131	77,7	49,9
Куликівський	849	692	70	87	81,5	44,3
Менський	1454	1058	173	223	72,8	52,5
Ніжинський	1049	732	111	206	69,8	53,2
Н.-Сіверський	1179	919	117	143	77,9	49,5
Носівський	958	731	84	143	76,3	65,2
Прилуцький	1751	1324	265	162	75,6	43,2
Ріпкинський	1032	790	94	148	76,6	60,2
Семенівський	657	521	60	76	79,3	55,7
Сосницький	629	501	47	81	79,7	65,1
Срібнянський	476	368	61	47	77,3	50,1
Талалаївський	462	362	42	58	78,4	60,2
Чернігівський	1790	1347	171	272	75,3	59,7
Щорський	892	691	77	124	77,5	56,3

1.11. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від окремих видів автотранспорту суб'єктів господарської діяльності в містах обласного значення та районах у 2012 році

	<i>(т)</i>				
	Вантажні автомобілі	Пасажирські автобуси	Пасажирські легкові автомобілі	Спеціальні легкові автомобілі	Спеціальні нелегкові автомобілі
Чернігівська область	8004	1860	3360	599	1679
м.Чернігів	1885	741	1134	297	571
м.Ніжин	288	110	92	32	178
м.Прилуки	809	301	469	32	241
райони					
Бахмацький	243	40	149	13	79
Бобровицький	528	106	185	20	60
Борзнянський	185	18	58	20	49
Варвинський	266	27	156	7	44
Городнянський	157	39	55	18	25
Ічнянський	508	51	112	10	49
Козелецький	258	43	81	19	53
Коропський	106	7	41	11	15
Корюківський	230	47	63	25	38
Куликівський	309	5	37	7	9
Менський	308	25	88	24	27
Ніжинський	258	7	51	2	15
Н.-Сіверський	276	43	61	9	41
Носівський	75	6	46	9	21
Прилуцький	553	64	146	0	17
Ріпкинський	124	43	38	12	18
Семенівський	88	20	42	11	27
Сосницький	60	7	20	2	15
Срібнянський	85	20	47	3	16
Талалаївський	49	19	29	3	5
Чернігівський	206	45	123	1	44
Щорський	150	26	37	12	22

**1.12. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від
стаціонарних джерел забруднення в містах обласного значення та
районах**

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
	<i>(т)</i>					
Чернігівська область	38786	20164	37538	47388	49474	45782
м. Чернігів	9150	8001	12310	19815	23041	21358
м. Ніжин	1614	1199	1610	1010	1060	1030
м. Прилуки	1673	470	1012	536	796	724
райони						
Бахмацький	1413	563	2474	1988	1670	1841
Бобровицький	917	398	692	619	501	470
Борзнянський	518	410	1495	1199	1222	1207
Варвинський	4155	2957	2334	2404	2198	2227
Городнянський	194	97	1041	938	840	748
Ічнянський	478	238	1183	1465	1458	1355
Козелецький	233	120	94	760	721	707
Коропський	288	88	518	536	457	467
Корюківський	500	640	1367	1678	1670	1612
Куликівський	119	39	33	695	765	784
Менський	729	322	1075	1036	1059	1037
Ніжинський	195	123	440	428	419	266
Н.-Сіверський	473	177	989	591	523	526
Носівський	9556	1838	1758	2891	2634	1755
Прилуцький	963	94	688	1204	1111	1378
Ріпкинський	1039	252	641	598	559	460
Семенівський	429	232	534	628	626	638
Сосницький	111	31	388	237	191	202
Срібнянський	99	21	237	461	488	462
Талалаївський	576	75	881	457	503	472
Чернігівський	3021	1660	3434	4937	4771	3816
Щорський	343	119	310	277	191	240

1.13. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в містах обласного значення та районах у 2012 році

	Кількість підприємств, які мали викиди ¹	Обсяги викидів		Викинуто в середньому одним підприємством, т	Крім того, викиди діоксиду вуглецю, тис.т
		т	у % до 2011р.		
Чернігівська область	453	45782	92,5	101	1861,9
м.Чернігів	63	21358	92,7	339	1426,1
м.Ніжин	24	1030	97,2	43	56,1
м.Прилуки	25	724	91,0	29	38,4
райони					
Бахмацький	32	1841	110,2	58	7,1
Бобровицький	14	470	93,8	34	10,7
Борзнянський	24	1207	98,8	50	3,9
Варвинський	7	2227	101,3	318	97,8
Городнянський	22	748	89,0	34	6,2
Ічнянський	21	1355	92,9	65	7,1
Козелецький	22	707	98,1	32	20,5
Коропський	16	467	102,2	29	1,4
Корюківський	22	1612	96,5	73	42,1
Куликівський	10	784	102,5	78	5,5
Менський	24	1037	97,9	43	11,6
Ніжинський	6	266	63,5	44	1,0
Н.-Сіверський	20	526	100,6	26	4,9
Носівський	14	1755	66,6	125	41,7
Прилуцький	18	1378	124,0	77	39,5
Ріпкинський	16	460	82,3	29	6,1
Семенівський	21	638	101,9	30	4,9
Сосницький	12	202	105,8	17	1,0
Срібнянський	7	462	94,7	66	0,9
Талалаївський	8	472	93,8	59	0,3
Чернігівський	29	3816	80,0	132	23,3
Щорський	14	240	125,7	17	3,8

¹ В обласний показник не включені структурні підрозділи, що не мають статусу юридичної особи.

1.14. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в розрізі виробничих та технологічних процесів, технологічного устаткування (установок) у 2012 році

	Кількість підприємств, які мали викиди ¹	Усього, т	Обсяги викидів у % до підсумку	Викинуто в середньому одним підприємством, т
Усі виробничі та технологічні процеси, технологічне устаткування (установки)	453	45781,9	100,0	101,1
Енергетика	156	23405,5	51,1	150,0
процеси спалювання в енергетиці та переробній промисловості (стаціонарні джерела)	28	20633,0	45,1	736,9
електростанції загального використання	1	19218,2	42,0	19218,2
системи централізованого теплозабезпечення	26	477,3	1,0	18,4
нафтопереробні підприємства	1	937,4	2,1	937,4
видобуток вугілля, нафти/ газу, компресори трубопроводів	1	0,1	0,0	0,1
непромислові установки для спалювання	92	1676,0	3,6	18,2
установки для спалювання на комерційних підприємствах та в установах	52	566,6	1,2	10,9
установки для спалювання в житлово-комунальному секторі	26	928,1	2,0	35,7
установки для спалювання в сільському та лісовому господарствах і в секторі культивування водяних організмів	15	181,3	0,4	12,1
спалювання в промисловості	37	1096,5	2,4	29,6
процеси спалювання в котлоагрегатах, газових турбінах і стаціонарних двигунах	19	235,6	0,5	12,4
безконтактні технологічні печі	1	8,1	0,0	8,1
контактні технологічні процеси	18	852,8	1,9	47,4
Виробничі процеси (стаціонарні джерела)	93	1824,8	4,0	19,6
технологічні процеси в нафтовій промисловості	2	631,0	1,4	315,5
технологічні процеси в чорній металургії та вугільній промисловості	1	1,0	0,0	1,0
технологічні процеси в кольоровій металургії	1	1,8	0,0	1,8

Продовження табл. 1.14

	Кількість підприємств, які мали викиди ¹	Усього, т	Обсяги викидів у % до підсумку	Викинуто в середньому одним підприємством, т
технологічні процеси в промисловості з виробництва органічних хімічних речовин (крупнотонажне виробництво)	1	0,1	0,0	0,1
технологічні процеси в машинобудуванні, деревообробній, целюлозно-паперовій та харчовій промисловості, промисловості з виробництва напоїв та в інших секторах	91	1181,4	2,6	13,0
холодильні установки	2	9,5	0,0	4,8
Видобуток і розподіл викопного палива та геотермальної енергії	39	5148,7	11,2	132,0
видобуток та первинна обробка твердого викопного палива	3	117,3	0,3	39,1
видобуток, первинна обробка та завантаження рідкого викопного палива	4	711,6	1,5	177,9
розподіл рідкого палива (за винятком бензину)	7	190,8	0,4	27,3
розподіл бензину	20	82,2	0,2	4,1
мережі розподілу газу	8	4046,8	8,8	505,9
Використання розчинників та інших продуктів	17	709,0	1,6	41,7
нанесення лакофарбового покриття	10	675,9	1,5	67,6
знежирення, хімічне очищення та електронне обладнання	1	0,4	0,0	0,4
виробництво або обробка хімічних продуктів	6	13,3	0,0	2,2
інші види використання розчинників та супутні види діяльності	2	19,4	0,1	9,7
використання гідрофторвуглецю, оксиду азоту, аміаку, перфторвуглецю, гексафториду сірки	1	0,0	0,0	0,0
Обробка та видалення відходів	1	1889,3	4,1	1889,3
спалювання відходів	1	78,5	0,2	78,5
обробка інших відходів	1	1810,8	3,9	1810,8
Сільське і лісове господарство, землекористування та зміна лісової біомаси	197	12804,6	28,0	65,0
ентеральна (кишкова) ферментація	188	8711,4	19,1	46,3
прибирання, збереження та використання гною, а також органічних сполук	10	4093,2	8,9	409,3

¹ Дані, по підсумкових кодах можуть не дорівнювати сумі складових тому, що одне й те ж саме підприємство має декілька виробничих та технологічних процесів, технологічного устаткування (установок).

**1.15. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від
стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на одну особу
в містах обласного значення та районах**

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
	(кг)					
Чернігівська область	28,6	15,8	31,9	42,9	45,2	42,3
м. Чернігів	29,3	25,7	41,0	66,7	77,6	72,1
м. Ніжин	19,8	15,1	21,3	13,6	14,4	14,0
м. Прилуки	22,7	6,7	16,4	9,1	13,5	12,3
райони						
Бахмацький	22,3	9,6	47,1	41,2	35,0	39,1
Бобровицький	20,3	9,6	17,9	17,4	14,3	13,5
Борзнянський	10,5	9,2	37,5	33,8	35,1	35,3
Варвинський	196,9	143,5	122,6	137,4	127,8	130,9
Городнянський	4,6	2,5	30,7	30,4	27,5	24,9
Ічнянський	10,5	5,7	30,9	42,2	42,6	40,3
Козелецький	3,4	1,9	1,6	14,9	14,4	14,4
Коропський	8,1	2,7	17,6	20,5	17,9	18,6
Корюківський	13,6	18,6	43,5	57,9	58,4	57,0
Куликівський	4,9	1,8	1,6	36,6	40,9	42,8
Менський	14,6	7,0	25,2	26,2	27,2	26,9
Ніжинський	4,8	3,3	13,0	14,1	14,1	9,1
Н.-Сіверський	12,0	4,8	30,0	20,0	18,0	18,4
Носівський	230,8	48,2	51,0	91,3	84,2	56,7
Прилуцький	19,0	2,0	16,2	31,3	29,2	36,8
Ріпкинський	24,3	6,6	18,6	19,5	18,6	15,6
Семенівський	16,3	9,7	25,0	32,6	32,9	33,8
Сосницький	4,1	1,2	16,9	11,4	9,3	10,1
Срібнянський	6,1	1,4	17,7	37,6	40,3	38,6
Талалаївський	31,7	4,4	56,6	32,1	35,7	33,9
Чернігівський	42,5	26,2	59,4	92,1	89,7	72,3
Щорський	9,8	3,7	11,0	10,8	7,5	9,6

**1.16. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від
стаціонарних джерел забруднення в містах обласного
значення та районах у 2012 році**

(т)							
	Усього	У тому числі					
		діокси- ду сірки	оксидів азоту	оксиду вуглецю	метану	немета- нових летких органіч- них сполук	сажі
Чернігівська область	45782	12962	3959	2872	15579	1873	35
м.Чернігів	21358	12370	2807	372	1250	193	0
м.Ніжин	1030	15	70	804	1	36	0
м.Прилуки	724	80	63	47	306	155	1
райони							
Бахмацький	1841	123	24	51	1097	33	0
Бобровицький	470	0	17	22	270	5	—
Борзнянський	1207	20	6	16	866	2	0
Варвинський	2227	1	588	357	331	851	1
Городнянський	748	4	10	17	508	2	—
Ічнянський	1355	4	11	2	1015	9	0
Козелецький	707	36	28	27	442	9	—
Коропський	467	3	3	7	349	2	0
Корюківський	1612	52	107	245	667	352	0
Куликівський	784	0	6	1	580	6	—
Менський	1037	66	27	68	533	67	0
Ніжинський	266	21	1	11	169	1	0
Н.-Сіверський	526	21	9	45	324	1	0
Носівський	1755	5	55	140	1368	3	—
Прилуцький	1378	13	54	255	565	107	24
Ріпкинський	460	38	22	96	194	4	—
Семенівський	638	23	13	62	404	4	—
Сосницький	202	9	2	82	76	4	1
Срібнянський	462	—	1	0	350	—	—
Талалаївський	472	0	1	24	335	12	3
Чернігівський	3816	26	25	112	3444	7	2
Щорський	240	32	9	9	135	8	3

1.17. Упровадження повітроохоронних заходів у 2012 році

	Кількість заходів	Загальний обсяг витрат за кошто-рисною вартістю, тис.грн.	Фактично витрачено з початку виконання заходів, тис.грн.	Зменшення викидів забруднювальних речовин у атмосферне повітря після впровадження заходів, т	
				очікуване	фактичне
Усього	11	5759,9	5731,3	245,4	246,3
Удосконалення технологічних процесів (включаючи перехід на інші види палива, сировини і т.ін.)	1	0,3	0,3	0,0	0,0
Підвищення ефективності роботи існуючих очисних установок (включаючи їх модернізацію, реконструкцію і ремонт)	4	101,9	101,9	182,5	182,9
Ліквідація джерел забруднення	—	—	—	—	—
Перепрофілювання підприємства (цеху, ділянки) на випуск іншої продукції	—	—	—	—	—
Інші заходи	6	5657,7	5629,1	62,9	63,4

1.18. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення за видами економічної діяльності у 2012 році

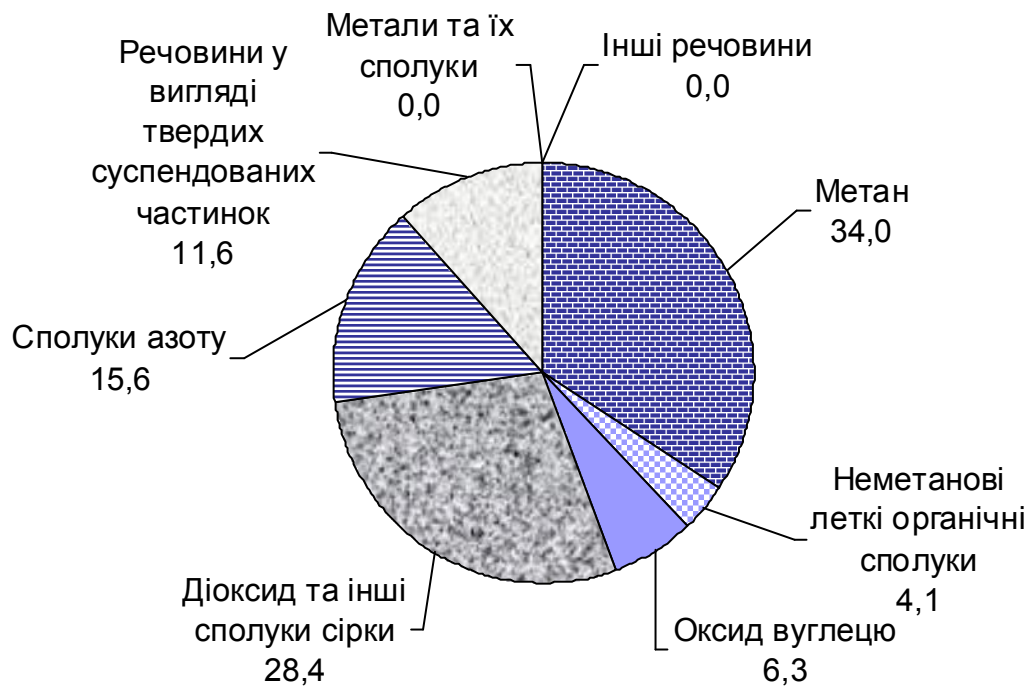
	Кількість підприємств, які мали викиди	Обсяги викидів			
		забруднюючих речовин		діоксиду вуглецю	
		тис.т	у % до 2011р.	тис.т	у % до 2011р.
Усього	453	45,8	92,5	1861,9	95,9
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ним послуги	208	13,0	96,9	27,0	138,2
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	15	0,2	100,7	10,2	286,4

Продовження табл. 1.18

	Кількість підприємств, які мали викиди	Обсяги викидів			
		забруднюючих речовин		діоксиду вуглецю	
		тис.т	у % до 2011р.	тис.т	у % до 2011р.
Добувна промисловість у тому числі добування паливно-енергетичних корисних копалин	6	2,5	104,9	107,6	96,0
Переробна промисловість у тому числі	95	2,7	96,2	179,0	97,2
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	44	0,6	84,3	116,6	93,9
целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	2	0,9	97,5	35,9	103,4
виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	1	0,0	187,0	—	—
хімічна та нафтохімічна промисловість	3	0,0	22,8	1,8	58,1
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	7	0,1	92,5	10,0	87,2
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	4	0,7	101,7	1,9	379,8
виробництво машин та устаткування	6	0,1	78,9	0,7	87,5
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	10	21,3	92,4	1467,2	94,6
Будівництво	25	0,1	49,7	3,2	91,0
Діяльність транспорту та зв'язку	23	4,4	71,3	40,0	128,7
Інші види економічної діяльності	71	1,6	125,2	27,7	74,1

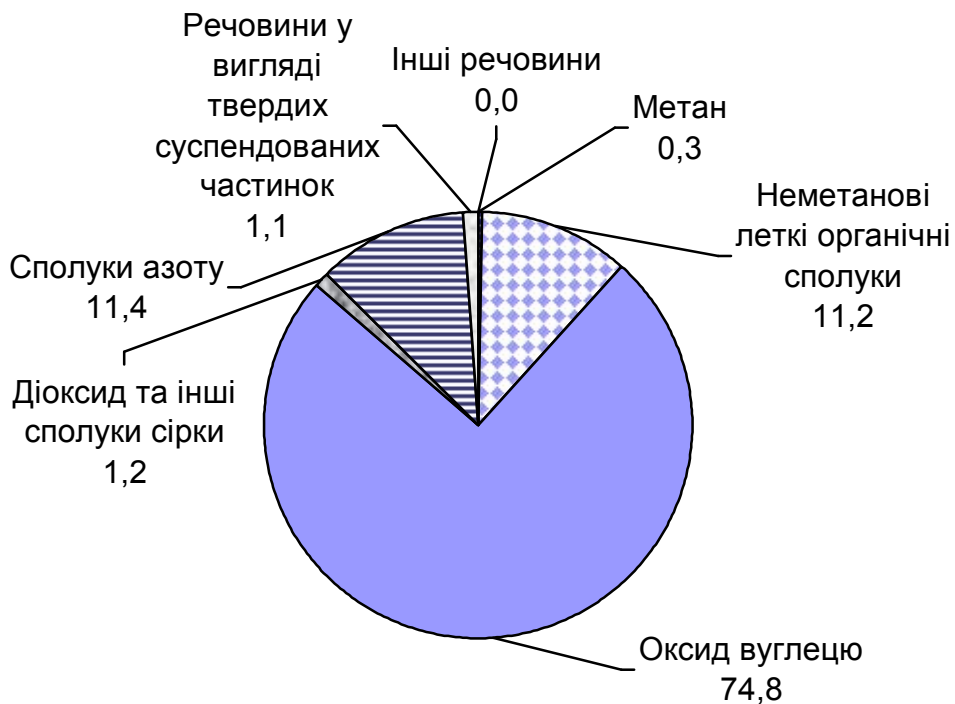
1.19. Структура викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення у 2012 році

(відсотків)

1.20. Структура викидів забруднюючих речовин від пересувних транспортних засобів у 2012 році

(відсотків)

Загальний забір води із природних водних джерел – обсяг вилучених водних ресурсів із природних водних об'єктів (включаючи ріки, озера, моря і підземні горизонти). У загальний обсяг водозабору входять: шахтнорудникові води, що отримуються при видобуванні корисних копалин, відкачуванні ґрунтових вод із будівельних котлованів та інш. Показник включає також обсяг забору транзитної води для подачі у великі канали, нецентралізований забір води населенням із колодязів, артезіанських скважин, природних водойм і т.п. У цей показник не включається обсяг пропуску води через гідровузли для виробництва гідроелектроенергії, шлюзування суден, пропуску риби, підтримання судноплавних глибин та інш.

Забір води з природних водних об'єктів для використання – обсяг вилучених водних ресурсів із природних водних об'єктів (включаючи ріки, озера, моря і підземні горизонти) за виключенням обсягів вод, переданих іншим водокористувачам транзитом в інші водні об'єкти та втрат при транспортуванні.

Споживання свіжої води – використання для задоволення потреб у воді всіх видів (поверхневих, підземних, пластових, шахтних, морських та ін.), забраних або одержаних із водозаборів, що належать підприємству, так і комунальних водопроводів та інших водогосподарчих систем. До складу водовикористання не включаються обсяги зворотного і послідовного (повторного) використання вод (за винятком води, що надійшла на відшкодування втрат у ці зворотні і послідовні водогосподарчі системи), а також колекторно-дренажні стоки.

Оборотне та послідовне (повторне) використання води – обсяг економії забору свіжої води за рахунок застосування системи оборотного та послідовного (повторного) водопостачання, включаючи використання зворотних та колекторно-дренажних вод. До оборотного використання не відносяться витрати води в системах комунального та виробничого теплопостачання.

Використання води на виробничі потреби (за винятком потреб сільського господарства) – обсяг використаної води для технічних (технологічних) потреб промисловості, транспорту, будівництва та інших галузей народного господарства, включаючи надходження свіжої води для поповнення систем оборотного водопостачання, а також обсяги води, яка використовувалася в ставковому господарстві.

Використання води на побутово-питні потреби – обсяг води, яка використовувалася для задоволення побутових та комунальних потреб населення (у тому числі на потреби працівників підприємств).

Використання свіжої води на зрошення – це обсяги води, які використовуються для зрошення сільськогосподарських угідь.

Використання свіжої води на сільськогосподарські потреби – обсяги води, які використовуються в сільському господарстві для задоволення всіх потреб, за виключенням зрошення.

Загальне водовідведення – обсяги води, скинутої в природні водні об'єкти та переданої іншим водокористувачам.

Скидання зворотних вод у поверхневі водойми – обсяги нормативно-чистих, нормативно-очищених і забруднених стоків (виробничих і комунальних), скинутих у поверхневі водойми.

Нормативно (умовно) чисті зворотні води – виробничі і комунальні стоки, відведення яких без очищення в поверхневі природні водні об'єкти не призводить до порушення встановлених норм якості води в контрольному створі або пункті водовикористання.

Нормативно очищені зворотні води – стоки, які пройшли очищення на відповідних спорудах та відведення яких після очищення у водні об'єкти не призводить до порушення встановлених норм якості води в контрольному створі або пункті водокористування.

Забруднені зворотні води – виробничі та побутові (комунальні) стоки (включаючи шахтні, рудникові, пластові, дренажні), враховуючи залпові скиди, які надходять у поверхневі водні об'єкти без очищення, або після недостатнього очищення і містять забруднюючі речовини в кількості, що призводить до порушення встановлених норм якості води в контрольному створі. До них не входять обсяги стоків, що надходять на поля фільтрації, у накопичувачі, на рельєф місцевості і т.п.

Потужність очисних споруд – це максимальний обсяг зворотних вод, які можна очистити на очисних спорудах на кінець звітної періоду.

2.1. Основні показники використання й відведення води¹

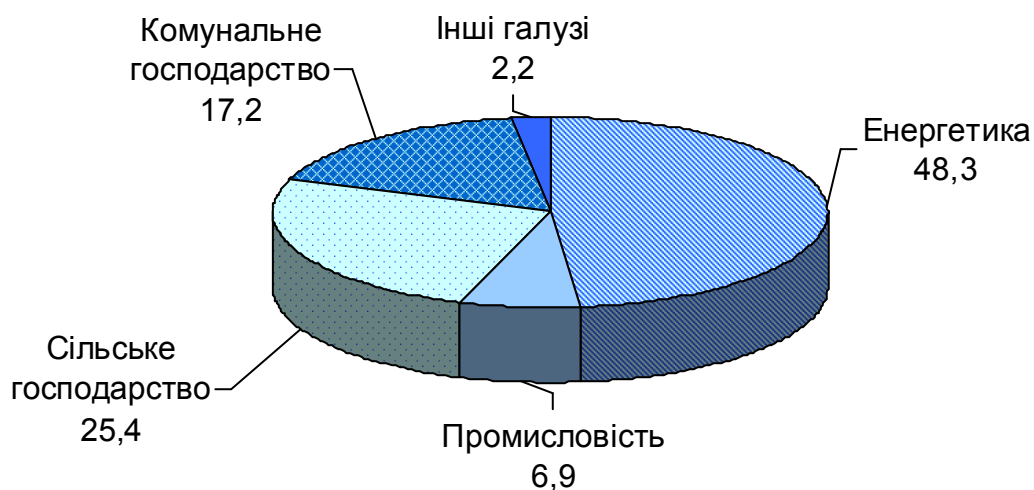
	1995	2000	2005	2010	2011	2012
(млн.м ³)						
Забрано води із природних водних об'єктів – усього	242,9	134,8	160,4	156,8	155,0	172,7
Використано свіжої води у тому числі на:	234,7	122,0	148,6	142,4	141,1	163,2
виробничі потреби	134,8 ²	62,7 ²	100,1	105,8	107,1	105,4
побутово-питні потреби	53,3	47,7	39,0	31,2	29,4	31,4
зрошення	0,4	–	–	0,0	0,0	0,1
сільськогосподарські потреби	40,5	6,8	7,9	4,3	4,3	4,1
Загальне водовідведення у тому числі	179,3	96,3	127,4	127,0	128,0	125,6
забруднених						
зворотних вод	39,4	32,3	30,0	18,9	17,0	18,6
з них без очищення	0,0	–	–	–	–	–
нормативно очищених	13,7	10,1	9,2	5,5	6,0	4,6
Обсяг оборотної і повторно-послідовно використаної води	248,5	177,2	212,7	145,2	143,0	138,6
Потужність очисних споруд	63,9	60,4	66,1	74,0	66,8	66,3

¹ У цій та наступних таблицях (2.3–2.22) – за даними Деснянського басейнового управління водних ресурсів.

² У попередніх виданнях було включено використання води на сільськогосподарські потреби.

2.2. Структура використання води у 2012 році

(відсотків)

2.3. Забір води з природних водних об'єктів у містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(млн.м ³) 2012
Чернігівська область	242,9	134,8	160,4	156,8	155,0	172,7
м. Чернігів	135,4	88,0	116,4	110,2	110,3	102,8
м. Ніжин	6,0	4,6	4,3	4,2	4,1	3,6
м. Прилуки	13,3	10,6	10,4	9,1	8,3	8,2
райони						
Бахмацький	3,5	1,3	1,2	1,0	0,9	0,9
Бобровицький	3,4	0,9	1,1	0,7	0,6	0,6
Борзнянський	3,4	0,8	0,8	0,6	0,6	0,5
Варвинський	3,4	2,1	1,9	1,5	1,5	1,5
Городнянський	3,3	0,7	1,0	0,8	0,9	0,6
Ічнянський	5,6	3,2	1,8	1,2	1,0	4,0
Козелецький	7,7	2,4	2,1	2,0	1,7	1,6
Коропський	2,0	0,5	0,6	0,3	0,2	0,3
Корюківський	3,7	1,6	1,3	1,2	1,0	1,0
Куликівський	1,6	0,5	0,4	0,3	0,4	0,3
Менський	3,6	1,1	1,3	1,3	1,4	1,2
Ніжинський	3,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Н.-Сіверський	3,7	2,6	1,2	1,8	1,6	0,9
Носівський	2,5	0,8	0,9	0,7	0,9	0,8
Прилуцький	10,1	1,7	3,2	8,8	8,7	25,4
Ріпкинський	4,3	1,3	0,7	1,2	1,1	2,7
Семенівський	2,2	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Сосницький	1,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Срібнянський	1,0	0,3	0,3	0,2	0,3	3,5
Талалаївський	1,0	0,3	0,3	0,2	0,2	2,9
Чернігівський	15,2	7,3	7,4	7,7	7,8	8,0
Щорський	2,4	1,0	0,7	0,9	0,6	0,5

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.4. Забір води для використання з природних водних об'єктів у містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область²	238950	130768	156300	152229	149862	168499
м. Чернігів	135406	87985	116305	110220	110300	102800
м. Ніжин	5953	4636	4299	4191	4075	3560
м. Прилуки	9300	6418	6353	5486	4066	8222
райони						
Бахмацький	3498	1297	1229	944	947	918
Бобровицький	3383	873	1066	667	635	602
Борзнянський	3356	841	779	595	571	503
Варвинський	3386	2065	1862	1522	1514	1475
Городнянський	3307	744	971	842	935	566
Ічнянський	5584	3231	1837	1227	998	3784
Козелецький	7708	2356	2115	2000	1693	1554
Коропський	2048	511	581	272	238	294
Корюківський	3663	1648	1340	1213	1019	1030
Куликівський	1601	487	385	274	358	325
Менський	3646	1131	1281	1309	1362	1232
Ніжинський	3218	319	333	235	232	245
Н.-Сіверський	3710	2590	1220	1780	1656	888
Носівський	2511	775	929	713	879	836
Прилуцький	10068	1726	3164	8761	8733	22980
Ріпкинський	4340	1293	725	1159	1099	2576
Семенівський	2171	529	399	422	391	371
Сосницький	1440	369	372	310	292	280
Срібнянський	983	307	323	229	289	3186
Талалаївський	1033	344	269	167	190	2759
Чернігівський	15227	7340	7437	6777	6818	7032
Щорський	2410	953	726	914	572	481

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

² Без урахування шахтно-рудникової води.

2.5. Забір води для використання з природних водних об'єктів у розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	2012 ^(м³)
Чернігівська область	176	103	133	138	137	138
м. Чернігів	433	287	388	371	372	347
м. Ніжин	73	60	57	56	55	48
м. Прилуки	126	95	103	93	69	140
райони						
Бахмацький	55	22	23	20	20	19
Бобровицький	75	21	28	19	18	17
Борзнянський	68	19	20	17	16	15
Варвинський	160	101	98	87	88	87
Городнянський	79	20	29	27	29	19
Ічнянський	123	77	48	35	31	112
Козелецький	113	38	37	39	34	32
Коропський	57	16	20	10	9	12
Корюківський	100	48	43	42	36	36
Куликівський	65	21	18	14	19	18
Менський	73	24	30	33	35	32
Ніжинський	79	9	10	8	8	8
Н.-Сіверський	94	71	37	60	57	31
Носівський	61	20	27	22	28	27
Прилуцький	199	38	74	228	230	614
Ріпкинський	102	33	21	38	37	87
Семенівський	82	22	19	22	21	20
Сосницький	53	15	16	15	14	14
Срібнянський	60	20	24	19	24	266
Талалаївський	57	20	17	12	13	198
Чернігівський	214	115	129	126	128	133
Щорський	69	30	26	36	23	19

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.6. Забір води з підземних джерел у містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(млн.м ³) 2012
Чернігівська область	120,0	75,3	67,3	55,8	51,7	50,0
м.Чернігів	43,1	39,8	33,8	27,6	25,2	24,6
м.Ніжин	5,9	4,6	4,3	4,2	4,1	3,5
м.Прилуки	13,2	10,4	10,4	9,1	8,3	8,2
райони						
Бахмацький	3,5	1,3	1,2	1,0	0,9	0,9
Бобровицький	3,1	0,8	1,0	0,7	0,6	0,6
Борзнянський	3,3	0,8	0,8	0,6	0,6	0,5
Варвинський	2,3	1,1	0,9	0,7	0,7	0,7
Городнянський	2,9	0,7	0,9	0,6	0,6	0,6
Ічнянський	2,8	1,0	1,3	1,2	1,0	1,1
Козелецький	4,5	2,3	2,1	2,0	1,7	1,5
Коропський	1,6	0,5	0,5	0,3	0,2	0,3
Корюківський	2,5	1,2	1,1	0,9	0,8	0,8
Куликівський	1,6	0,5	0,4	0,3	0,4	0,3
Менський	2,7	1,0	1,3	1,3	1,4	1,2
Ніжинський	3,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Н.-Сіверський	2,2	1,2	1,1	1,1	0,9	0,9
Носівський	2,3	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6
Прилуцький	3,8	1,6	1,2	0,6	0,5	0,6
Ріпкинський	3,5	1,3	0,7	0,5	0,5	0,5
Семенівський	2,1	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Сосницький	1,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Срібнянський	1,0	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3
Талалаївський	1,0	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Чернігівський	4,6	2,0	1,4	0,8	0,9	0,8
Щорський	1,9	0,8	0,6	0,5	0,4	0,4

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.7. Використання свіжої води в містах обласного значення та районах¹

	(млн.м ³)					
	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	234,7	122,0	148,6	142,4	141,1	163,2
м. Чернігів	145,7	86,5	110,5	103,5	105,0	100,7
м. Ніжин	6,6	4,3	3,7	3,2	3,0	2,6
м. Прилуки	11,7	5,9	5,7	4,7	3,1	7,5
райони						
Бахмацький	3,5	1,2	1,2	0,9	0,9	0,9
Бобровицький	3,4	0,9	1,0	0,6	0,6	0,6
Борзнянський	3,4	0,8	0,8	0,5	0,5	0,4
Варвинський	3,3	2,0	1,8	1,5	1,4	1,3
Городнянський	3,3	0,7	1,0	0,8	0,8	0,5
Ічнянський	5,6	3,2	1,8	1,2	1,0	3,7
Козелецький	7,7	2,3	1,9	1,7	1,4	1,3
Коропський	2,0	0,5	0,6	0,3	0,2	0,3
Корюківський	2,6	1,2	1,3	1,1	1,0	0,9
Куликівський	1,6	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3
Менський	2,7	0,9	1,3	1,3	1,3	1,2
Ніжинський	3,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3
Н.-Сіверський	3,7	2,5	1,2	1,7	1,5	0,7
Носівський	2,5	0,8	0,9	0,6	0,8	0,7
Прилуцький	4,1	1,7	3,1	8,7	8,7	22,9
Ріпкинський	4,3	1,3	0,7	1,1	1,1	2,5
Семенівський	2,2	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Сосницький	1,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2
Срібнянський	1,0	0,3	0,3	0,2	0,3	3,2
Талалаївський	1,0	0,3	0,3	0,2	0,2	2,8
Чернігівський	5,8	2,1	7,4	6,7	6,7	7,0
Щорський	2,4	0,9	0,6	0,8	0,5	0,3

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.8. Використання свіжої води на побутово-питні потреби в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область	53260	47670	38950	31179	29431	31419
м. Чернігів	34440	29863	25004	18490	17550	20090
м. Ніжин	3724	3760	3099	2908	2677	2386
м. Прилуки	4084	3393	3138	2760	2448	2313
райони						
Бахмацький	982	712	278	251	276	279
Бобровицький	349	276	247	216	202	229
Борзнянський	334	271	221	187	180	169
Варвинський	706	735	352	428	362	357
Городнянський	364	424	400	372	348	328
Ічнянський	412	377	326	329	302	412
Козелецький	2604	1756	1492	1156	1042	937
Коропський	79	71	44	102	103	107
Корюківський	753	714	526	478	482	468
Куликівський	246	219	176	153	158	143
Менський	493	457	413	395	407	378
Ніжинський	61	66	59	131	131	125
Н.-Сіверський	463	636	476	589	521	474
Носівський	241	351	315	300	329	339
Прилуцький	889	740	655	304	295	343
Ріпкинський	498	722	366	273	260	249
Семенівський	131	268	170	208	191	174
Сосницький	148	196	182	212	202	196
Срібнянський	95	50	58	112	102	77
Талалаївський	4	8	23	39	44	50
Чернігівський	700	1102	661	516	573	558
Щорський	460	503	269	270	246	238

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.9. Використання свіжої води на побутово-питні потреби в розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
	(м ³)					
Чернігівська область	39	38	33	28	27	29
м. Чернігів	110	97	83	62	59	68
м. Ніжин	46	48	41	39	36	32
м. Прилуки	55	50	51	47	42	39
райони						
Бахмацький	15	12	5	5	6	6
Бобровицький	8	7	6	6	6	7
Борзнянський	7	6	6	5	5	5
Варвинський	33	36	18	24	21	21
Городнянський	9	11	12	12	11	11
Ічнянський	9	9	9	9	9	12
Козелецький	38	28	26	23	21	19
Коропський	2	2	1	4	4	4
Корюківський	20	21	17	16	17	17
Куликівський	10	10	8	8	8	8
Менський	10	10	10	10	10	10
Ніжинський	2	2	2	4	4	4
Н.-Сіверський	12	17	14	20	18	17
Носівський	6	9	9	9	11	11
Прилуцький	18	16	15	8	8	9
Ріпкинський	12	19	11	9	7	8
Семенівський	5	11	8	11	10	9
Сосницький	5	8	8	10	10	10
Срібнянський	6	3	4	9	8	6
Талалаївський	0,0	0,0	1	3	3	4
Чернігівський	10	17	11	10	11	11
Щорський	13	16	10	11	10	10

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.10. Використання свіжої води на виробничі потреби в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область	134800	62750	100100	105765	107137	105384
м. Чернігів	97777	50460	85642	84970	87430	80570
м. Ніжин	1894	591	602	294	359	215
м. Прилуки	2545	1153	1427	826	356	277
райони						
Бахмацький	464	147	126	36	36	31
Бобровицький	829	394	479	164	152	137
Борзнянський	283	266	105	26	6	6
Варвинський	957	1040	963	851	802	762
Городнянський	572	32	198	252	340	3
Ічнянський	1079	473	827	303	222	1404
Козелецький	3510	165	75	265	184	197
Коропський	817	104	193	20	15	29
Корюківський	1619	638	390	461	308	140
Куликівський	62	8	46	41	41	52
Менський	1527	433	517	653	625	523
Ніжинський	19	14	36	42	46	55
Н.-Сіверський	526	202	220	866	833	100
Носівський	394	190	350	214	338	275
Прилуцький	6608	591	1527	8215	8215	10970
Ріпкинський	1456	128	63	689	611	766
Семенівський	212	25	16	14	15	14
Сосницький	137	10	4	3	2	3
Срібнянський	38	18	14	1	1	1493
Талалаївський	53	16	3	4	2	1311
Чернігівський	10480	5375	6119	6011	5978	5973
Щорський	942	277	158	544	220	78

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.11. Використання свіжої води на сільськогосподарські потреби в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(млн.м ³) 2012
Чернігівська область	40,5	6,8	7,9	4,3	4,3	4,1
м.Чернігів	—	0,0	0,0	0,0	—	—
м.Ніжин	—	0,0	0,1	—	—	—
м.Прилуки	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
райони						
Бахмацький	2,0	0,4	0,7	0,6	0,6	0,6
Бобровицький	2,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Борзнянський	2,7	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
Варвинський	1,4	0,2	0,5	0,2	0,2	0,2
Городнянський	2,4	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1
Ічнянський	1,9	0,4	0,7	0,6	0,4	0,4
Козелецький	1,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2
Коропський	1,2	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1
Корюківський	1,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2
Куликівський	1,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1
Менський	1,6	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2
Ніжинський	3,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Н.-Сіверський	1,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2
Носівський	1,9	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Прилуцький	2,6	0,4	0,4	0,2	0,1	0,2
Ріпкинський	2,4	0,4	0,3	0,1	0,2	0,2
Семенівський	1,8	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Сосницький	1,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Срібнянський	0,8	0,2	0,3	0,1	0,2	0,1
Талалаївський	1,0	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
Чернігівський	4,0	0,9	0,7	0,2	0,2	0,2
Щорський	1,0	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.12. Економія забору води за рахунок оборотного та повторно- послідовного водопостачання в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область	248571	177217	212700	145204	143024	138570
м.Чернігів	125900	70290	115610	70760	73510	68420
м.Ніжин	9780	954	3569	242	207	321
м.Прилуки	18170	14280	13030	8583	1679	5237
райони						
Бахмацький	721	1159	647	4	4	1
Бобровицький	5003	2481	2192	126	157	215
Борзнянський	779	486	—	—	—	—
Варвинський	36760	58540	55520	51390	52570	49580
Городнянський	156	43	98	84	86	48
Ічнянський	3450	2054	3653	700	708	700
Козелецький	1112	424	223	313	113	135
Коропський	345	69	54	—	—	—
Корюківський	1234	994	1051	1584	1587	1481
Куликівський	977	776	1234	744	744	730
Менський	4825	1920	1967	2167	2171	2159
Ніжинський	4	—	—	318	319	395
Н.-Сіверський	6799	1671	2120	1461	1461	1467
Носівський	12350	8026	7596	3297	2763	2394
Прилуцький	2994	437	1675	1118	2593	2859
Ріпкинський	615	419	79	129	24	2398
Семенівський	200	147	28	6	6	5
Сосницький	176	2	—	—	—	—
Срібнянський	201	1	2	1	1	—
Талалаївський	450	—	—	—	—	—
Чернігівський	15287	11940	2318	2121	2220	19
Щорський	283	104	34	56	101	6

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

**2.13. Частка оборотної та повторно-послідовно використаної води
в загальному обсязі використання води на виробничі потреби
в містах обласного значення та районах¹**

	(відсотків)					
	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	64,8	73,8	68,0	72,9	74,7	72,4
м. Чернігів	54,5	57,6	57,4	67,6	71,5	70,8
м. Ніжин	80,1	63,8	85,6	45,5	36,8	59,9
м. Прилуки	76,1	92,5	90,1	91,2	82,5	95,0
райони						
Бахмацький	60,8	88,7	83,7	10,0	10,1	1,3
Бобровицький	85,8	86,3	82,1	43,4	50,8	61,1
Борзнянський	73,4	64,6	—	—	—	-
Варвинський	97,5	98,3	98,3	98,4	98,5	98,5
Городнянський	21,4	57,3	33,1	25,1	20,2	93,4
Ічнянський	76,2	81,3	81,5	69,8	76,1	33,2
Козелецький	24,1	72,0	74,8	54,1	38,1	40,7
Коропський	29,7	39,9	21,9	—	—	-
Корюківський	69,1	80,0	72,9	77,5	83,7	91,4
Куликівський	94,0	99,0	96,4	94,8	94,8	93,3
Менський	88,5	90,9	79,2	76,8	77,7	80,6
Ніжинський	17,4	—	—	88,3	87,3	87,8
Н.-Сіверський	92,8	89,2	90,6	62,8	63,7	93,6
Носівський	96,9	97,7	95,6	93,9	89,1	89,7
Прилуцький	81,9	42,5	52,3	12,0	24,0	20,7
Ріпкинський	29,7	76,6	55,6	15,7	3,7	75,8
Семенівський	48,5	85,5	63,6	27,6	27,5	26,7
Сосницький	56,2	16,7	—	—	—	—
Срібнянський	84,1	5,3	12,5	31,3	45,5	—
Талалаївський	89,5	—	—	—	—	—
Чернігівський	76,9	98,4	27,5	26,1	27,1	0,3
Щорський	23,1	27,3	17,7	9,4	31,4	7,4

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.14. Загальне водовідведення в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
	<i>(тис.м³)</i>					
Чернігівська область	179300	96270	127400	127012	128037	125569
м.Чернігів	119361	70134	103459	97250	98950	92640
м.Ніжин	5274	3684	2971	2006	1865	1714
м.Прилуки	9430	6481	6967	5571	5665	6166
райони						
Бахмацький	1664	655	542	379	369	359
Бобровицький	1232	595	688	320	293	248
Борзнянський	1104	277	228	162	159	139
Варвинський	1013	612	352	469	460	164
Городнянський	1185	491	472	449	485	194
Ічнянський	3002	2034	869	498	365	1634
Козелецький	5614	1014	1100	881	764	719
Коропський	1096	188	294	73	75	92
Корюківський	2191	1344	796	751	573	565
Куликівський	696	141	121	70	99	93
Менський	1917	531	640	703	732	613
Ніжинський	731	84	98	69	75	90
Н.-Сіверський	2055	1288	490	993	955	216
Носівський	839	269	223	307	209	190
Прилуцький	5820	1063	2338	8362	8346	9470
Ріпкинський	2415	570	323	593	717	752
Семенівський	730	127	115	110	104	106
Сосницький	483	132	124	71	60	62
Срібнянський	258	66	99	37	54	1491
Талалаївський	290	75	79	37	36	1074
Чернігівський	9867	4048	3753	6307	6387	6661
Щорський	1033	367	259	544	240	117

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.15. Водовідведення в поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область	157300	87140	117458	119222	119863	117241
м. Чернігів	118172	70010	103400	97220	98920	92640
м. Ніжин	4899	3511	2723	1953	1821	1678
м. Прилуки	5379	2425	2881	1926	1430	1333
райони						
Бахмацький	1003	566	311	181	172	169
Бобровицький	261	290	395	229	205	178
Борзнянський	274	140	59	50	—	—
Варвинський	560	508	101	102	96	128
Городнянський	432	18	108	203	258	2
Ічнянський	2136	1812	404	96	49	1272
Козелецький	3135	172	51	60	60	51
Коропський	672	97	160	21	26	38
Корюківський	1852	1281	619	660	490	496
Куликівський	172	77	71	46	53	60
Менський	1344	451	488	594	625	498
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	1597	1215	368	919	881	151
Носівський	36	57	29	24	22	22
Прилуцький	4931	898	1920	8045	7930	9060
Ріпкинський	1027	264	118	500	633	668
Семенівський	85	55	46	36	40	43
Сосницький	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	1439
Талалаївський	—	—	—	—	—	1036
Чернігівський	8704	2998	3028	5870	5937	6180
Щорський	629	295	178	487	215	99

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.16. Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область	39360	32340	29980	18852	17004	18550
м. Чернігів	36320	31420	29010	18090	16150	18090
м. Ніжин	—	—	—	—	417	—
м. Прилуки	1155	—	—	71	—	—
райони						
Бахмацький	376	112	311	181	172	169
Бобровицький	—	—	71	—	—	—
Борзнянський	—	—	59	50	—	—
Варвинський	560	508	101	102	96	97
Городнянський	1	—	—	—	—	—
Ічнянський	—	—	—	—	—	73
Козелецький	88	45	51	30	28	26
Коропський	15	2	14	12	15	13
Корюківський	—	—	11	—	—	—
Куликівський	172	77	71	46	21	26
Менський	—	5	—	40	26	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	469	143	203	136	31	8
Носівський	—	—	—	—	—	—
Прилуцький	102	20	—	42	—	—
Ріпкинський	60	—	36	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	1	—	28	—	—	—
Щорський	41	8	14	52	48	48

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

**2.17. Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти
в містах обласного значення та районах у 2012 році¹**

	<i>(тис.м³)</i>			
	Усього скинуто забруднених зворотних вод	Без очищення	Недостатньо очищених	Частка забруднених зворотних вод у загальному водовідведенні, %
Чернігівська область	18550	—	18550	14,8
м. Чернігів	18090	—	18090	19,5
м. Ніжин	—	—	—	—
м. Прилуки	—	—	—	—
райони				
Бахмацький	169	—	169	47,1
Бобровицький	—	—	—	—
Борзнянський	—	—	—	—
Варвинський	97	—	97	59,1
Городнянський	—	—	—	—
Ічнянський	73	—	73	4,5
Козелецький	26	—	26	3,6
Коропський	13	—	13	14,1
Корюківський	—	—	—	—
Куликівський	26	—	26	28,0
Менський	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—
Н.-Сіверський	8	—	8	3,7
Носівський	—	—	—	—
Прилуцький	—	—	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—
Щорський	48	—	48	41,0

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.18. Скидання нормативно очищених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область	13740	10070	9162	5479	5977	4582
м. Чернігів	278	173	130	124	1527	115
м. Ніжин	4899	3514	2722	1953	1404	1678
м. Прилуки	4153	2405	2881	1855	1430	1333
райони						
Бахмацький	626	455	—	—	—	—
Бобровицький	255	288	324	228	205	178
Борзнянський	184	91	—	—	—	—
Варвинський	—	—	—	—	—	—
Городнянський	62	8	11	3	3	2
Ічнянський	245	121	49	44	47	—
Козелецький	—	97	—	31	31	25
Коропський	127	32	35	9	12	25
Корюківський	1102	1081	608	402	358	323
Куликівський	—	—	—	—	31	34
Менський	682	296	488	554	599	498
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	92	79	68	135	144
Носівський	36	57	29	24	22	22
Прилуцький	666	878	1620	74	59	88
Ріпкинський	167	244	81	74	74	74
Семенівський	85	55	46	36	40	43
Сосницький	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	132	88	—	—	—	—
Щорський	41	95	59	—	—	—

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.19. Скидання недостатньо очищених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область	39360	32340	26256	18852	17004	18550
м.Чернігів	36320	31420	25380	18090	16150	18090
м.Ніжин	—	—	—	—	417	—
м.Прилуки	1156	—	—	71	—	—
райони						
Бахмацький	376	112	310	181	172	169
Бобровицький	—	—	—	—	—	—
Борзнянський	—	—	48	50	—	—
Варвинський	560	508	85	102	96	97
Городнянський	1	—	—	—	—	—
Ічнянський	—	—	—	—	—	73
Козелецький	88	45	64	30	28	26
Коропський	15	2	13	12	15	13
Корюківський	—	—	—	—	—	—
Куликівський	172	77	40	46	21	26
Менський	—	5	—	40	26	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	469	143	180	136	31	8
Носівський	—	—	26	—	—	—
Прилуцький	102	20	—	42	—	—
Ріпкинський	60	—	—	—	—	—
Семенівський	—	—	36	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	18	—	—	—
Щорський	41	8	56	52	48	48

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.20. Очищення зворотних вод на очисних спорудах у містах обласного значення та районах у 2012 році¹

<i>(тис.м³)</i>				
	Усього нормативно- очищених зворотних вод	На спорудах		
		біологічного очищення	фізико- хімічного очищення	механічного очищення
Чернігівська область	4580,4	4465,7	114,7	—
м.Чернігів	114,7	—	114,7	—
м.Ніжин	1677,6	1677,6	—	—
м.Прилуки	1332,6	1332,6	—	—
райони				
Бахмацький	—	—	—	—
Бобровицький	178,3	178,3	—	—
Борзнянський	—	—	—	—
Варвинський	—	—	—	—
Городнянський	1,6	1,6	—	—
Ічнянський	—	—	—	—
Козелецький	25,0	25,0	—	—
Коропський	25,1	25,1	—	—
Корюківський	322,8	322,8	—	—
Куликівський	34,0	34,0	—	—
Менський	498,2	498,2	—	—
Ніжинський	—	—	—	—
Н.-Сіверський	143,7	143,7	—	—
Носівський	22,4	22,4	—	—
Прилуцький	87,7	87,7	—	—
Ріпкинський	74,0	74,0	—	—
Семенівський	42,7	42,7	—	—
Сосницький	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—
Щорський	—	—	—	—

¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.21. Потужність очисних споруд у містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область	63862	60435	66110	74000	66813	66278
м. Чернігів	35280	35060	34747	40760	34750	34750
м. Ніжин	5235	5250	5449	5447	5447	5447
м. Прилуки	8030	4213	5475	5826	5475	5475
райони						
Бахмацький	1640	1001	1118	803	803	803
Бобровицький	770	770	1120	770	770	770
Борзнянський	511	511	825	852	27	27
Варвинський	595	402	219	1095	1095	1095
Городнянський	116	949	329	418	418	365
Ічнянський	547	547	1248	2002	2002	2226
Козелецький	1843	1980	2377	2630	2556	2150
Коропський	438	330	468	272	272	263
Корюківський	2044	2302	1675	2308	2308	1977
Куликівський	292	292	292	292	365	372
Менський	1278	1278	1278	1356	1356	1356
Ніжинський	—	—	80	23	23	23
Н.-Сіверський	641	332	707	709	709	709
Носівський	371	73	514	1238	1238	1238
Прилуцький	2351	1823	3935	3742	3742	3742
Ріпкинський	438	439	830	543	543	646
Семенівський	657	757	870	680	680	680
Сосницький	—	—	219	219	219	219
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	194	1134	1496	1504	1504	1434
Щорський	591	992	839	511	511	511

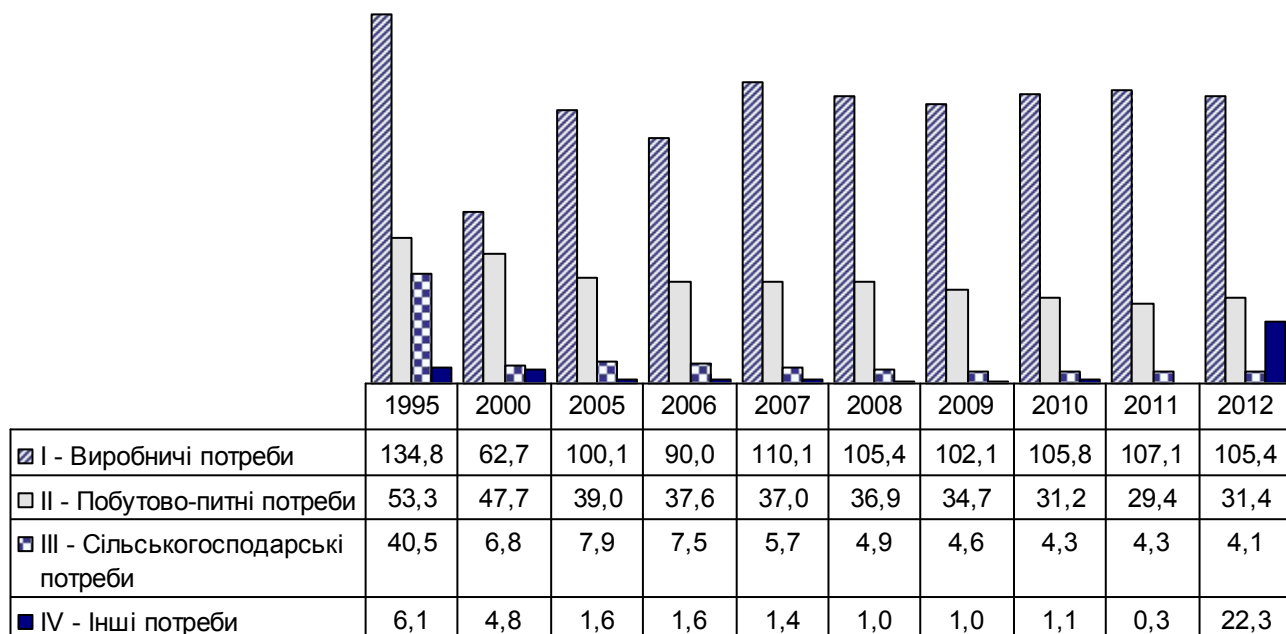
¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.22. Використання та відведення свіжої води підприємствами за галузями економіки у 2012 році¹

	Викорис- тано води – усього	З неї		Відведено зворотних вод у поверхневій водній об'єкти	
		на госпо- дарсько- питні потреби	на виробничі потреби	усього	у тому числі забруд- нених
Усі галузі економіки	163212	31419	105384	117241	18550
Електроенергетика	78751	421	78330	67210	–
Хімічна та нафтохімічна промисловість	293	269	24	–	–
Машинобудування та металообробка	294	131	163	–	–
Нафтогазова промисловість	5650	51	791	–	–
Житлово-комунальне господарство	28131	27590	541	21840	18540
Сільське господарство	41460	7	20060	25730	–
Харчова промисловість	5303	413	4804	2115	–
Транспорт	516	404	112	22	–
Промисловість будівельних матеріалів	81	20	61	–	–
Інші галузі	2733	2113	498	324	10

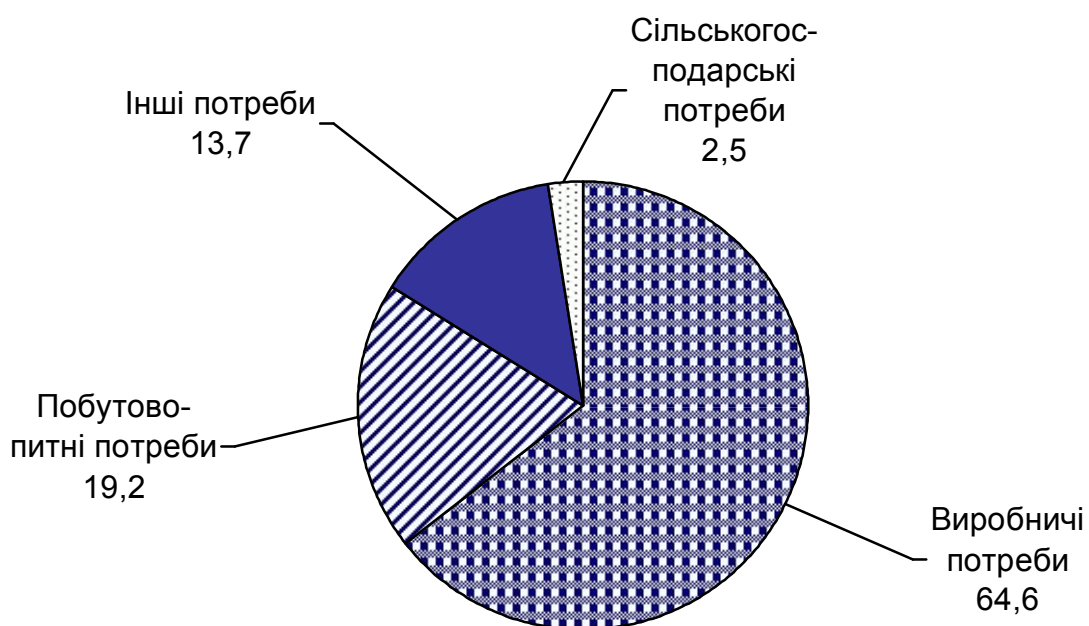
¹ Див. першу виноску до табл. 2.1.

2.23. Використання свіжої води

(млн.м³)

2.24. Структура використання свіжої води у 2012 році

(відсотків)

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ТА ЇХ ОХОРОНА

Загальна земельна площа – площа поверхні суші разом із внутрішніми водами, які знаходяться в межах державного кордону.

Сільськогосподарські угіддя – земельні ділянки, які систематично використовуються для одержання сільськогосподарської продукції. До них відносяться рілля, перелоги, багаторічні насадження (сади, ягідники, виноградники та інше, крім посадок захисного насадження), сінокоси, вигони та пасовища, чисті пари.

Рілля – сільгоспугіддя, які систематично обробляються і використовуються під посів сільськогосподарських культур, включаючи багаторічні трави і пари.

Багаторічні насадження – земельні ділянки, які використовуються під штучно створеними деревними, чагарниковими або трав'янистими багаторічними насадженнями, призначеними для отримання врожаю плодово-ягідних, технічних, лікарських культур, а також декоративного оформлення територій. До цих земель належать також землі під деревно-чагарниковою рослинністю, яку вирощують для реалізації квітів (троянд, жасмину та ін.), а також розсадники (за винятком лісових).

Сіножаті – сільгоспугіддя, які систематично використовуються для сінокосіння, до них також включаються прилеглі ділянки рівномірно вкриті деревною та чагарниковою рослинністю на площі до 20 відсотків.

Пасовища – сільгоспугіддя, які систематично використовуються для випасання худоби, до них також включаються прилеглі ділянки рівномірно вкриті деревною та чагарниковою рослинністю на площі до 20 відсотків.

Площа зрошуваних земель включає землі, які мають постійну зрошувальну систему (канали, трубопроводи, лотки), пов'язану з джерелами зрошування.

Площа осушених земель – землі, що мають осушувальну систему, яка забезпечує нормальний водно-повітряний режим для використання їх під сільськогосподарські угіддя.

Рекультивація земель – це комплекс робіт, направлених на відновлення продуктивності, господарської цінності земель, а також покращання умов навколишнього середовища.

Порушення земель – це дії, внаслідок яких землі втрачають господарську цінність або є джерелом негативного впливу на навколишнє середовище у зв'язку з порушенням ґрунтового покриву, гідрологічного режиму та утворення техногенного рельєфу в результаті господарської діяльності.

3.1. Земельний фонд області (станом на 01.01.2013р.)¹

	Площа, тис.га	Питома частка в загальному фонді, %
Усього земель (територія)¹	3190,3	100,0
Сільськогосподарські угіддя	2068,4	64,8
Ліси та лісовкриті площі	739,4	23,2
Забудовані землі	99,9	3,1
Води	68,0	2,1
Відкриті заболочені землі	130,1	4,1
Відкриті землі без рослинного покриву	27,9	0,9
Інші землі	56,6	1,8

¹ У цій та наступних таблицях (3.2–3.5, 3.10–3.15) – за даними Головного управління Держземагентства у Чернігівській області.

3.2. Загальна земельна площа та розподіл сільськогосподарських угідь по землевласниках і землекористувачах на 1 січня 2013 року¹

	<i>(тис.га)</i>		
	Загальна земельна площа (територія)	Усього сільськогос- подарських угідь	У тому числі ріллі та перелогів
Усього земель	3190,3	2068,4	1452,2
Землі сільгосппідприємств	878,0	853,9	760,8
Громадяни, яким надані землі у власність і користування	892,4	872,4	563,1
Заклади, установи, організації	13,2	4,5	3,8
Промислові та інші підприємства	10,5	4,6	4,0
Підприємства транспорту, зв'язку	27,7	1,8	0,2
Частини, підприємства, організації, установи оборони	47,8	2,9	0,2
Організації, установи природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	14,7	0,2	0,1
Лісгосподарські підприємства	587,7	8,0	2,9
Водогосподарські підприємства	5,7	–	–
Спільні підприємства, міжнародні об'єднання й організації з участю українських, іноземних юридичних і фізичних осіб	0,2	–	–
Землі запасу та землі, не надані у власність та постійне користування в межах населених пунктів (які не надані в тимчасове користування)	712,4	320,1	117,1

¹ Див. виноску до табл. 3.1.

3.3. Загальна земельна площа та розподіл сільськогосподарських угідь¹

	<i>(на кінець року; тис.га)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Уся земельна площа	3191,7	3190,3	3190,3	3190,3	3190,3	3190,3
у тому числі						
сільськогосподарські						
угіддя	2118,2	2106,8	2099,0	2069,5	2069,0	2068,4
з них						
рілля	1511,5	1341,1	1373,4	1409,6	1410,4	1413,2
багаторічні насадження	26,3	25,1	24,7	24,4	24,4	24,4
сіножаті та пасовища	580,4	629,2	621,6	591,9	591,9	591,8

¹ Див. виноски до табл. 3.1.

3.4. Площа осушених та зрошуваних сільськогосподарських угідь¹

	<i>(тис.га)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Осушені землі						
Усього земель	273,5	272,5	271,9	269,8	299,8	299,8
Частка осушених земель у						
площі сільськогосподарських						
угідь, %	12,9	12,9	13,0	13,0	14,5	14,5
Зрошувані землі						
Усього земель	3,5	3,5	3,5	2,1	0,5	0,5
Частка зрошуваних земель у						
площі сільськогосподарських						
угідь, %	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0

¹ Див. виноски до табл. 3.1.

3.5. Порушення й рекультивація земель¹

	<i>(га)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Порушено земель	5339	3368	3161	3127	3138	3138
Відпрацьовано земель	2334	1794	1760	1741	1745	1745
Рекультивовано земель						
протягом поточного року	312	52	29	4	5	1

¹ Див. виноски до табл. 3.1.

3.6. Унесення мінеральних та органічних добрив у ґрунт сільськогосподарськими підприємствами області

	2000	2005	2010	2011	2012
Загальна посівна площа, тис.га	900,4	721,8	774,9	846,7	912,6
Мінеральні добрива					
Усього внесено в поживних речовинах, тис.ц	87,9	278,4	548,4	615,7	718,9
Удобрена площа, тис.га	124,6	279,6	507,3	596,6	679,4
Частка удобреної площі, %	13,8	38,7	65,5	70,5	74,4
Органічні добрива					
Усього внесено, тис.т	1582,5	1048,1	697,6	704,1	676,2
Удобрена площа, тис.га	35,8	37,5	22,7	17,8	20,8
Частка удобреної площі, %	4,0	5,2	2,9	2,1	2,3
Унесено т на 1 га					
посівної площі	10	39	71	73	79
удобреної площі	71	100	108	103	106

3.7. Посівна та удобрена площа сільськогосподарських культур

3.8. Удобрена площа під урожай 2012 року в сільськогосподарських підприємствах у містах обласного значення та районах

	Посівна площа, тис.га	Мінеральні добрива		Органічні добрива	
		удобрена площа, тис.га	частка удобреної площі, %	удобрена площа, тис.га	частка удобреної площі, %
Чернігівська область	912,6	679,4	74,4	20,8	2,3
райони					
Бахмацький	79,8	63,8	79,9	1,0	1,3
Бобровицький	69,5	64,0	92,1	0,1	0,0
Борзнянський	63,3	53,4	84,4	0,9	1,4
Варвинський	34,6	32,8	94,8	—	—
Городнянський	31,3	11,1	35,5	1,2	3,8
Ічнянський	69,3	53,1	76,6	1,5	2,2
Козелецький	34,6	24,1	69,7	1,4	4,0
Коропський	28,7	21,2	73,9	0,4	1,4
Корюківський	19,1	9,6	50,8	1,1	5,8
Куликівський	23,4	20,3	86,8	2,8	12,0
Менський	36,2	18,8	51,9	0,6	1,7
Ніжинський	50,0	41,0	82,0	0,7	1,4
Н.-Сіверський	31,2	20,0	64,1	3,6	11,5
Носівський	48,4	36,7	75,8	0,0	0,0
Прилуцький	89,3	65,1	72,9	0,9	1,0
Ріпкинський	22,4	15,5	69,2	0,9	4,0
Семенівський	28,1	14,2	50,5	0,8	2,8
Сосницький	15,0	10,8	72,0	0,3	2,0
Срібнянський	30,6	28,5	93,1	0,7	2,3
Талалаївський	34,9	27,6	79,1	0,3	0,9
Чернігівський	58,3	37,6	64,7	1,3	2,2
Щорський	14,6	10,1	69,2	0,3	2,1

3.9. Унесення мінеральних і органічних добрив під урожай 2012 року сільськогосподарськими підприємствами в містах обласного значення та районах

	Унесено мінеральних добрив у перерахунку на 100% поживних речовин					Унесено органічних добрив	
	усього, тис.ц	азот- них, тис.ц	фосфорних (включаючи фосфоритне борошно), тис.ц	калій- них, тис.ц	на 1 га посівної площі, кг	усього, тис.т	на 1 га посівної площі, т
Чернігівська область	718,9	509,4	99,8	109,7	79	676,2	0,7
райони							
Бахмацький	68,0	43,9	11,2	12,9	85	69,7	0,9
Бобровицький	67,2	63,2	1,8	2,2	97	5,2	0,1
Борзнянський	48,3	34,1	7,2	7,0	76	33,4	0,5
Варвинський	43,5	28,1	6,8	8,6	126	—	—
Городнянський	12,7	10,1	1,2	1,4	40	56,1	1,8
Ічнянський	54,4	35,4	11,1	7,9	79	70,8	1,0
Козелецький	26,4	17,3	4,4	4,7	76	30,7	0,9
Коропський	22,2	13,3	4,0	4,9	77	18,0	0,6
Корюківський	13,9	9,0	2,0	2,9	73	56,8	3,0
Куликівський	16,2	13,8	1,2	1,2	69	27,7	1,2
Менський	17,4	13,5	1,8	2,1	48	26,0	0,7
Ніжинський	40,5	25,7	7,1	7,7	81	26,0	0,5
Н.-Сіверський	16,3	11,5	2,4	2,4	52	49,4	1,6
Носівський	40,8	30,5	5,5	4,8	84	0,5	0,0
Прилуцький	92,0	62,6	13,4	16,0	103	42,8	0,5
Ріпкинський	17,4	12,6	1,8	3,0	78	21,5	1,0
Семенівський	14,2	9,9	2,2	2,1	51	22,2	0,8
Сосницький	6,0	4,4	0,7	0,9	40	6,1	0,4
Срібнянський	28,2	21,4	3,5	3,3	92	43,8	1,4
Талалаївський	18,8	14,1	2,4	2,3	54	16,7	0,5
Чернігівський	46,6	28,8	7,4	10,4	80	44,0	0,8
Щорський	7,9	6,2	0,7	1,0	54	8,8	0,6

3.10. Площа сільськогосподарських угідь за механічним складом ґрунтів у містах обласного значення та районах (станом на 1.01.1996 року)¹

	(га)				
	Середньо-суглинкові	Легко-суглинкові	Супіщані	Зв'язно-піщані	Піщані
Чернігівська область	41919	927688	620008	187410	14979
м.Чернігів	—	—	—	—	—
м.Ніжин	—	—	—	—	—
м.Прилуки	—	—	—	—	—
райони					
Бахмацький	13218	79459	12333	2880	11
Бобровицький	1064	73915	12748	2092	183
Борзнянський	10134	46412	41409	5220	520
Варвинський	—	40139	873	491	—
Городнянський	261	15994	54644	8126	638
Ічнянський	970	68356	16606	13041	816
Козелецький	1416	31529	57231	18866	2392
Коропський	744	38828	24996	4211	454
Корюківський	—	4814	28050	24863	507
Куликівський	1879	32508	28922	3080	199
Менський	1694	81651	11974	1571	171
Ніжинський	1664	71979	18628	4888	—
Н.-Сіверський	—	26495	59020	9354	626
Носівський	548	54606	14098	2583	34
Прилуцький	5177	106120	7865	2370	40
Ріпкинський	62	21484	39711	19264	1846
Семенівський	—	1317	46044	16424	1067
Сосницький	1026	19670	24622	6665	2060
Срібнянський	339	38406	641	—	—
Талалаївський	1385	40726	3098	68	—
Чернігівський	338	28173	87737	17701	2240
Щорський	—	5107	28758	23652	1175

¹ Див. виноску до табл. 3.1.

3.11. Площа сільськогосподарських угідь, підданих водній ерозії в містах обласного значення та районах (станом на 1.01.1996 року)¹

(га)						
	Загальна площа	У тому числі обстежувана площа ґрунтів	Піддані водній ерозії (змиті)			
			усього	слабо	середньо	сильно
Чернігівська область	2105590	1927278	65783	41830	17025	6928
м. Чернігів	1527	—	—	—	—	—
м. Ніжин	631	—	—	—	—	—
м. Прилуки	1688	—	—	—	—	—
райони						
Бахмацький	122347	112672	1850	1443	314	93
Бобровицький	109108	97974	243	243	—	—
Борзнянський	126692	116846	1	—	—	1
Варвинський	45027	41670	8389	5799	1985	605
Городнянський	96391	87603	869	437	372	60
Ічнянський	115122	103430	5808	3192	1655	961
Козелецький	138786	126306	111	92	—	19
Коропський	80492	73691	4210	2272	1035	903
Корюківський	70195	64932	54	54	—	—
Куликівський	74694	69409	19	19	—	—
Менський	108876	102593	740	708	19	13
Ніжинський	121858	111243	—	—	—	—
Н.-Сіверський	104158	97302	6550	3396	1906	1248
Носівський	86047	78939	—	—	—	—
Прилуцький	136429	125012	10186	7323	2221	642
Ріпкинський	103984	90973	1288	960	258	70
Семенівський	73349	72650	3461	1857	1581	23
Сосницький	59440	57454	947	764	171	12
Срібнянський	44042	39949	7570	4607	1993	970
Талалаївський	50777	47919	6816	3870	1856	1090
Чернігівський	161594	144074	5587	4205	1180	202
Щорський	72336	64637	1084	589	479	16

¹ Див. виноску до табл. 3.1.

**3.12. Площа солонцюватих та із солонцюватими комплексами
сільськогосподарських угідь у містах обласного значення та
районах (станом на 1.01.1996 року)¹**

(га)

	Солонцюваті				Із солонцюватими комплексами			
	усього	слабо	серед- ньо	силь- но	усього	з вмістом солонців		
						від 10% до 30%	від 30% до 50%	більше 50%
Чернігівська область	54401	47203	6935	263	6816	6098	421	297
м.Чернігів	—	—	—	—	—	—	—	—
м.Ніжин	—	—	—	—	—	—	—	—
м.Прилуки	—	—	—	—	—	—	—	—
райони								
Бахмацький	2809	2809	—	—	—	—	—	90
Бобровицький	2343	1998	345	—	—	—	—	—
Борзнянський	519	519	—	—	559	447	22	—
Варвинський	53	26	—	27	—	—	—	—
Городнянський	—	—	—	—	—	—	—	—
Ічнянський	2989	2572	417	—	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—	—
Коропський	—	—	—	—	—	—	—	—
Корюківський	—	—	—	—	—	—	—	—
Куликівський	—	—	—	—	—	—	—	—
Менський	—	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	26796	26315	280	201	805	805	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	12365	8497	3868	—	4167	3876	84	207
Прилуцький	5417	3360	2022	35	1285	970	315	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—	—	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	100	97	3	—	—	—	—	—
Талалаївський	1010	1010	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—	—	—	—
Щорський	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 3.1.

3.13. Площа перезволожених та заболочених ґрунтів у містах обласного значення та районах (станом на 1.01.1996 року)¹

(га)

	Перезволожені			Заболочені				
	усього	за- плавні	поза- плавні	усього	слабо	серед- ньо	сильно	
							мулу- ваті	тор- ф'яні
Чернігівська область	178726	43256	135470	399207	312527	14329	25151	47200
м. Чернігів	—	—	—	—	—	—	—	—
м. Ніжин	—	—	—	—	—	—	—	—
м. Прилуки	—	—	—	—	—	—	—	—
райони								
Бахмацький	13542	222	13320	16158	12158	753	939	2308
Бобровицький	8066	19	8047	10594	6858	536	696	2504
Борзнянський	21466	6676	14790	15525	10866	874	3008	777
Варвинський	826	—	826	1511	1093	252	93	73
Городнянський	2314	960	1354	27209	21325	1417	476	3991
Ічнянський	11907	—	11907	3587	1619	683	685	600
Козелецький	4419	1507	2912	34526	25886	1626	1577	5437
Коропський	1788	529	1259	24575	19622	525	1435	2993
Корюківський	12601	1329	11272	23085	20679	19	1437	950
Куликівський	3770	346	3424	27332	26166	229	749	188
Менський	18601	13440	5161	11113	8031	494	932	1656
Ніжинський	22362	3858	18504	23944	10752	1026	3979	8187
Н.-Сіверський	1144	1068	76	16556	14462	502	677	915
Носівський	8389	—	8389	12657	9355	842	240	2220
Прилуцький	8407	64	8343	7122	3990	791	492	1849
Ріпкинський	16922	8188	8734	27310	23487	891	1335	1597
Семенівський	7113	1067	6046	30600	24704	—	1097	4799
Сосницький	1150	733	417	19645	17320	538	1340	447
Срібнянський	588	385	203	2356	1412	492	402	50
Талалаївський	1398	175	1223	3100	1976	321	540	263
Чернігівський	2802	1391	1411	45599	39782	1058	1480	3279
Щорський	9151	1299	7852	15103	10984	460	1542	2117

¹ Див. виноску до табл. 3.1.

3.14. Площа засолених сільськогосподарських угідь у містах обласного значення та районах (станом на 1.01.1996 року)¹

	(га)				
	Усього	Слабо засолені	Середньо засолені	Сильно засолені	Солончаки засолені
Чернігівська область	131695	119646	11530	519	—
м. Чернігів	—	—	—	—	—
м. Ніжин	—	—	—	—	—
м. Прилуки	—	—	—	—	—
райони					
Бахмацький	14162	13921	241	—	—
Бобровицький	17527	17181	286	60	—
Борзнянський	8383	7861	522	—	—
Варвинський	922	618	304	—	—
Городнянський	2640	1272	1160	208	—
Ічнянський	10589	10528	61	—	—
Козелецький	7105	7105	—	—	—
Коропський	431	158	273	—	—
Корюківський	76	76	—	—	—
Куликівський	4353	3876	477	—	—
Менський	995	995	—	—	—
Ніжинський	30652	25321	5287	44	—
Н.-Сіверський	196	196	—	—	—
Носівський	12814	11918	716	180	—
Прилуцький	15209	13191	1991	27	—
Ріпкинський	2929	2929	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	—
Срібнянський	273	198	75	—	—
Талалаївський	2422	2285	137	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—
Щорський	17	17	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 3.1.

**3.15. Площа кислих ґрунтів у містах обласного значення та районах
(станом на 1.01.1996 року)¹**

		<i>(га)</i>			
	Усього	Близькі до нейтральних (рН5,6-6,0)	Слабо кислі (рН5,1-5,5)	Середньо кислі (рН4,6- 5,0)	Сильно кислі (рН<4,5)
Чернігівська область	922857	352884	360563	158796	50614
м.Чернігів	—	—	—	—	—
м.Ніжин	—	—	—	—	—
м.Прилуки	—	—	—	—	—
райони					
Бахмацький	44159	22875	17911	3162	211
Бобровицький	45848	14647	18424	6741	6036
Борзнянський	52232	17598	23477	10208	949
Варвинський	25696	13236	10658	1802	—
Городнянський	54113	20543	20530	9901	3139
Ічнянський	63715	20940	27317	12453	3005
Козелецький	56319	18089	16391	13929	7910
Коропський	43071	19133	16912	6115	911
Корюківський	33877	12114	11755	6417	3591
Куликівський	17005	7363	6158	2929	555
Менський	43221	17200	20299	5722	—
Ніжинський	15499	7829	6270	1200	200
Н.-Сіверський	54653	17648	21384	12108	3513
Носівський	18072	7568	7292	3062	150
Прилуцький	69227	26731	31189	10316	991
Ріпкинський	48517	15148	15350	10720	7299
Семенівський	43774	16190	15859	8286	3439
Сосницький	39647	15299	13631	8791	1926
Срібнянський	22281	11079	9472	1730	—
Талалаївський	22164	13144	8495	525	—
Чернігівський	67378	26603	24378	11774	4623
Щорський	42389	11907	17411	10905	2166

¹ Див. виноску до табл. 3.1.

ВІДХОДИ ТА ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ

Відходи – будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються в процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення, та яких їх власник повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення.

Небезпечні відходи – відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними.

Поводження з відходами – дії, направлені на попередження (мінімізацію) утворення відходів, збір, транспортування, обробку (переробку), утилізацію, видалення, знешкодження та захоронення, включаючи контроль за цими операціями й нагляд за місцями видалення.

Зберігання відходів – тимчасове розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи на об'єктах до їх утилізації або видалення.

Оброблення (перероблення) відходів – здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних зі зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення.

Утилізація відходів – використання відходів як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів.

Наявність відходів – зберігання (тимчасове розміщення до утилізації чи видалення) та захоронення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи об'єктах (місцях розміщення відходів, сховищах, полігонах, комплексах, спорудах, ділянках надр тощо), на використання яких отримано дозвіл спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

Спалення відходів – регулюємий процес спалення твердих, рідких чи газоподібних відходів при високих температурах.

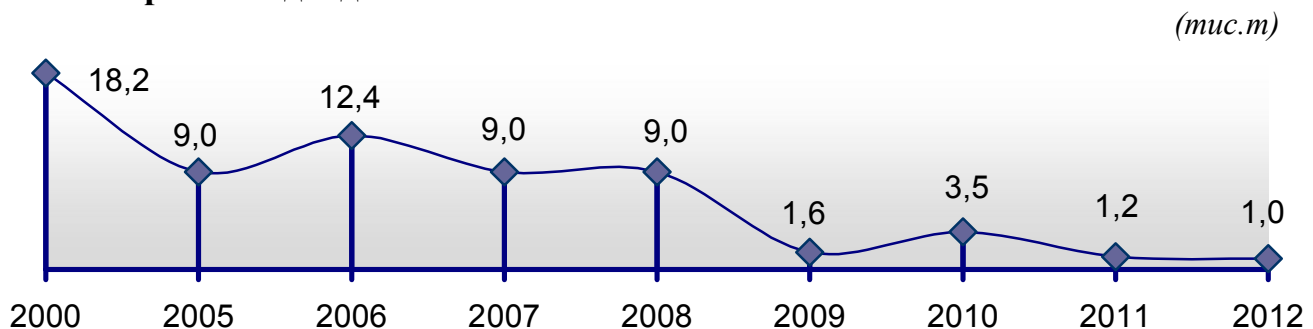
4.1. Основні показники поводження з відходами¹

	2000	2005	2010	2011 ²	2012 ²	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Утворилося відходів	18,2	9,0	366,6	539,2	740,6	1,0
Одержано зі сторони	0,3	0,1	428,5	385,8	418,3	0,2
Утилізовано, оброблено (перероблено)	16,5	0,3	83,2	87,3	103,1	0,4
Спалено	...	5,0	11,2	12,2	10,2	0,0
Передано на сторону у тому числі іншим країнам	1,0	2,5	424,2	468,0	514,8	1,1
Видалено в спеціально відведені місця чи об'єкти	–	0,2	1027,9	336,4	460,9	0,0
Відправлено в місця неорганізованого складування за межі підприємства	0,0	–	–	–	–	–
Наявність відходів у спеціально відведених місцях або об'єктах та на території підприємств на кінець року	3,2	6,6	8883,2	9266,0	9723,9	2,4
у розрахунку на 1 км ² , кг	101,5	206,6	278445,0	290443,2	304796,8	76,2

¹ У цій та наступних таблицях (4.4, 4.5, 4.7, 4.10, 4.16–4.18) – у 2000 та 2005рр. наведено дані про відходи I–III класів небезпеки, з 2010р. – про відходи I–IV класів небезпеки.

² У цій, наступних таблицях (4.3, 4.5, 4.7, 4.11, 4.13, 4.15, 4.16) та діаграмі (4.2) – до 2010р. включно наведено дані від економічної діяльності підприємств та організацій, з 2011р. – з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах.

4.2. Утворення відходів I–III класів небезпеки

¹ Див. другу виноску до табл. 4.1.

4.3. Утворення відходів за матеріалами у 2012 році¹

	Обсяги утворення відходів		
	т	у % до 2011р.	у % до підсумку
Усього	740579,6	137,4	100,0
Використані розчинники	8,7	73,7	0,0
Відходи кислот, лугів чи солей	58,1	127,1	0,0
Відпрацьовані оливи	203,5	79,3	0,0
Відпрацьовані хімічні каталізатори	—	—	—
Відходи хімічних препаратів	286,8	71,1	0,1
Хімічні осади та залишки	13213,1	102,3	1,8
Осад промислових стоків	56406,8	101,3	7,6
Відходи від медичної допомоги та біологічні	21,1	811,5	0,0
Металічні відходи	4529,9	140,8	0,6
Скляні відходи	3790,6	108,8	0,5
Паперові та картонні відходи	6939,0	94,3	0,9
Гумові відходи	264,9	83,9	0,0
Пластикові відходи	822,5	94,5	0,1
Деревні відходи	43930,8	204,9	5,9
Текстильні відходи	363,1	121,6	0,1
Відходи, що містять поліхлордифеніли	—	—	—
Непридатне обладнання	13,8	91,4	0,0
Непридатні транспортні засоби	1520,4	103,0	0,2
Відходи акумуляторів та батарей	84,4	63,5	0,0
Тваринні та рослинні відходи	211115,7	99,4	28,5
Тваринні відходи, отримані при виготовленні харчових препаратів і продуктів	2121,3	107,8	0,3
Тваринні екскременти, сеча та гній	12000,0	—	1,6
Побутові та подібні відходи	236703,5	318,0	32,0
Змішані та недиференційовані матеріали	148,4	26,9	0,0
Залишки сортування	949,5	131,1	0,1
Звичайний осад	16684,7	106,2	2,3
Пуста порода від днопоглиблювальних робіт	—	—	—
Мінеральні відходи	7624,7	125,8	1,0
Відходи згоряння	114413,8	99,7	15,5
Забруднений ґрунт та забруднена пуста порода від днопоглиблювання	6360,5	135,1	0,9
Затверділі, стабілізовані або засклянілі відходи	—	—	—

¹ Див. другу виноску до табл. 4.1.

4.4. Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств за класами небезпеки¹

	2000	2005	2010	(на кінець року; тис.т)	
	2000	2005	2010	2011	2012
Усього	3,2	6,6	8883,2	9266,0	9723,9
I клас небезпеки	2,6	5,5	2,3	1,9	1,8
II клас небезпеки	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2
III клас небезпеки	0,5	0,8	1,1	0,4	0,4
IV клас небезпеки	8879,6	9263,5	9721,5

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.

4.5. Утворення відходів за класами небезпеки¹

	2000	2005	2010	2011	2012
	2000	2005	2010	2011	2012
Усього²	18,2	9,0	366,6	539,2	740,6
I клас небезпеки	9,2	6,1	0,2	0,2	0,1
II клас небезпеки	0,7	0,7	0,4	0,4	0,3
III клас небезпеки	8,3	2,2	2,9	0,6	0,6
IV клас небезпеки	363,1	538,0	739,6

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.

² Див. другу виноску до табл. 4.1.

4.6. Розміщення відходів підприємствами області за класами небезпеки у 2012 році

	Видалено відходів			Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств на кінець року		
	у спеціально відведених місцях чи об'єктах	у спеціально обладнані звалища	у місця неорганізованого складування	усього	у тому числі на території підприємств	у % до загальної кількості
Усього	460927,2	460927,2	—	9723931,7	2830737,7	100,0
I клас небезпеки	—	—	—	1832,6	1771,0	0,1
II клас небезпеки	—	—	—	166,4	156,6	0,0
III клас небезпеки	19,5	19,5	—	432,4	150,8	0,0
IV клас небезпеки	460907,7	460907,7	—	9721500,3	2828659,3	99,9

4.7. Утворення відходів у містах обласного значення та районах¹

	2000	2005	2010	2011	(т)	
					2012	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська область²	18243,6	9043,8	366612,4	539169,0	740579,6	1012,6
м.Чернігів	11886,2	7218,1	137305,3	242931,7	387333,3	295,4
м.Ніжин	27,0	21,2	11974,4	18337,0	23085,6	13,4
м.Прилуки	4118,5	1492,4	7859,6	18922,5	37533,2	470,2
райони						
Бахмацький	15,5	19,0	2820,4	3832,0	4863,6	41,3
Бобровицький	11,1	1,9	635,8	2063,6	4613,9	9,1
Борзнянський	—	0,4	6656,1	10123,9	9040,7	0,1
Варвинський	1743,5	67,0	632,0	681,3	13381,5	66,2
Городнянський	1,2	5,2	591,6	3044,8	6262,3	0,7
Ічнянський	109,0	84,5	961,0	935,9	879,4	42,8
Козелецький	7,5	25,5	5424,9	6723,1	5107,2	3,5
Коропський	0,9	2,7	445,6	480,6	688,6	1,2
Корюківський	41,7	15,0	23303,6	28900,3	17144,0	12,4
Куликівський	161,1	53,1	3152,1	2243,0	3427,8	6,3
Менський	9,4	2,4	4188,0	3499,5	5917,2	9,1
Ніжинський	0,5	0,5	28,2	51,1	68,8	0,4
Н.-Сіверський	13,9	13,4	4067,8	4667,4	3113,1	10,7
Носівський	53,9	5,6	2114,7	336,7	2035,2	2,5
Прилуцький	10,6	2,1	138959,8	156980,4	169105,5	4,6
Ріпкинський	0,6	2,2	1592,3	2828,7	1845,5	10,3
Семенівський	5,9	0,4	4931,6	20145,2	20849,3	1,2
Сосницький	0,1	0,9	26,6	1653,1	1783,7	0,1
Срібнянський	—	0,1	976,2	962,4	472,4	1,4
Талалаївський	1,5	2,3	2894,5	1753,7	618,7	0,1
Чернігівський	16,4	5,0	3574,8	5870,8	5759,1	8,5
Щорський	7,6	2,9	1495,5	1200,3	15650,0	1,1

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.² Див. другу виноску до табл. 4.1.

4.8. Видалення відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах в містах обласного значення та районах у 2012 році

(т)

	Видалено відходів у спеціально відведених місцях та об'єктах		У тому числі за відповідними операціями видалення, т	
	Усього, т	у % до 2011р.	поховання в землі чи скидання на землю	скидання в спеціально обладнані звалища
Чернігівська область	460927,2	137,0	—	460927,2
м.Чернігів	236491,1	101,4	—	236491,1
м.Ніжин	19912,2	101,2	—	19912,2
м.Прилуки	21901,7	473,3	—	21901,7
райони				
Бахмацький	93270,6	3294,4	—	93270,6
Бобровицький	6563,2	261,2	—	6563,2
Борзнянський	6381,0	97,2	—	6381,0
Варвинський	12019,5	44682,2	—	12019,5
Городнянський	40713,2	133,8	—	40713,2
Ічнянський	831,5	93,8	—	831,5
Козелецький	3435,5	3516,4	—	3435,5
Коропський	207,5	—	—	207,5
Корюківський	4246,3	18,2	—	4246,3
Куликівський	975,7	367,2	—	975,7
Менський	4390,6	234,1	—	4390,6
Ніжинський	—	—	—	—
Н.-Сіверський	972,8	39,1	—	972,8
Носівський	2810,0	19788,7	—	2810,0
Прилуцький	—	—	—	—
Ріпкинський	358,2	18,6	—	358,2
Семенівський	1776,5	108,1	—	1776,5
Сосницький	328,0	—	—	328,0
Срібнянський	54,5	—	—	54,5
Талалаївський	897,4	48,6	—	897,4
Чернігівський	1714,7	107,5	—	1714,7
Щорський	675,5	160,3	—	675,5

4.9. Одержано відходів зі сторони в містах обласного значення та районах у 2012 році

(т)					
	Усього	у % до 2011р.	Від		
			виробничої сфери	домогосподарств	сфери послуг
Чернігівська область	418323,4	108,4	132572,2	202596,8	83154,4
м.Чернігів	295218,6	104,3	60290,2	158129,4	76799,0
м.Ніжин	19544,2	101,8	19544,2	—	—
м.Прилуки	23252,2	2174,2	17778,2	5474,0	—
райони					
Бахмацький	5473,2	159,4	950,7	2315,4	2207,1
Бобровицький	6295,0	276,2	—	3570,0	2725,0
Борзнянський	1513,0	78,6	—	1513,0	—
Варвинський	991,8	4290,1	131,4	617,5	242,9
Городнянський	7572,2	185,5	2006,0	5566,2	—
Ічнянський	725,0	—	3,0	722,0	—
Козелецький	287,3	282,2	—	287,3	—
Коропський	207,5	—	207,5	—	—
Корюківський	3946,0	17,2	1000,0	2854,8	91,2
Куликівський	—	—	—	—	—
Менський	—	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	972,8	39,3	241,3	85,6	645,9
Носівський	2811,3	19255,1	1201,3	1610,0	—
Прилуцький	439,1	—	5,3	278,7	155,1
Ріпкинський	1046,0	52,1	170,6	856,7	18,7
Семенівський	44476,5	104,8	28974,5	15462,0	40,0
Сосницький	326,0	102,8	—	326,0	—
Срібнянський	—	—	—	—	—
Талалаївський	896,0	193,1	58,0	611,5	226,5
Чернігівський	1636,4	—	10,0	1623,4	3,0
Щорський	693,3	3538,3	—	693,3	—

4.10. Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств у містах обласного значення та районах¹

	2000	2005	2010	2011	(на кінець року; т)	
					2012	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська область	3236,9	6590,1	8883231,8	9266008,8	9723931,7	2431,4
м. Чернігів	1947,4	5359,2	7640395,9	7873155,0	8108765,9	1867,4
м. Ніжин	46,8	89,8	624128,4	643457,3	663081,1	32,9
м. Прилуки	52,5	297,3	5046,5	6789,6	24181,9	93,1
райони						
Бахмацький	90,5	99,8	3762,3	6801,9	100514,7	33,0
Бобровицький	255,8	213,4	117703,3	123747,4	130307,6	1,9
Борзнянський	2,8	44,8	350996,9	358815,4	364670,6	7,1
Варвинський	408,1	72,0	516,1	303,7	12562,5	246,9
Городнянський	18,0	21,8	5492,3	35836,7	76551,6	0,4
Ічнянський	51,8	62,4	3913,2	6113,3	6946,2	30,2
Козелецький	12,3	14,3	177,4	271,9	3630,7	0,4
Коропський	4,9	1,5	4,0	6,1	222,6	1,9
Корюківський	19,7	18,3	46717,5	70127,2	54621,1	3,6
Куликівський	20,1	18,4	1834,5	1573,1	2535,2	1,1
Менський	37,1	52,4	25047,9	26919,2	58001,2	1,2
Ніжинський	39,3	15,5	4,4	0,3	0,2	0,0
Н.-Сіверський	11,8	29,3	247,5	21615,3	22615,6	0,4
Носівський	33,3	31,0	11,6	26,7	2847,6	22,9
Прилуцький	68,4	54,7	49,8	37,2	51,4	51,4
Ріпкинський	17,6	3,7	683,5	2625,8	1434,8	2,3
Семенівський	25,3	26,1	2390,9	4039,1	6266,1	21,6
Сосницький	11,5	16,7	333,6	319,1	328,1	0,1
Срібнянський	2,7	2,2	8,3	8,3	65,1	10,6
Талалаївський	2,3	0,4	53577,7	55423,3	52094,5	–
Чернігівський	45,2	38,4	66,8	27419,4	28991,9	0,3
Щорський	11,7	6,7	121,5	576,5	2643,5	0,7

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.

4.11. Джерела надходження відходів на підприємства області за класами небезпеки у 2012 році

	Утворилося відходів ¹	Роз-поділ, %	Отримано відходів зі сторони	Роз-поділ, %	(m) Дооблік відходів за підсумками проведення інвентаризації
Усього	740579,6	100,0	418323,4	100,0	123139,4
I клас небезпеки	97,1	0,0	37,8	0,0	47,1
II клас небезпеки	259,9	0,0	9,7	0,0	137,1
III клас небезпеки	655,6	0,1	201,8	0,1	65,7
IV клас небезпеки	739567,0	99,9	418074,1	99,9	122889,5

¹ Див. другу виноску до табл. 4.1.

4.12. Поводження з відходами на підприємствах області за класами небезпеки у 2012 році

	Утилізовано, оброблено (перероблено) відходів	Спалено відходів	(m) Передано на сторону відходів	
			усього	у тому числі іншим країнам
Усього	103089,9	10188,0	514839,0	7060,5
I клас небезпеки	17,2	—	163,4	—
II клас небезпеки	141,3	17,1	255,0	—
III клас небезпеки	218,1	0,3	710,7	—
IV клас небезпеки	102713,3	10170,6	513709,9	7060,5

4.13. Утворення відходів у містах обласного значення та районах у 2012 році¹

	(т)				
	Усього	I клас небезпеки	II клас небезпеки	III клас небезпеки	IV клас небезпеки
Чернігівська область	740579,6	97,1	259,9	655,6	739567,0
м. Чернігів	387333,3	23,2	100,4	171,8	387037,9
м. Ніжин	23085,6	5,2	8,0	0,1	23072,3
м. Прилуки	37533,2	12,8	46,3	411,1	37063,0
райони					
Бахмацький	4863,6	31,4	0,7	9,2	4822,3
Бобровицький	4613,9	5,6	3,5	—	4604,8
Борзнянський	9040,7	0,1	0,1	—	9040,5
Варвинський	13381,5	1,9	30,0	34,2	13315,4
Городнянський	6262,3	0,4	0,4	—	6261,5
Ічнянський	879,4	1,7	41,1	—	836,6
Козелецький	5107,2	2,6	0,9	—	5103,7
Коропський	688,6	0,2	1,0	0,0	687,4
Корюківський	17144,0	2,1	4,1	6,2	17131,6
Куликівський	3427,8	2,3	0,0	3,9	3421,6
Менський	5917,2	1,6	7,5	—	5908,1
Ніжинський	68,8	0,1	0,2	0,1	68,4
Н.-Сіверський	3113,1	0,9	3,0	6,8	3102,4
Носівський	2035,2	1,2	1,2	0,1	2032,7
Прилуцький	169105,5	0,9	2,9	0,8	169100,9
Ріпкинський	1845,5	1,0	1,8	7,6	1835,1
Семенівський	20849,3	0,1	0,8	0,3	20848,1
Сосницький	1783,7	0,1	0,0	—	1783,6
Срібнянський	472,4	0,1	0,0	1,3	471,0
Талалаївський	618,7	0,1	0,0	—	618,6
Чернігівський	5759,1	1,3	5,9	1,3	5750,6
Щорський	15650,0	0,2	0,1	0,8	15648,9

¹ Див. другу виноску до табл. 4.1.

4.14. Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств у містах обласного значення та районах у 2012 році

(на кінець року; т)

	Усього	I клас небезпеки	II клас небезпеки	III клас небезпеки	IV клас небезпеки
Чернігівська область	9723931,7	1832,6	166,4	432,4	9721500,3
м. Чернігів	8108765,9	1712,5	61,0	93,9	8106898,5
м. Ніжин	663081,1	2,4	30,4	0,1	663048,2
м. Прилуки	24181,9	32,7	42,1	18,3	24088,8
райони					
Бахмацький	100514,7	15,0	0,4	17,6	100481,7
Бобровицький	130307,6	0,3	1,6	—	130305,7
Борзнянський	364670,6	0,1	7,0	—	364663,5
Варвинський	12562,5	0,1	19,1	227,7	12315,6
Городнянський	76551,6	0,2	0,2	—	76551,2
Ічнянський	6946,2	30,0	0,2	—	6916,0
Козелецький	3630,7	0,4	0,0	—	3630,3
Коропський	222,6	0,1	1,8	0,0	220,7
Корюківський	54621,1	1,8	1,0	0,8	54617,5
Куликівський	2535,2	0,5	—	0,6	2534,1
Менський	58001,2	0,9	0,3	—	58000,0
Ніжинський	0,2	0,0	—	—	0,2
Н.-Сіверський	22615,6	0,2	0,2	—	22615,2
Носівський	2847,6	22,5	0,4	—	2824,7
Прилуцький	51,4	—	0,4	51,0	—
Ріпкинський	1434,8	0,7	0,3	1,3	1432,5
Семенівський	6266,1	1,1	0,0	20,5	6244,5
Сосницький	328,1	0,1	—	—	328,0
Срібнянський	65,1	10,6	—	—	54,5
Талалаївський	52094,5	—	—	—	52094,5
Чернігівський	28991,9	0,3	—	—	28991,6
Щорський	2643,5	0,1	—	0,6	2642,8

4.15. Утворення та поводження з відходами за небезпечними складниками у 2012 році

	Утворилося відходів ¹		Утилізо- вано, оброблено (перероб- лено), т	Спалено відходів, т	Наявність відходів у спеціально відведених місцях та на підприємстві на кінець року, т
	т	розпо- діл, %			
Усього	740579,6	100,0	103089,9	10188,0	9723931,7
Відходи, що містять метали та їхні сполуки	5680,6	0,7	109,3	—	4079,4
відходи, що містять алю- міній та його сполуки	24,4	0,0	—	—	7,2
відходи, що містять ванадій та його сполуки	0,0	0,0	—	—	—
відходи, що містять вольфрам та його сполуки	0,0	0,0	—	—	—
відходи, що містять залізо та його сполуки	3881,6	0,5	9,2	—	3576,5
відходи, що містять мідь та його сполуки	39,6	0,0	—	—	237,1
відходи, що містять нікель та його сполуки	0,0	0,0	—	—	0,0
відходи, що містять ртуть та її сполуки (у тому числі люмінесцентні лампи)	12,7	0,0	17,2	—	21,6
відходи, що містять свинець та його сполуки (у тому числі батареї акумуляторні)	84,4	0,0	—	—	60,9
відходи, що містять срібло та його сполуки	0,0	0,0	—	—	0,0
відходи, що містять титан та його сполуки	—	—	—	—	0,0
відходи, що містять хром та його сполуки	80,0	0,0	79,6	—	—
інші відходи, що містять метали та їх сполуки	1557,9	0,2	3,3	—	176,1
Відходи, що містять неметали та їхні сполуки	67,4	0,0	50,0	—	1796,0
відходи, що містять кремній та його сполуки	17,4	0,0	—	—	—
інші відходи, що містять неметали та їх сполуки	50,0	0,0	50,0	—	1796,0
Відходи, що містять корозійні речовини	0,5	0,0	—	—	0,3

ВІДХОДИ ТА ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ

Продовження табл. 4.15

	Утворилося відходів		Утилізовано, оброблено (перероблено), т	Спалено відходів, т	Наявність відходів у спеціально відведених місцях та на підприємстві на кінець року, т
	т	розподіл, %			
відходи, що містять кислотні розчини чи кислоти у твердому стані, відпрацьовані кислоти	0,1	0,0	—	—	0,1
відходи, що містять основні розчини чи основи у твердому стані, відпрацьовані основи, луги	0,4	0,0	—	—	0,2
відходи, що містять азбест, шифер некондиційний чи розламаний	0,0	0,0	—	—	—
Відходи виробництва та застосування органічної хімії, чи такі, що містять органічні сполуки інші	383,5	0,0	25,4	17,4	65,5
відходи, що містять феноли та фенолові сполуки	14,4	0,0	—	17,1	2,7
відходи, що містять галогенові органічні розчинники	8,4	0,0	—	—	2,5
відходи, що містять органічні розчинники (за виключенням галогенових розчинників)	0,3	0,0	—	0,3	0,0
відходи, що містять поліциклічні чи гетероциклічні ароматичні органічні сполуки	28,1	0,0	18,9	—	17,7
відходи, що містять поліхлоровані дифеніли, поліхлоровані терфеніли, поліхлоровані нафталіни, полібромовані дифеніли, у тому числі мастила трансформаторні	—	—	—	—	6,9
відходи виробництва приготування та використання чорнил, фарб, барвників, пігментів, лаків, оліфи, друкарські фарби	271,8	0,0	6,4	—	18,3
відходи виробництва виготовлення та використання синтетичних смол, каучуку, латексу, пластифікаторів, клеїв та інших зв'язувальних матеріалів	60,0	0,0	0,1	—	14,7
відходи оброблення металевих та пластмасових поверхонь включно з відходами гальванічного виробництва	0,5	0,0	—	—	2,7

ВІДХОДИ ТА ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ

Продовження табл. 4.15

	Утворилося відходів		Утилізовано, оброблено (перероблено), т	Спалено відходів, т	Наявність відходів у спеціально відведених місцях та на підприємстві на кінець року, т
	т	розподіл, %			
Відходи пестицидів і агрохімікатів, непридатні чи заборонені пестициди	—	—	—	—	156,6
відходи виробництва, приготування та використання пестицидів, непридатні та заборонені до використання не ідентифіковані пестициди	—	—	—	—	156,6
Відходи медичного, ветеринарного чи сільськогосподарського походження, фармацевтичної продукції та від лікування людей чи тварин	878,7	0,1	860,3	15,9	0,0
прилади медичного призначення, що не відповідають установленим вимогам, відповідним чином не маркировані, зіпсовані чи використані (у тому числі шприци)	2,5	0,0	—	—	0,0
відходи виробництва та приготування фармацевтичної продукції	0,3	0,0	0,3	—	—
відходи, що містять інфекційні речовини	15,9	0,0	—	15,9	—
відходи сільськогосподарського виробництва (за виключенням пестицидів та отрутохімікатів, які прийшли в непридатність або заборонені для використання)	860,0	0,1	860,0	—	—
Відпрацьовані нафтопродукти, продукти нафтопереробки	407,2	0,1	284,3	—	375,3
нафтовідходи та нафтошлами	71,2	0,0	3,9	—	294,1
відходи, що містять відпрацьовані та непридатні до використання за їх первинним призначенням мінеральні масла, у тому числі масляні фільтри	112,2	0,0	77,8	—	56,2
відходи, що містять відпрацьовані мастильно-охолоджувальні рідини, масляно-водяні, вуглеводнево-водяні суміші й емульсії	95,3	0,0	85,2	—	22,9
відходи, забруднені нафтопродуктами – ґрунт, деревина, дрантя	128,5	0,0	117,3	—	2,1

ВІДХОДИ ТА ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ

Продовження табл. 4.15

	Утворилося відходів		Утилізовано, оброблено (перероблено), т	Спалено відходів, т	Наявність відходів у спеціально відведених місцях та на підприємстві на кінець року, т
	т	розподіл, %			
Відходи, що містять забруднений ґрунт, пісок, глину включно з відходами драгування	2200,2	0,3	2200,0	—	—
Відходи, що містять забруднений ґрунт, пісок, глину включно з відходами драгування	2200,2	0,3	2200,0	—	—
Відходи пилогазоочищувальних споруд та установок	114645,8	15,5	21,2	798,0	2805298,3
Відходи пилогазоочищувальних споруд та установок	114645,8	15,5	21,2	798,0	2805298,3
Відходи від очищення промислових та комунальних стічних вод	56013,7	7,6	1169,0	—	334481,0
Відходи від очищення промислових та комунальних стічних вод	56013,7	7,6	1169,0	—	334481,0
Відходи, що містять тару з під хімічних речовин	0,5	0,0	0,5	—	—
Відходи, що містять тару з під хімічних речовин, яка не має маркування або незворотну тару, що забруднена потенційно небезпечними речовинами	0,5	0,0	0,5	—	—
Залишки від операцій по видаленню промислових відходів	1,5	0,0	—	—	—
Залишки від операцій по видаленню промислових відходів	1,5	0,0	—	—	—
Інші відходи, що мають небезпечні властивості	560300,0	75,7	98369,9	9356,7	6577679,3

¹ Див. другу виноску до табл. 4.1.

4.16. Утворення відходів у розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах¹

(кз)

	2000	2005	2010	2011	2012	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська область ²	14,4	7,6	332,1	447,6	683,7	0,9
м. Чернігів	38,8	24,1	462,2	740,4	1306,8	1,0
м. Ніжин	0,3	0,3	161,4	248,5	314,4	0,2
м. Прилуки	61,0	24,2	133,2	321,3	639,8	8,0
райони						
Бахмацький	0,3	0,4	58,4	41,6	103,2	0,9
Бобровицький	0,3	0,0	17,9	21,3	132,8	0,3
Борзнянський	—	0,0	187,5	235,6	264,7	0,0
Варвинський	85,4	3,5	36,1	39,6	786,8	3,9
Городнянський	0,0	0,2	19,1	19,1	208,6	0,0
Ічнянський	2,6	2,2	27,7	27,4	26,1	1,3
Козелецький	0,1	0,4	106,6	132,4	103,8	0,1
Коропський	0,0	0,1	17,1	18,8	27,4	0,0
Корюківський	1,2	0,5	803,6	993,4	606,5	0,4
Куликівський	7,1	2,5	165,9	119,9	187,2	0,3
Менський	0,2	0,1	105,8	89,7	153,8	0,2
Ніжинський	0,0	0,0	0,9	1,7	2,3	0,0
Н.-Сіверський	0,4	0,4	137,4	100,1	108,9	0,4
Носівський	1,4	0,2	66,7	10,4	65,8	0,1
Прилуцький	0,2	0,0	3609,3	4131,1	4519,5	0,1
Ріпкинський	0,0	0,1	51,9	52,7	62,4	0,3
Семенівський	0,2	0,0	256,9	279,9	1104,9	0,1
Сосницький	0,0	0,0	1,3	65,2	88,9	0,0
Срібнянський	—	0,0	79,4	79,5	39,4	0,1
Талалаївський	0,1	0,1	203,8	103,1	44,5	0,0
Чернігівський	0,3	0,1	66,7	110,4	109,1	0,2
Щорський	0,3	0,1	58,4	46,8	625,2	0,0

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.

² Див. другу виноску до табл. 4.1.

4.17. Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств у розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах¹

	2000	2005	2010	2011	(на кінець року; кг)	
					2012	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська область	2,6	5,6	8046,4	8474,5	8977,4	2,2
м.Чернігів	6,3	17,9	25716,6	26526,8	27357,0	6,3
м.Ніжин	0,6	1,2	8411,4	8717,9	9029,0	0,4
м.Прилуки	0,8	4,8	85,5	115,3	412,2	1,6
райони						
Бахмацький	1,5	1,9	77,9	142,6	2133,2	0,7
Бобровицький	6,1	5,5	3306,3	3525,6	3751,7	0,1
Борзнянський	0,1	1,1	9887,2	10310,8	10675,4	0,2
Варвинський	20,0	3,8	29,5	17,7	738,6	14,5
Городнянський	0,5	0,6	177,7	1175,0	2549,6	0,0
Ічнянський	1,2	1,6	112,8	178,8	206,4	0,9
Козелецький	0,2	0,2	3,5	5,4	73,8	0,0
Коропський	0,2	0,1	0,2	0,2	8,9	0,1
Корюківський	0,6	0,6	1610,9	2452,0	1932,4	0,1
Куликівський	0,9	0,9	96,6	84,1	138,5	0,1
Менський	0,8	1,2	632,5	690,2	1507,1	0,0
Ніжинський	1,1	0,5	0,1	0,0	0,0	0,0
Н.-Сіверський	0,3	0,9	8,4	742,8	791,3	0,0
Носівський	0,9	0,9	0,4	0,9	92,1	0,7
Прилуцький	1,5	1,3	1,3	1,0	1,4	1,4
Ріпкинський	0,5	0,1	22,3	87,2	48,5	0,1
Семенівський	1,0	1,2	124,5	212,6	332,1	1,1
Сосницький	0,5	0,7	16,0	15,6	16,4	0,0
Срібнянський	0,2	0,2	0,7	0,7	5,4	0,9
Талалаївський	0,1	0,0	3773,1	3930,7	3748,3	—
Чернігівський	0,7	0,7	1,2	515,4	549,0	0,0
Щорський	0,4	0,2	4,7	22,8	105,6	0,0

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.

4.18. Наявність відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств у розрахунку на квадратний кілометр у містах обласного значення та районах¹

	2000	2005	2010	2011	(на кінець року; кг)	
					2012	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська область	101,5	206,6	278445,0	290443,2	304796,8	76,2
м. Чернігів	24966,7	68707,7	97953793,6	100937884,6	103958537,2	23941,0
м. Ніжин	1088,4	2088,4	14514614,0	14964123,3	15420490,7	765,1
м. Прилуки	1220,9	6914,0	117360,5	157897,7	562369,8	2165,1
райони						
Бахмацький	60,8	67,1	2528,4	4571,2	67550,2	22,2
Бобровицький	180,4	150,5	83006,6	87269,0	91895,3	1,3
Борзнянський	1,7	27,9	218281,7	223143,9	226785,2	4,4
Варвинський	691,7	122,0	874,7	514,7	21292,4	418,5
Городнянський	11,5	13,9	3507,2	22884,2	48883,5	0,2
Ічнянський	32,9	39,6	2483,0	3879,0	4407,5	19,2
Козелецький	4,6	5,4	66,7	102,2	1364,9	0,2
Коропський	3,7	1,1	3,0	4,6	169,7	1,4
Корюківський	13,8	12,9	32807,2	49246,6	38357,5	2,5
Куликівський	21,3	19,5	1943,3	1666,4	2685,6	1,2
Менський	27,0	38,1	18203,4	19563,4	42152,0	0,9
Ніжинський	26,0	10,2	2,9	0,2	0,1	0,0
Н.-Сіверський	6,5	16,2	137,2	11981,9	12536,4	0,2
Носівський	28,9	26,9	10,1	23,2	2471,9	19,9
Прилуцький	38,1	30,5	27,8	20,7	28,7	28,7
Ріпкинський	8,4	1,8	327,8	1259,4	688,2	1,1
Семенівський	17,2	17,8	1626,5	2747,7	4262,7	14,7
Сосницький	12,6	18,2	364,2	348,4	358,2	0,1
Срібнянський	4,7	3,8	14,3	14,3	112,4	18,3
Талалаївський	3,6	6,3	84640,9	87556,6	82297,8	–
Чернігівський	17,7	15,1	26,2	10761,1	11378,3	0,1
Щорський	9,1	5,2	94,7	449,3	2060,4	0,5

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.

Ліс – це сукупність землі, рослинності, в якій домінують дерева та чагарники, тварин, мікроорганізмів та інших природних компонентів, що в своєму розвитку біологічно взаємопов'язані, впливають один на одного і на навколишнє середовище.

Лісовий фонд – землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства.

Обсяг продукції, робіт та послуг лісового господарства включає продукцію лісозаготівель, побічного лісокористування, роботи та послуги, пов'язані з лісогосподарською діяльністю, обраховані у фактичних оптових цінах без урахування податку на додану вартість.

Лісові землі – землі, вкриті лісовою рослинністю та не вкриті нею, але призначені для лісовідновлення (вирубки, згарища, галявини, пустирі).

Вкриті лісовою рослинністю землі – лісові землі, на яких зростають зімкнуті деревостани.

Лісовідновлення – проведення заходів по відновленню лісів на зрубках, згарищах, галявах, пустирях та інших площах, що були під лісом. У лісовідновлення входить посадка, посів лісу та природне поновлення лісу.

Посадка лісу – роботи по посадці сіянців, саджанців, живців та іншого посадкового матеріалу на лісокультурних площах.

Посів лісу – роботи по висіву лісового насіння на лісокультурних площах, незалежно від способу посіву (ручний, механізований, авіапосів).

Природне поновлення лісу – сукупність заходів, що сприяють появі, збереженню підросту, молодняка найбільш цінних деревних порід (часткове розрихлювання ґрунту на зрубках, для забезпечення лісовідновлення в результаті нальоту насіння, збереження при рубках лісу підросту господарсько-цінних деревних порід тощо).

Рубки головного користування – це вирубування стиглих деревостанів з метою заготівлі деревини.

Рубки догляду за лісом – періодичні зруби в насадженнях частини дерев, чагарників, що проводяться з початку створення насаджень до головної рубки, з метою формування необхідного складу, форми насаджень та підвищення приросту.

Санітарні рубки – роботи з метою зрубу та збирання дерев, уражених та пошкоджених різними хворобами, плодиками, а також збирання сухостійних, буреломних та вітровальних дерев.

5.1. Лісовий фонд¹

Площа, тис.га	739,4
у тому числі вкрита лісовою рослинністю	660,9
Лісистість, відсотків	23,2

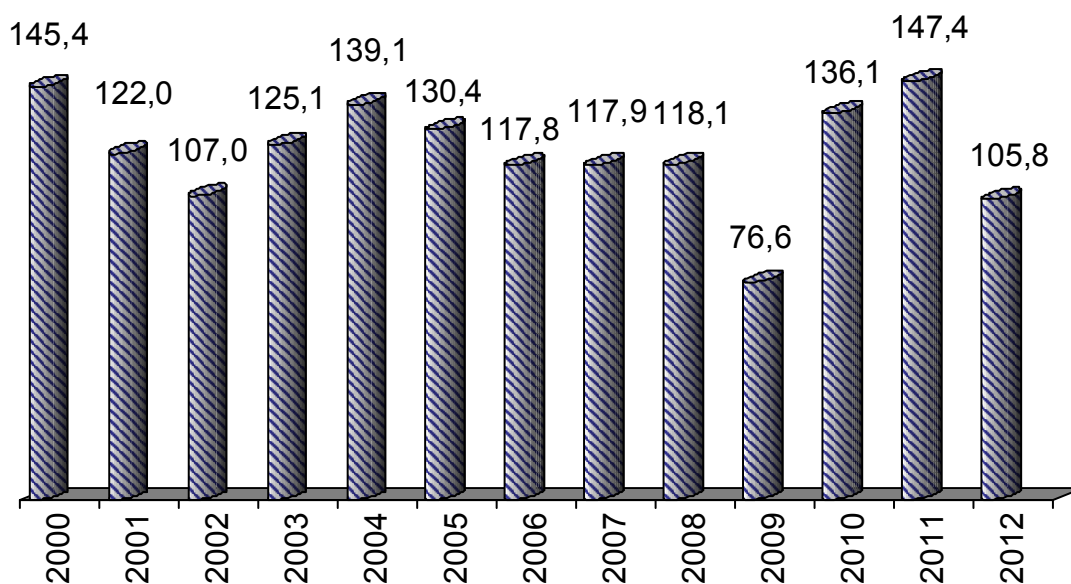
¹ За даними Головного управління Держземагентства у Чернігівській області станом на 01.01.2014 року.

5.2. Основні показники ведення лісового господарства

	2000	2005	2010	2011	2012
Обсяги продукції, робіт та послуг лісового господарства – усього, млн.грн.	48,1	142,5	243,7	359,1	379,9
у тому числі обсяги продукції лісозаготівель	...	131,5	228,3	340,9	357,6
Заготовлено ліквідної деревини, тис.м ³	938,0	1284,9	1237,9	1412,4	1421,5
від рубок головного користування	486,6	756,6	831,4	896,8	795,4
від рубок формування і оздоровлення лісів та інших заходів	451,4	528,3	406,5	515,6	626,1
Площа рубок лісу та заходів, тис.га	...	35,0	23,9	29,8	24,8
головного користування	...	2,7	2,8	3,0	2,6
від рубок формування і оздоровлення лісів та інших заходів	39,2	32,3	21,1	26,8	22,2
Збір живиці, т	959,1	793,0	–	3,0	–
Відтворення лісів, тис.га	2,5	3,5	3,4	4,0	4,1
садіння і висівання лісу	1,9	2,9	2,6	3,1	3,3
природне поновлення	0,6	0,6	0,8	0,9	0,8
Переведення лісових культур та природного поновлення у вкриті лісовою рослинністю землі, тис.га	2,2	2,3	3,3	3,8	4,8
у тому числі лісових культур	1,9	1,8	2,5	2,9	4,1
Залишок деревини на лісосіках, тис.м ³	13,8	36,7	63,5	114,9	177,3
Залишки неочищених площ на кінець звітнього року, га	454	105	1214	544	414

5.3. Темпи росту обсягів продукції, робіт та послуг лісового господарства

(відсотків до попереднього року)

5.4. Заготівля ліквідної деревини за категоріями технічної придатності

(тис.м³)

5.5. Обсяги продукції, робіт та послуг лісового господарства в містах обласного значення та районах

	(тис.грн.)				
	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	48125,6	142456,0	243702,9	359103,0	379869,7
м. Чернігів	5338,2	9901,9	18616,0	25884,3	... ²
м. Ніжин ¹	3742,0	12918,4	18041,2	26411,4	28676,0
м. Прилуки ¹	1998,4	4222,1	7820,6	13764,2	13318,5
райони					
Бахмацький	816,9	295,3	531,7	905,0	957,8
Бобровицький	124,9	552,0	709,4	1747,1	... ²
Борзнянський	1170,3	6220,2	9992,2	15004,7	16434,8
Варвинський	11,5	84,5	218,3	243,0	... ²
Городнянський	6452,7	14202,3	25766,0	36134,1	36188,6
Ічнянський	212,0	454,9	1177,6	2051,6	1789,6
Козелецький	1831,4	10916,1	18686,1	27049,1	29978,8
Коропський	80,8	2297,6	3100,5	5185,4	4783,7
Корюківський	7925,7	27577,8	50336,7	74335,7	76416,0
Куликівський	29,5	159,3	292,5	—	—
Менський	177,0	452,9	482,3	769,9	1157,8
Н.-Сіверський	5258,4	15069,5	21054,0	31897,0	41996,5
Носівський	43,8	408,7	351,4	419,3	... ²
Ріпкинський	7996,4	17829,6	27701,8	39209,7	38043,2
Семенівський	3170,5	13255,2	23715,2	37339,3	36086,0
Сосницький	67,5	858,5	1822,2	2475,2	2784,9
Срібнянський	85,6	152,4	343,1	470,2	... ²
Талалаївський	51,8	136,1	311,0	344,0	... ²
Чернігівський	1481,4	3967,5	10948,1	15193,8	16338,9
Щорський	58,9	523,2	1685,0	2269,0	... ²

¹ У цій та наступних таблицях (5.6–5.11, 5.14–5.16, 5.19, 5.22–5.24.) – включаючи дані району.

² У цій та наступних таблицях (5.6–5.8, 5.14–5.16) – інформація конфіденційна відповідно до Закону України "Про державну статистику".

5.6. Рубки лісу та заходи лісогосподарської діяльності в містах обласного значення та районах у 2012 році³

	Ліси та лісовкриті площі ¹	Площа рубок лісу та заходів	Рубки головного користування	Рубки формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства		Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства
				усього	у тому числі рубки догляду	
Чернігівська область	739420	24810	2644	22142	4271	24
м.Чернігів	264	... ³	... ³	... ³	... ³	—
м.Ніжин ²	16443	2139	242	1897	326	—
м.Прилуки ²	17218	1074	52	1022	120	—
райони						
Бахмацький	12619	205	18	187	26	—
Бобровицький	21677	... ³	... ³	... ³	... ³	—
Борзнянський	22452	2263	101	2155	115	7
Варвинський	6728	... ³	... ³	... ³	... ³	—
Городнянський	48147	1287	267	1018	561	2
Ічнянський	25145	645	49	596	42	—
Козелецький	74862	2103	194	1909	303	—
Коропський	37671	738	57	681	3	—
Корюківський	64248	3645	445	3200	697	—
Куликівський	9541	—	—	—	—	—
Менський	15494	97	23	74	22	—
Н.-Сіверський	58516	2331	181	2150	271	—
Носівський	19188	... ³	... ³	... ³	... ³	—
Ріпкинський	90346	1217	300	903	546	14
Семенівський	55147	1757	190	1566	512	1
Сосницький	24707	840	69	771	35	—
Срібнянський	8133	... ³	... ³	... ³	—	—
Талалаївський	6829	... ³	—	... ³	... ³	—
Чернігівський	61836	1677	162	1515	226	—
Щорський	42209	... ³	... ³	... ³	... ³	—

¹ За даними Головного управління Держземагентства у Чернігівській області.

² Див. першу виноску до табл. 5.5.

³ Див. другу виноску до табл. 5.5.

5.7. Заготівля ліквідної деревини в містах обласного значення та районах

	(тис.м ³)				
	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	938,0	1284,9	1237,9	1412,4	1421,5
м. Чернігів	70,9	74,5	76,9	87,4	... ²
м. Ніжин ¹	72,4	87,3	79,7	92,4	87,9
м. Прилуки ¹	28,5	34,9	32,5	38,3	39,1
райони					
Бахмацький	8,4	6,4	5,7	7,5	7,5
Бобровицький	4,3	5,4	6,1	6,5	... ²
Борзнянський	37,9	61,3	51,3	54,9	57,0
Варвинський	0,7	2,8	1,9	2,8	... ²
Городнянський	76,3	105,6	110,3	120,6	113,0
Ічнянський	7,4	11,5	14,7	15,9	12,7
Козелецький	78,1	118,5	113,7	121,0	137,1
Коропський	15,6	28,4	25,0	30,2	30,5
Корюківський	161,7	231,9	220,6	247,3	246,1
Куликівський	0,9	4,4	2,3	—	—
Менський	5,4	9,0	9,1	8,0	10,1
Ніжинський	5,5	—	—	—	—
Н.-Сіверський	83,1	117,8	122,4	151,5	195,6
Носівський	2,5	7,3	4,4	7,1	... ²
Прилуцький	1,3	0,1	—	—	—
Ріпкинський	112,2	126,6	111,8	124,1	116,8
Семенівський	78,6	129,2	104,0	130,1	117,5
Сосницький	18,7	25,8	25,3	30,0	31,7
Срібнянський	1,7	3,0	3,3	3,1	... ²
Талалаївський	1,3	3,9	2,0	1,5	... ²
Чернігівський	51,5	69,0	74,8	88,5	85,5
Щорський	13,1	20,3	40,1	43,7	... ²

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.

² Див. другу виноску до табл. 5.5.

5.8. Заготівля лісоматеріалів круглих у містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2011	2012
<i>(тис.м³)</i>					
Чернігівська область	498,8	675,0	774,0	829,9	803,0
м.Чернігів	37,6	36,9	47,0	54,6	... ²
м.Ніжин ¹	31,9	37,2	39,3	42,5	43,4
м.Прилуки ¹	13,1	15,0	17,7	22,4	20,6
райони					
Бахмацький	2,2	2,4	2,2	2,8	2,7
Бобровицький	1,9	2,0	2,9	3,1	... ²
Борзнянський	16,4	25,1	29,9	29,2	29,1
Варвинський	0,7	0,4	0,5	0,4	... ²
Городнянський	43,7	54,8	80,4	75,8	69,2
Ічнянський	4,0	1,6	4,0	4,4	3,2
Козелецький	44,1	67,1	64,3	65,2	73,9
Коропський	7,9	12,3	14,1	16,6	17,3
Корюківський	79,2	132,9	147,3	145,9	138,1
Куликівський	0,5	1,5	0,8	—	—
Менський	3,5	3,2	3,2	3,7	4,6
Ніжинський	1,5	—	—	—	—
Н.-Сіверський	49,0	70,0	82,4	92,4	105,8
Носівський	1,2	2,2	1,4	2,2	... ²
Прилуцький	0,8	—	—	—	—
Ріпкинський	75,3	78,8	84,1	91,9	82,6
Семенівський	42,6	75,1	76,3	90,2	77,0
Сосницький	7,9	11,4	11,9	13,1	13,6
Срібнянський	1,2	0,5	0,4	0,7	... ²
Талалаївський	0,8	0,3	0,4	0,3	... ²
Чернігівський	26,9	33,5	46,0	53,1	48,2
Щорський	4,9	10,8	17,5	19,4	... ²

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.² Див. другу виноску до табл. 5.5.

5.9. Відтворення лісів в містах обласного значення та районах

	(за)				
	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	2476	3524	3419	3957	4079
м.Чернігів	203	249	206	250	229
м.Ніжин ¹	298	258	286	310	306
м.Прилуки ¹	60	70	124	114	114
райони					
Бахмацький	7	24	31	25	25
Бобровицький	15	15	16	38	32
Борзнянський	94	178	128	151	141
Варвинський	—	27	3	2	2
Городнянський	265	304	292	358	290
Ічнянський	74	26	30	27	31
Козелецький	171	351	363	484	494
Коропський	37	2	49	62	80
Корюківський	388	649	561	592	590
Куликівський	14	17	—	—	—
Менський	15	18	23	19	36
Н.-Сіверський	130	304	275	292	440
Носівський	10	30	29	21	34
Ріпкинський	380	430	387	394	445
Семенівський	138	241	252	310	311
Сосницький	27	79	57	126	104
Срібнянський	—	1	14	13	12
Талалаївський	9	9	5	5	3
Чернігівський	129	180	150	205	219
Щорський	12	62	138	159	141

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.

5.10. Садіння і висівання лісу в містах обласного значення та районах

	(за)				
	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	1903	2894	2656	3100	3270
м. Чернігів	167	205	176	229	216
м. Ніжин ¹	177	196	174	191	228
м. Прилуки ¹	46	64	124	103	105
райони					
Бахмацький	7	17	7	8	8
Бобровицький	—	13	7	26	20
Борзнянський	63	144	106	116	117
Варвинський	—	15	3	2	2
Городнянський	198	242	226	282	237
Ічнянський	16	26	27	24	27
Козелецький	141	309	296	396	422
Коропський	27	2	17	28	34
Корюківський	327	521	455	512	491
Куликівський	4	17	—	—	—
Менський	14	12	9	13	10
Н.-Сіверський	100	260	212	243	357
Носівський	5	15	17	10	12
Ріпкинський	343	366	335	318	377
Семенівський	114	201	227	257	266
Сосницький	27	71	33	76	56
Срібнянський	—	1	7	4	2
Талалаївський	7	9	2	5	3
Чернігівський	108	146	115	155	183
Щорський	12	42	81	102	97

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.

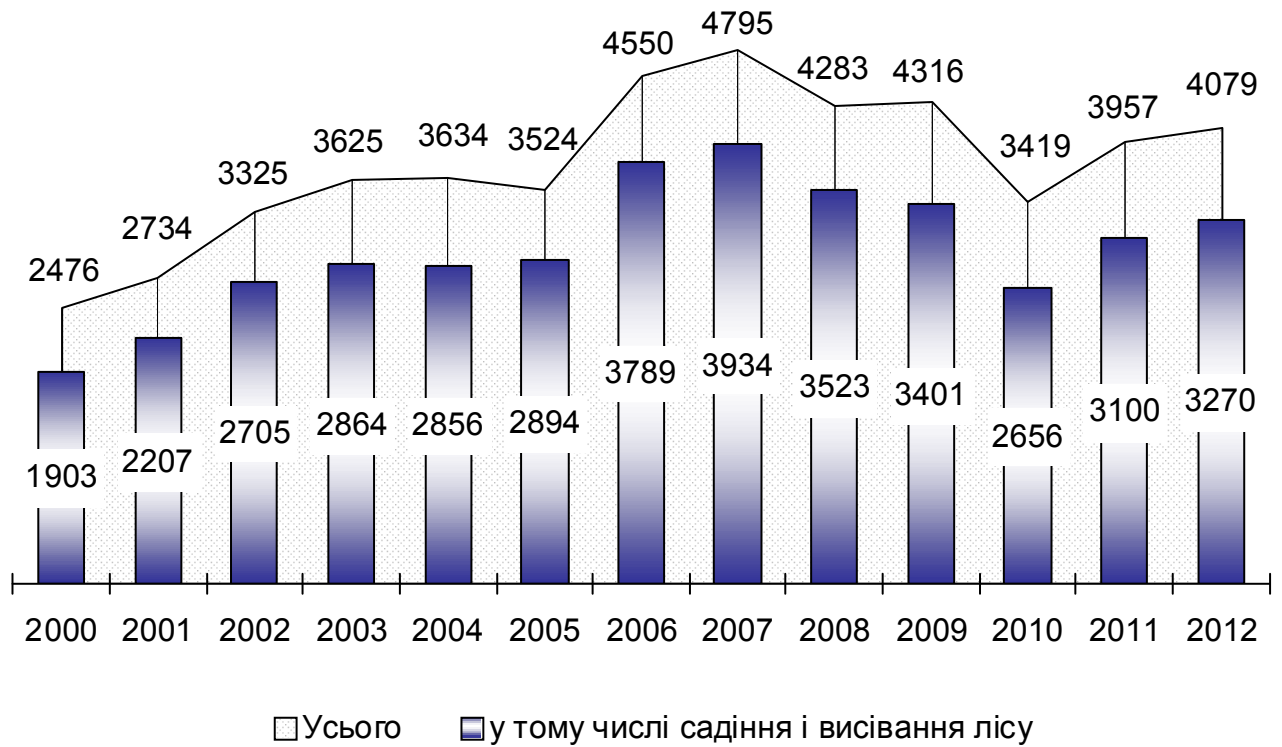
5.11. Природне поновлення лісу в містах обласного значення та районах

	(га)				
	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	573	630	763	857	809
м. Чернігів	36	44	30	21	13
м. Ніжин ¹	121	62	112	119	78
м. Прилуки ¹	14	6	–	11	9
райони					
Бахмацький	–	7	24	17	17
Бобровицький	15	2	9	12	12
Борзнянський	31	34	22	35	24
Варвинський	–	12	–	–	–
Городнянський	67	62	66	76	53
Ічнянський	58	–	3	3	4
Козелецький	30	42	67	88	72
Коропський	10	–	32	34	46
Корюківський	61	128	106	80	99
Куликівський	10	–	–	–	–
Менський	1	6	14	6	26
Н.-Сіверський	30	44	63	49	83
Носівський	5	15	12	11	22
Ріпкинський	37	64	52	76	68
Семенівський	24	40	25	53	45
Сосницький	–	8	24	50	48
Срібнянський	–	–	7	9	10
Талалаївський	2	–	3	–	–
Чернігівський	21	34	35	50	36
Щорський	–	20	57	57	44

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.

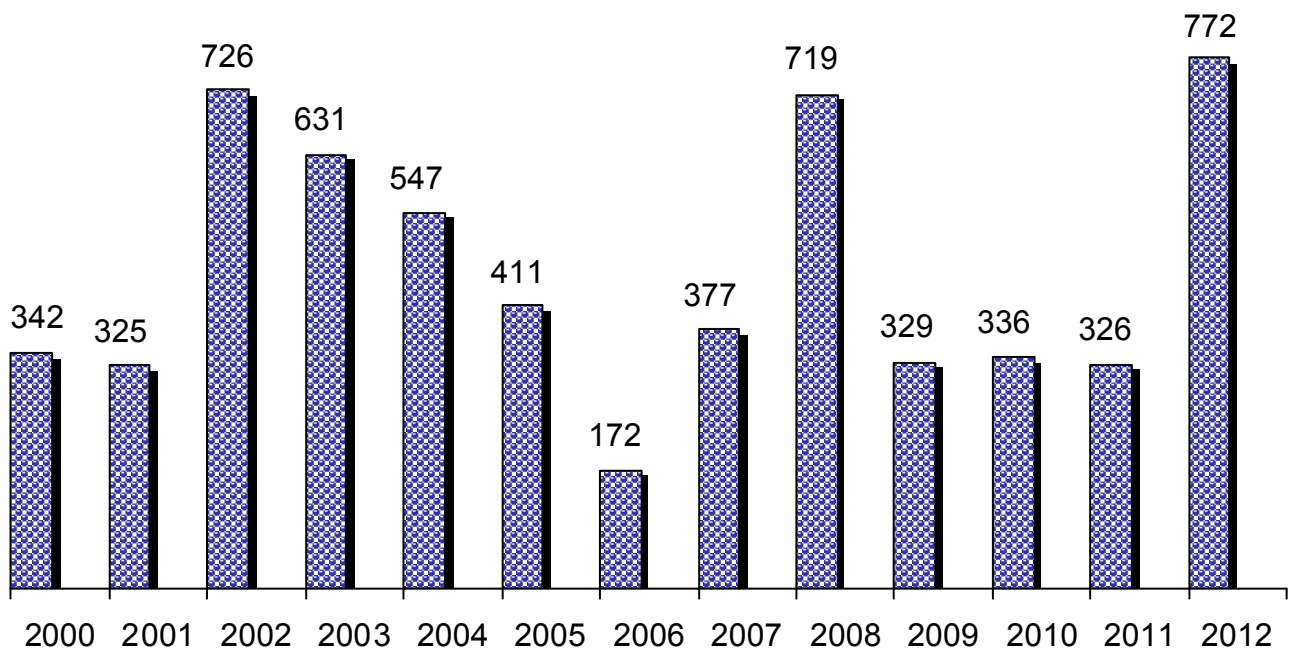
5.12. Відтворення лісів

(за)

5.13. Загибель лісових насаджень

(за)

5.14. Рубки формування й оздоровлення лісів та інші заходи в містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2011	(тис.га) 2012
Чернігівська область	39,2	32,3	21,1	26,8	22,2
м. Чернігів	1,9	2,1	0,8	1,4	... ²
м. Ніжин ¹	3,1	2,8	1,7	2,6	1,9
м. Прилуки ¹	1,4	1,2	1,0	1,2	1,0
райони					
Бахмацький	0,6	0,2	0,2	0,2	0,2
Бобровицький	0,3	0,2	0,2	0,2	... ²
Борзнянський	3,2	2,5	1,8	2,5	2,2
Варвинський	0,1	0,1	0,2	0,1	... ²
Городнянський	1,8	1,9	1,7	1,7	1,0
Ічнянський	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
Козелецький	2,9	2,4	0,9	1,8	1,9
Коропський	1,2	0,9	0,5	0,5	0,7
Корюківський	5,7	4,5	3,3	4,3	3,2
Куликівський	0,2	0,0	0,0	—	—
Менський	0,6	0,2	0,1	0,1	0,1
Ніжинський	0,6	—	—	—	—
Н.-Сіверський	2,4	2,2	1,9	2,3	2,2
Носівський	0,2	0,1	0,1	0,1	... ²
Прилуцький	0,2	0,0	—	—	—
Ріпкинський	2,2	2,5	1,2	1,7	0,9
Семенівський	4,9	3,6	2,6	2,2	1,6
Сосницький	1,3	1,3	0,5	0,6	0,8
Срібнянський	0,4	0,1	0,0	0,1	... ²
Талалаївський	0,1	0,3	0,1	0,1	... ²
Чернігівський	2,1	1,8	0,8	1,6	1,5
Щорський	1,1	0,8	0,9	0,9	... ²

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.

² Див. другу виноску до табл. 5.5.

5.15. Заготівля деревини від рубок формування й оздоровлення лісів та інших заходів у містах обласного значення та районах

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
	<i>(тис.м³)</i>					
Чернігівська область	520,7	485,2	584,7	444,5	570,1	687,6
м.Чернігів	28,8	30,4	34,5	21,2	29,0	... ²
м.Ніжин ¹	47,9	37,6	28,8	27,4	34,2	39,0
м.Прилуки ¹	23,0	20,3	24,5	15,8	20,5	24,6
райони						
Бахмацький	2,2	8,3	3,2	2,6	3,1	3,7
Бобровицький	—	4,3	3,6	3,2	3,5	... ²
Борзнянський	23,2	26,8	30,1	21,2	27,1	31,0
Варвинський	—	0,8	2,1	1,9	1,2	... ²
Городнянський	30,9	20,2	33,8	27,9	32,1	31,8
Ічнянський	—	7,4	9,4	11,3	10,6	7,7
Козелецький	42,0	34,1	57,7	40,8	57,2	86,2
Коропський	14,9	12,8	15,8	10,2	13,6	17,0
Корюківський	86,2	70,6	77,5	75,3	91,6	109,8
Куликівський	—	0,9	0,0	0,5	—	—
Менський	—	5,4	4,8	4,4	4,0	5,7
Ніжинський	—	5,9	—	—	—	—
Н.-Сіверський	60,9	53,0	62,4	60,8	83,7	147,6
Носівський	—	2,7	4,7	2,3	3,8	... ²
Прилуцький	—	1,3	0,0	—	—	—
Ріпкинський	52,0	31,1	34,8	21,8	28,2	27,5
Семенівський	55,9	59,0	81,2	47,8	61,5	56,8
Сосницький	14,4	13,2	18,2	8,9	10,0	12,4
Срібнянський	—	1,7	1,0	1,2	1,3	... ²
Талалаївський	—	1,3	4,2	2,2	1,7	... ²
Чернігівський	29,6	26,0	37,8	15,5	28,9	29,0
Щорський	8,8	10,1	14,6	20,3	23,3	... ²

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.

² Див. другу виноску до табл. 5.5.

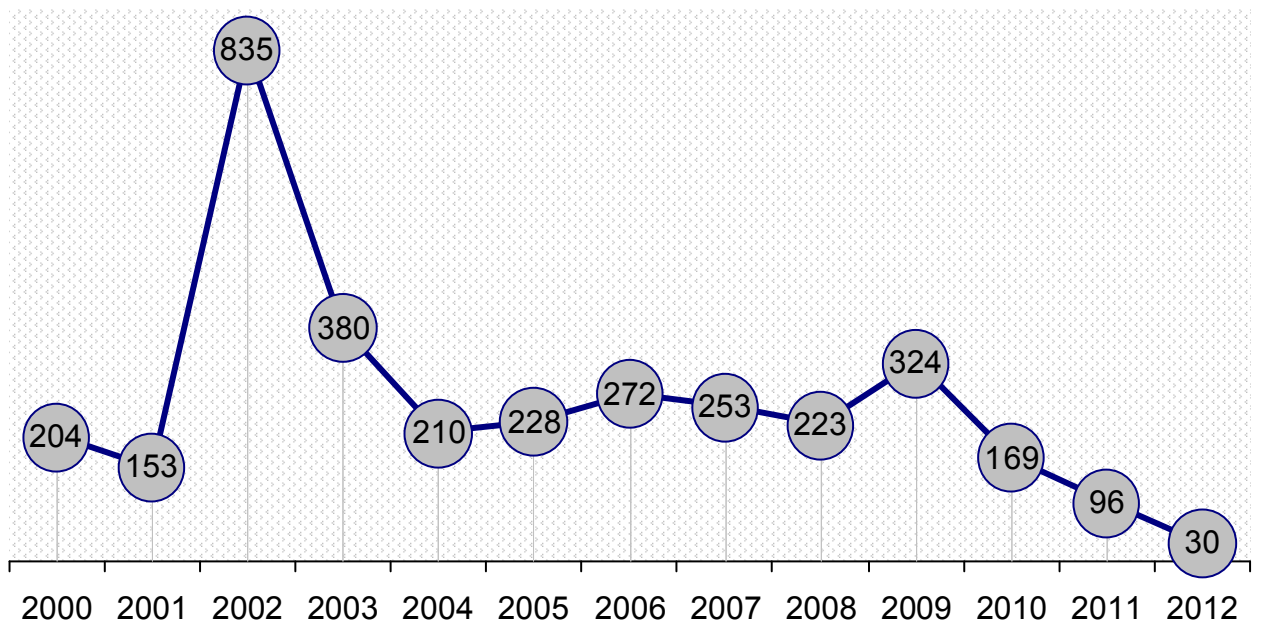
5.16. Заготівля ліквідної деревини від рубок формування й оздоровлення лісів та інших заходів в містах обласного значення та районах

	1995	2000	2005	2010	2011	(тис.м ³) 2012
Чернігівська область	487,8	451,4	528,3	406,5	515,6	626,1
м. Чернігів	28,2	29,1	32,0	18,4	25,1	... ²
м. Ніжин ¹	42,9	30,7	23,2	22,3	28,7	33,3
м. Прилуки ¹	21,5	18,5	21,4	14,3	18,4	21,6
райони						
Бахмацький	2,2	8,0	3,1	2,6	3,3	3,7
Бобровицький	—	4,3	3,0	2,8	3,1	... ²
Борзнянський	21,4	24,7	27,7	19,4	24,8	28,2
Варвинський	—	0,7	2,0	1,9	1,2	... ²
Городнянський	28,7	17,2	32,9	26,4	30,2	28,8
Ічнянський	—	7,4	9,4	11,3	9,3	6,9
Козелецький	36,9	31,0	47,8	34,8	48,8	74,7
Коропський	14,6	12,3	13,6	8,6	11,2	14,4
Корюківський	78,3	65,9	68,0	67,0	81,2	98,6
Куликівський	—	0,9	0,0	0,5	—	—
Менський	—	5,4	4,8	4,4	3,6	5,0
Ніжинський	—	5,5	—	—	—	—
Н.-Сіверський	58,9	50,0	57,4	56,3	76,6	138,8
Носівський	—	2,5	4,1	2,3	3,8	... ²
Прилуцький	—	1,3	0,1	—	—	—
Ріпкинський	50,8	28,3	30,6	20,4	25,0	25,9
Семенівський	54,2	58,0	74,9	45,5	59,2	54,3
Сосницький	13,8	13,1	18,0	8,9	9,9	12,3
Срібнянський	—	1,7	1,0	1,1	1,1	... ²
Талалаївський	—	1,2	3,9	1,9	1,5	... ²
Чернігівський	26,7	23,6	34,8	15,1	26,3	26,7
Щорський	8,7	10,1	14,6	20,3	23,3	... ²

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.² Див. другу виноску до табл. 5.5.

5.17. Лісові пожежі на території області

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Кількість лісових пожеж	246	204	228	169	96	30
Площа лісових земель, пройдена пожежами, га						
низовими	141	112	160	178	58	16
верховими	128	107	159	178	58	16
підземними	12	5	1	—	—	—
Нелісові землі	1	1	40	—	—	—
Збитки, заподіяні лісовими пожежами (у фактичних цінах), тис.грн.	3411,0	52,1	39,3	202,6	78,7	35,8

5.18. Кількість пожеж у лісах області*(випадків)*

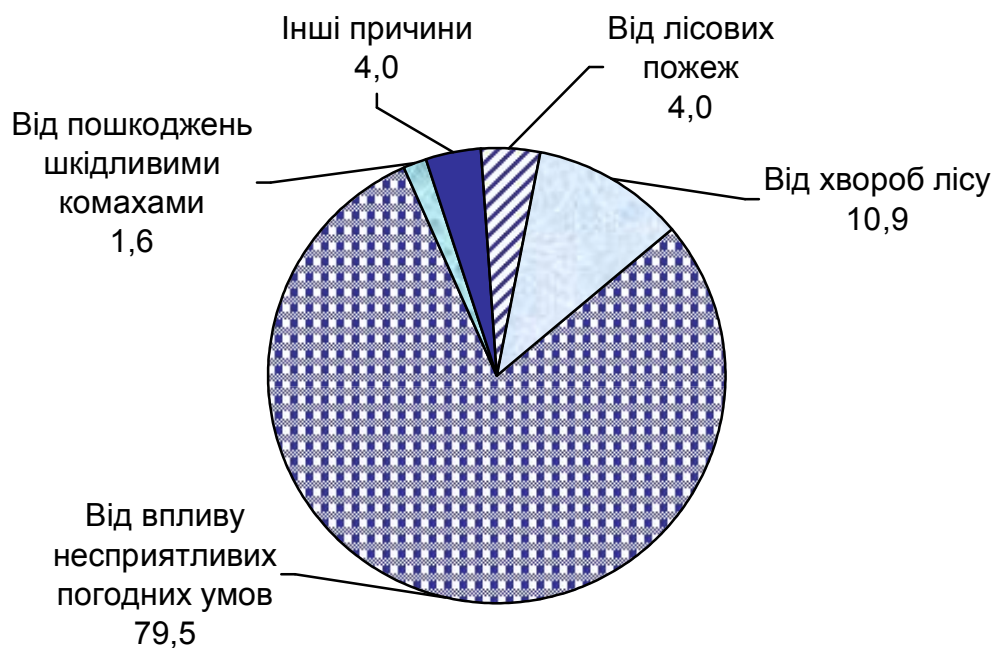
5.19. Пожежі в лісовому фонді в містах обласного значення та районах у 2012 році

	Кількість лісових пожеж	Площа лісових земель, пройдена пожежами, га	Збитки, заподіяні лісовими пожежами (у фактичних цінах), грн.			
			усього	у тому числі		
				вартість згорілого лісу на пні та заготовленої лісової продукції	вартість робіт з відновлення лісу, грн.	витрати на гасіння лісових пожеж, грн.
Чернігівська область	30	16	35777	26400	—	9377
м. Чернігів	—	—	—	—	—	—
м. Ніжин ¹	—	1	—	—	—	—
м. Прилуки ¹	1	—	—	—	—	—
райони						
Бахмацький	—	—	—	—	—	—
Бобровицький	—	—	—	—	—	—
Борзнянський	2	1	—	—	—	—
Варвинський	—	—	—	—	—	—
Городнянський	2	—	—	—	—	—
Ічнянський	1	2	26400	26400	—	—
Козелецький	11	10	6192	—	—	6192
Коропський	—	—	—	—	—	—
Корюківський	3	1	700	—	—	700
Куликівський	—	—	—	—	—	—
Менський	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	2	1	300	—	—	300
Носівський	—	—	—	—	—	—
Прилуцький	—	—	—	—	—	—
Ріпкинський	6	—	1185	—	—	1185
Семенівський	2	—	1000	—	—	1000
Сосницький	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—	—
Щорський	—	—	—	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 5.5.

5.20. Лісозахисні роботи в лісовому фонді

	<i>(тис.га)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Загальна площа осередків шкідників і хвороб лісу	58,3	63,6	90,0	55,4	141,7	73,9
Захист лісу від шкідників і хвороб	15,1	11,5	23,6	5,2	35,2	8,2
біологічним методом	15,1	11,5	15,2	5,2	8,4	6,2
хімічним методом	0,0	–	8,4	0,0	26,8	2,0
Ліквідовано осередків шкідників та хвороб лісу заходами боротьби та зникло під впливом природних факторів	2,9	5,8	15,7	3,0	24,8	76,3
Загибель лісових насаджень, га	346	342	411	336	326	772
від пошкоджень:						
шкідливими комахами	9	17	24	11	4	12
хворобами лісу	223	102	230	63	47	84
впливу несприятливих погодних умов	35	77	79	113	171	614
лісових пожеж	31	145	77	110	70	31
інші причини	48	1	1	39	34	31

5.21. Причини загибелі лісових насаджень у 2012 році*(відсотків)*

5.22. Наявність осередків шкідників та хвороб лісу за містами обласного значення та районами у 2012 році

	Площа					Зміна площі на кінець 2012р. у % до наявності на початок року
	на початок року, га	на кінець року				
		га	з неї потребують негайних заходів боротьби			
			га	у % до підсумку	частка в загальній кількості	
Чернігівська область	141700	73862	6887	100,0	9,3	52,1
м.Чернігів	20573	5654	1936	28,1	34,2	27,5
м.Ніжин ¹	3458	574	574	8,3	100,0	16,6
м.Прилуки ¹	948	965	179	2,6	18,5	101,8
райони						
Бахмацький	90	61	41	0,6	67,2	67,8
Бобровицький	—	—	—	—	—	—
Борзнянський	3518	2674	218	3,2	8,2	76,0
Варвинський	—	—	—	—	—	—
Городнянський	14319	7730	80	1,2	1,0	54,0
Ічнянський	9	13	13	0,2	100,0	144,4
Козелецький	17376	18154	133	1,9	0,7	104,5
Коропський	2576	1441	643	9,3	44,6	55,9
Корюківський	19313	17783	562	8,2	3,2	92,1
Куликівський	—	—	—	—	—	—
Менський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	17820	1200	424	6,2	35,3	6,7
Носівський	203	187	24	0,3	12,8	92,1
Ріпкинський	4464	4430	636	9,2	14,4	99,2
Семенівський	27235	3372	1248	18,1	37,0	12,4
Сосницький	334	234	19	0,3	8,1	70,1
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	9080	9030	150	2,2	1,7	99,4
Щорський	384	360	7	0,1	1,9	93,8

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.

5.23. Виникнення осередків шкідників та хвороб лісу за містами обласного значення та районами у 2012 році

	Виникло протягом року		Ліквідовано заходами боротьби та зникло під впливом природних факторів, га	
	га	у % до початку 2012р.	га	у % до початку 2012р.
<i>(на кінець року)</i>				
Чернігівська область	8419	7,6	76257	307,8
м.Чернігів	3329	19,0	18248	507,7
м.Ніжин ¹	3	1,1	2887	5660,8
м.Прилуки ¹	83	–	66	132,0
райони				
Бахмацький	130	86,7	159	100,0
Бобровицький	1	–	1	100,0
Борзнянський	–	–	844	–
Варвинський	–	–	–	–
Городнянський	2695	24,0	9284	13262,9
Ічнянський	4	100,0	–	–
Козелецький	1320	7,3	542	5,6
Коропський	–	–	1135	8730,8
Корюківський	119	0,9	1649	498,2
Куликівський	–	–	–	–
Менський	–	–	–	–
Н.-Сіверський	304	1,8	16924	2253,5
Носівський	–	–	16	80,0
Ріпкинський	–	–	34	1,4
Семенівський	360	2,2	24223	19378,4
Сосницький	50	100,0	150	96,8
Срібнянський	–	–	–	–
Талалаївський	–	–	–	–
Чернігівський	–	–	50	0,7
Щорський	21	525,0	45	86,5

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.

5.24. Порушення лісового законодавства в містах обласного значення та районах у 2012 році

	Кількість незаконних вирубувань		Обсяги знищеної або пошкоджені деревини, м³		Шкода, завдана лісовому господарству, тис.грн.	
	усього	у % до 2011р.	усього	у % до 2011р.	усього	у % до 2011р.
Чернігівська область	184	62,8	338	34,1	601,1	33,0
м. Чернігів	23	54,8	102	443,5	240,3	756,0
м. Ніжин ¹	18	81,8	34	54,0	41,9	101,1
м. Прилуки ¹	10	76,9	15	18,8	17,0	37835,6
райони						
Бахмацький	2	40,0	21	25,9	29,0	21,3
Бобровицький	—	—	—	—	—	—
Борзнянський	21	116,7	42	93,3	36,4	39,6
Варвинський	—	—	—	—	—	—
Городнянський	2	8,7	5	5,6	14,2	8,8
Ічнянський	13	76,5	5	17,2	16,8	17,5
Козелецький	9	33,3	19	6,1	48,5	7,0
Коропський	—	—	—	—	—	—
Корюківський	3	33,3	9	21,4	8,1	27,9
Куликівський	—	—	—	—	—	—
Менський	1	16,7	4	8,3	10,3	9,8
Н.-Сіверський	5	29,4	1	12,5	1,1	12,4
Носівський	4	30,8	1	16,7	1,3	15,3
Ріпкинський	34	82,9	68	76,4	113,1	60,2
Семенівський	10	111,1	4	80,0	7,4	136,1
Сосницький	29	131,8	8	80,0	15,7	93,2
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—	—
Щорський	—	—	—	—	—	—

¹ Див. першу виноску до табл. 5.5.

МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД

Мисливське господарство – галузь, завданням якої є використання, охорона і відтворення мисливських тварин, надання послуг мисливцям щодо проведення полювання, розвиток мисливського спорту і мисливського собаківництва.

Мисливство – вид спеціального використання тваринного світу шляхом добування диких звірів і птахів, що перебувають у стані природної волі в межах мисливських угідь, з метою задоволення матеріальних, рекреаційних потреб громадян та інших суспільних потреб.

Мисливські угіддя – ділянки суші й водного простору (ліси, поля, луки, болота, озера тощо), на яких водяться мисливські тварини та які можуть бути використані для мисливського господарства або добування (відлову, відстрілу) цих тварин.

Національні природні парки – природоохоронні, рекреаційні, культурно-освітні, науково-дослідні установи загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність.

6.1. Основні показники ведення мисливського господарства

	<i>(на кінець року)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Кількість мисливських господарств	37	37	40	48	51	54
Площа мисливських угідь, тис.га	2755,2	2820,4	2828,0	2712,5	2746,1	2755,2
у тому числі охоплена мисливським упорядкуванням	655,7	728,8	676,8	2631,4	2695,9	2696,0
Облікова кількість штатних працівників, зайнятих у мисливському господарстві	211	226	386	482	493	511
у тому числі спеціалістів мисливствознавців	14	35	37	41	44	43
Кількість мисливських тварин, тис.голів						
копитних тварин	8,8	9,9	10,8	13,8	13,3	13,1
хутрових звірів	79,8	75,7	80,3	72,6	69,6	70,7
пернатої дичини	323,4	325,0	403,2	755,7	819,4	838,3
Витрати на ведення мисливського господарства, тис.грн.	28695,3	646,7	4279,6	11455,6	13095,8	12772,9
у тому числі на						
охорону та відтворення мисливських тварин, включаючи біотехнічні заходи	8956,4	185,8	1703,2	3816,9	4565,6	3607,2
облік мисливських тварин	53,2	1,0	6,9	39,5	51,3	46,2
упорядкування мисливських угідь	—	8,5	151,0	120,1	128,3	18,2
штучне розведення мисливських тварин	—	—	218,7	132,5	719,1	708,6

6.2. Площа угідь, охоплених мисливським упорядкуванням у містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2011	(тис.га) 2012
Чернігівська область	728,8	676,8	2631,4	2695,9	2696,0
м.Чернігів	—	13,3	844,9	844,9	844,9
м.Ніжин	8,6	—	—	—	—
м.Прилуки	141,7	—	246,9	276,5	276,5
райони					
Бахмацький	—	—	183,5	183,5	183,5
Бобровицький	48,0	30,1	120,1	149,2	149,2
Борзнянський	154,2	25,8	144,7	143,0	143,0
Варвинський	—	—	—	—	—
Городнянський	16,0	16,0	29,3	25,0	25,1
Ічнянський	—	—	109,8	110,8	110,8
Козелецький	197,0	152,7	75,8	98,7	98,6
Коропський	—	16,7	111,2	111,2	111,2
Корюківський	20,6	101,6	130,1	130,0	130,0
Куликівський	81,4	15,1	20,7	20,7	20,7
Менський	—	16,5	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	12,1	48,7	174,6	175,0	175,0
Носівський	—	24,4	88,9	88,8	88,8
Прилуцький	—	29,6	29,6	—	—
Ріпкинський	—	48,9	79,8	97,7	97,7
Семенівський	19,2	—	134,5	134,4	134,5
Сосницький	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—
Чернігівський	30,0	103,7	73,3	72,8	72,8
Щорський	—	33,7	33,7	33,7	33,7

**6.3. Кількість працівників, зайнятих у мисливському господарстві
в містах обласного значення та районах**

	(осіб)				
	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	226	386	482	493	511
м.Чернігів	16	77	111	109	116
м.Ніжин	10	—	—	—	—
м.Прилуки	8	13	25	33	34
райони					
Бахмацький	9	14	22	22	20
Бобровицький	21	26	32	39	36
Борзнянський	7	27	30	28	29
Варвинський	3	—	—	—	—
Городнянський	10	4	7	7	8
Ічнянський	6	8	18	18	20
Козелецький	35	45	44	38	41
Коропський	6	18	17	17	18
Корюківський	13	25	27	27	32
Куликівський	4	5	6	6	7
Менський	6	6	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	6	27	27	32	48
Носівський	6	16	28	28	23
Прилуцький	—	7	8	—	—
Ріпкинський	9	15	28	33	32
Семенівський	7	9	13	19	17
Сосницький	6	—	—	—	—
Срібнянський	4	—	—	—	—
Талалаївський	4	—	—	—	—
Чернігівський	25	32	25	26	23
Щорський	5	12	14	11	7

**6.4. Витрати на ведення мисливського господарства в містах
обласного значення та районах**

	<i>(тис.грн.)</i>				
	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	646,7	4279,6	11455,6	13095,8	12772,9
м.Чернігів	73,1	490,0	1385,7	1755,5	1868,9
м.Ніжин	21,1	—	—	—	—
м.Прилуки	26,7	78,3	372,4	686,8	713,8
райони					
Бахмацький	16,4	74,7	264,8	340,4	360,9
Бобровицький	71,2	82,5	495,1	1578,9	1866,8
Борзнянський	13,4	207,9	705,1	869,7	912,2
Варвинський	13,6	—	—	—	—
Городнянський	21,6	42,0	365,4	422,0	346,5
Ічнянський	13,6	28,5	244,2	308,5	311,4
Козелецький	111,1	1369,9	3550,4	2291,8	1876,1
Коропський	13,2	183,7	235,0	234,8	237,4
Корюківський	61,2	257,3	659,4	805,5	835,7
Куликівський	15,5	50,4	162,6	186,6	143,6
Менський	13,8	112,8	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	14,9	277,1	630,3	758,5	735,5
Носівський	12,3	419,6	582,0	789,0	474,4
Прилуцький	—	37,9	108,9	—	—
Ріпкинський	28,8	110,8	411,2	632,7	621,0
Семенівський	17,5	61,9	213,5	248,9	230,0
Сосницький	13,6	—	—	—	—
Срібнянський	10,2	—	—	—	—
Талалаївський	6,5	—	—	—	—
Чернігівський	44,7	326,9	567,3	673,1	674,5
Щорський	12,7	67,4	502,3	513,1	564,2

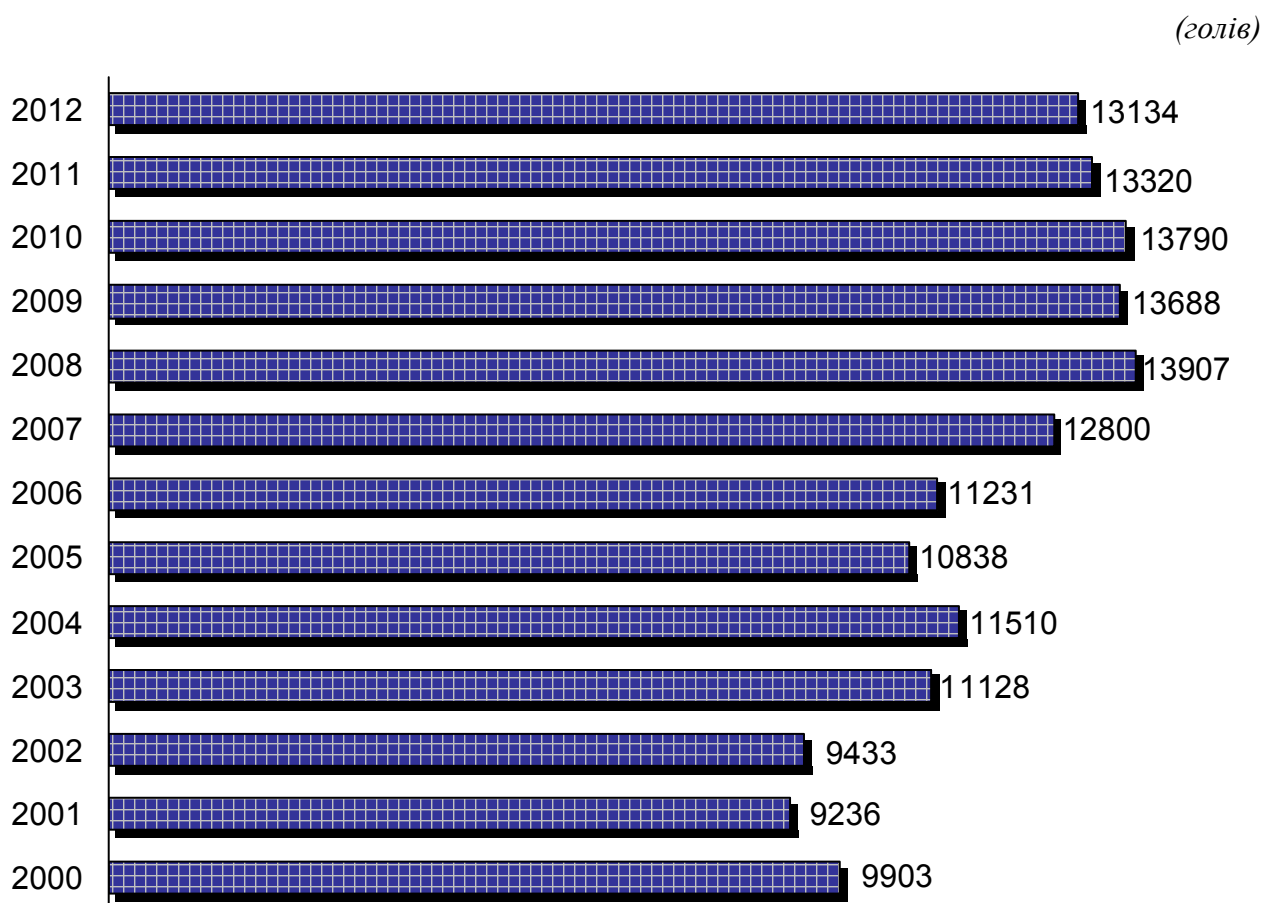
6.5. Витрати на охорону, відтворення та облік диких звірів та птахів, упорядкування мисливських угідь у містах обласного значення та районах

	<i>(тис.грн.)</i>				
	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	195,3	1861,1	3976,5	4745,2	3671,6
м.Чернігів	9,6	96,7	226,7	387,7	407,1
м.Ніжин	4,7	—	—	—	—
м.Прилуки	7,3	18,9	81,8	164,0	183,1
райони					
Бахмацький	2,6	16,2	61,2	81,1	94,7
Бобровицький	9,9	20,7	137,1	776,1	756,2
Борзнянський	3,0	76,2	146,2	214,3	171,7
Варвинський	4,3	—	—	—	—
Городнянський	5,6	10,9	79,5	135,0	123,6
Ічнянський	1,6	3,8	57,8	64,4	38,9
Козелецький	69,2	906,1	1894,7	1441,5	729,8
Коропський	4,0	47,9	64,2	39,0	35,3
Корюківський	24,2	75,6	239,5	216,7	208,8
Куликівський	5,1	29,3	73,7	87,1	98,0
Менський	2,8	45,7	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	3,9	172,6	125,5	249,9	199,2
Носівський	2,1	103,6	153,4	289,3	86,5
Прилуцький	—	19,3	41,2	—	—
Ріпкинський	7,7	39,6	134,3	223,0	259,2
Семенівський	5,7	25,4	82,4	71,8	73,8
Сосницький	3,1	—	—	—	—
Срібнянський	2,7	—	—	—	—
Талалаївський	0,8	—	—	—	—
Чернігівський	12,6	142,5	166,1	156,2	118,1
Щорський	2,8	10,1	211,2	148,1	87,6

6.6. Загальна кількість копитних тварин

	1995	2000	2005	2010	2011	(голів) 2012
Копитні, усього	8772	9903	10838	13790	13320	13134
Зубри	72	70	—	—	—	—
Лосі	906	701	684	984	916	905
Олені	455	569	528	520	488	485
Козулі	5533	6167	6757	8318	8119	7976
Кабани	1806	2396	2869	3968	3797	3768

6.7. Динаміка чисельності копитних тварин

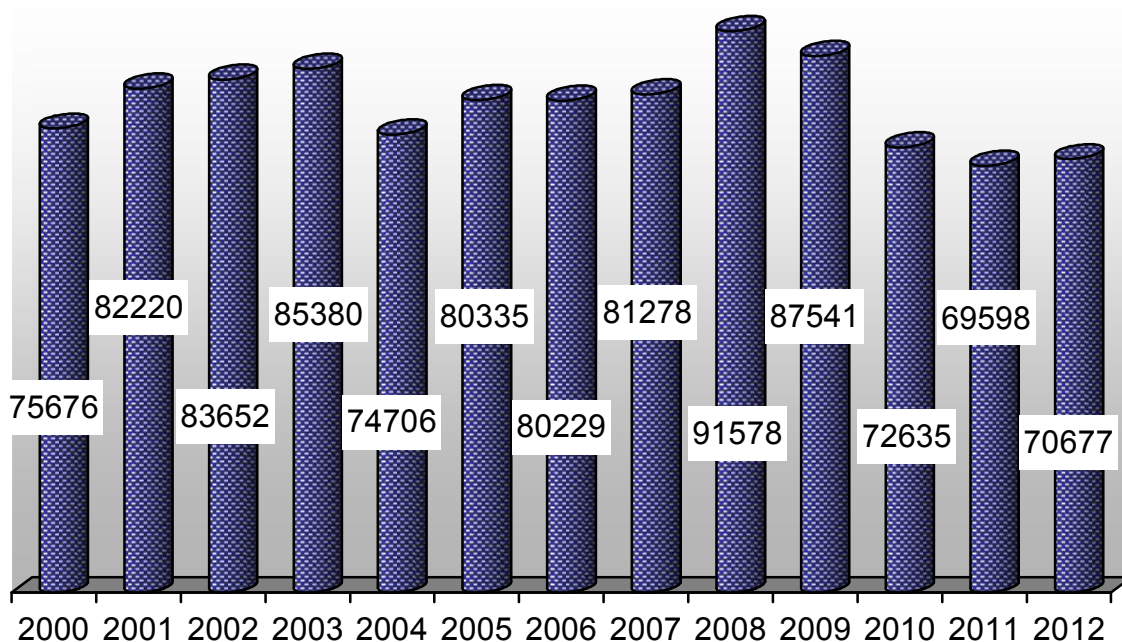

6.8. Загальна кількість хутрових звірів

	1995	2000	2005	2010	2011	(голів) 2012
Хутрові звірі, усього	79791	75676	80335	72635	69598	70677
Зайці-русаки	62713	53876	58488	44639	41650	40779
Білки	2450	879	1197	949	995	1127
Ондатри	4377	7639	9486	11548	10970	11884
Бобри	1156	1339	2024	5135	5634	5792
Лисиці	3688	6107	2907	3435	3144	3324
Вовки	157	200	185	189	158	161
Єнотовидні собаки	1051	1354	1589	1713	1621	1747
Норки	858	958	506	1023	939	1197
Борсуки	590	898	986	1113	1082	1091
Видри	496	400	510	543	549	584
Куниці	2255	1826	2231	2093	2606	2736
Тхори чорні	...	200	218	254	248	245
Рисі	—	—	8	1	2	10

6.9. Динаміка чисельності хутрових звірів

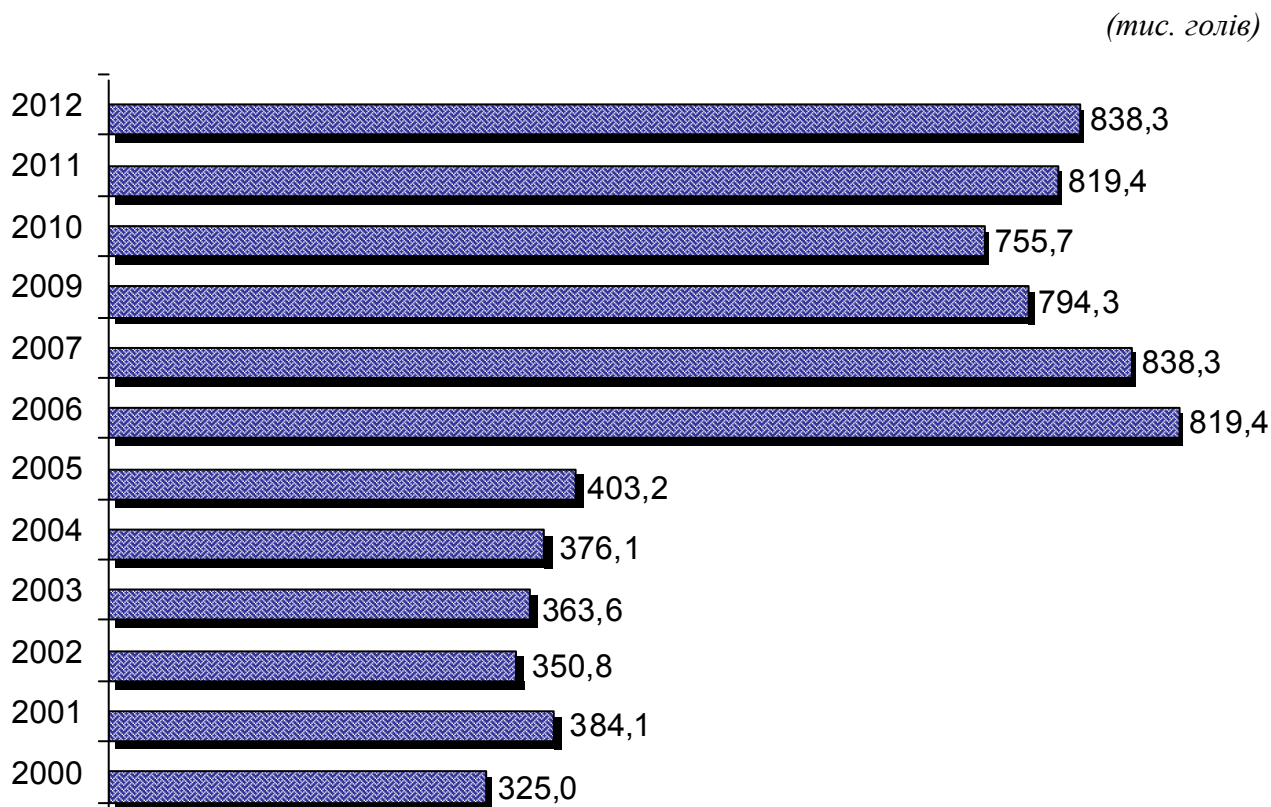
(голів)

6.10. Загальна кількість пернатої дичини

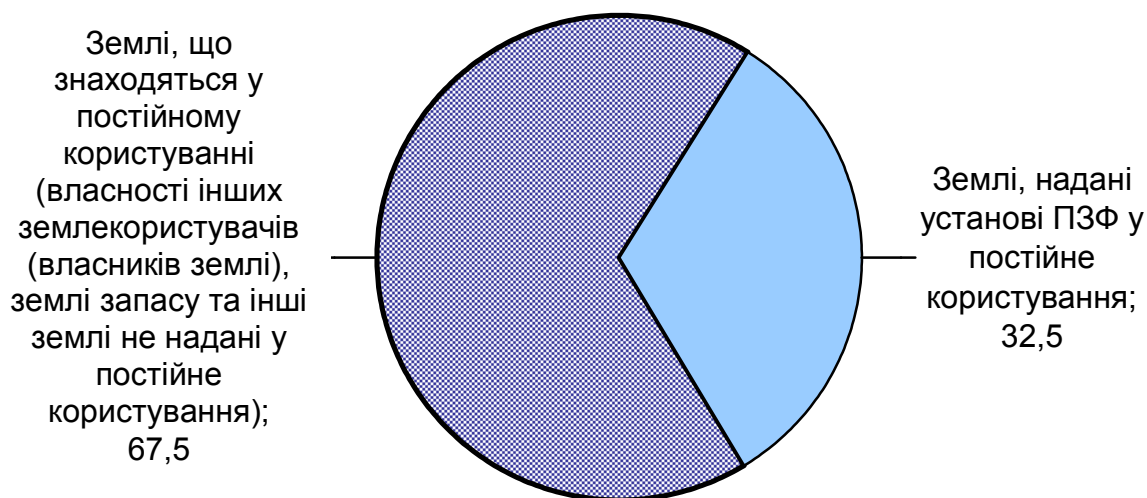
	1995	2000	2005	2010	2011	(голів) 2012
Перната дичина, усього	323390	325004	403188	755706	819392	838274
Сірі куріпки	18830	10282	11747	12444	8281	8492
Перепілки	900	1235	9725	119034	113041	114586
Тетеруки	1414	415	751	1005	1268	1536
Рябчики	102	105	75	4	19	52
Гуси	89	47	33	136	136	140
Качки	244360	234230	269320	286698	294340	300989
Лебеді	...	46	26	—	—	—
Лиски	55655	73995	94808	146655	139186	140598
Кулики	1140	4025	13739	115700	114599	114900
Голуби	900	624	2904	74030	78890	77749
Фазани	60	—	—	—
Курочки водяні	69160	78602
Норець великий (чомга)	472	630

6.11. Динаміка чисельності пернатої дичини

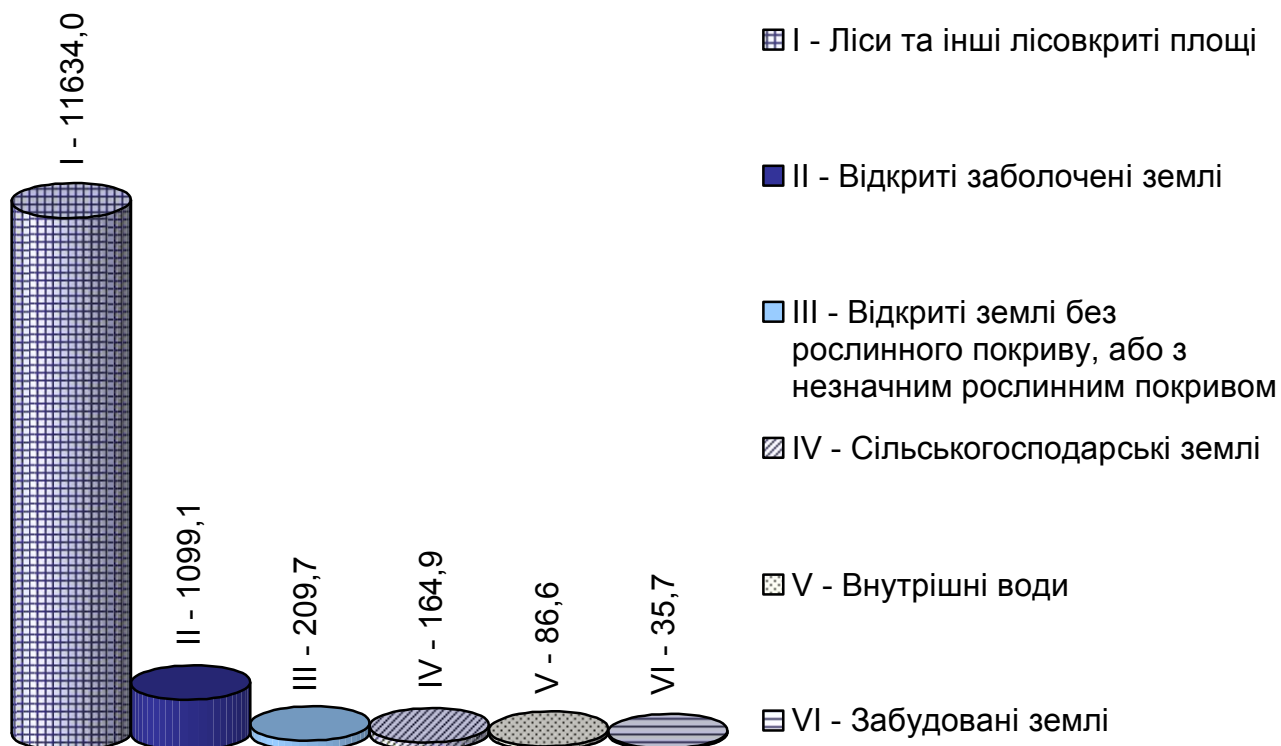
6.12. Розподіл земель об'єктів природно-заповідного фонду за користувачами у 2012 році

(відсотків)

6.13. Розподіл земель об'єктів природно-заповідного фонду, наданих їм у постійне користування за угіддями у 2012 році

(га)

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Капітальні інвестиції, які здійснюються з метою охорони навколишнього природного середовища – це всі витрати звітного року на обладнання, технічне оснащення, будівництво природоохоронного призначення, обраховані у фактичних цінах без урахування податку на додану вартість. Сюди включаються витрати на будівництво нових, розширення, реконструкцію, реставрацію, технічне переобладнання діючих підприємств та об'єктів, капітальний ремонт та придбання обладнання природоохоронного призначення довгострокового користування.

Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення – це всі витрати звітного року, пов'язані з поліпшенням об'єкта, яке призводить до збільшення майбутньої економічної вигоди, у першу чергу очікуваної від використання об'єкта, і на суму яких збільшується первинна вартість основного капіталу.

Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища – це витрати, які здійснюються на підтримку (утримання та експлуатацію) об'єкта (основних засобів природоохоронного призначення) в робочому стані та входять до складу витрат поточного періоду.

Екологічні платежі включають збори за забруднення навколишнього природного середовища, що справляються за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами забруднення, скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти та розміщення відходів, штрафи за адміністративні правопорушення в галузі охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів, позови (претензії) про відшкодування збитків і втрат, заподіяних у результаті порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

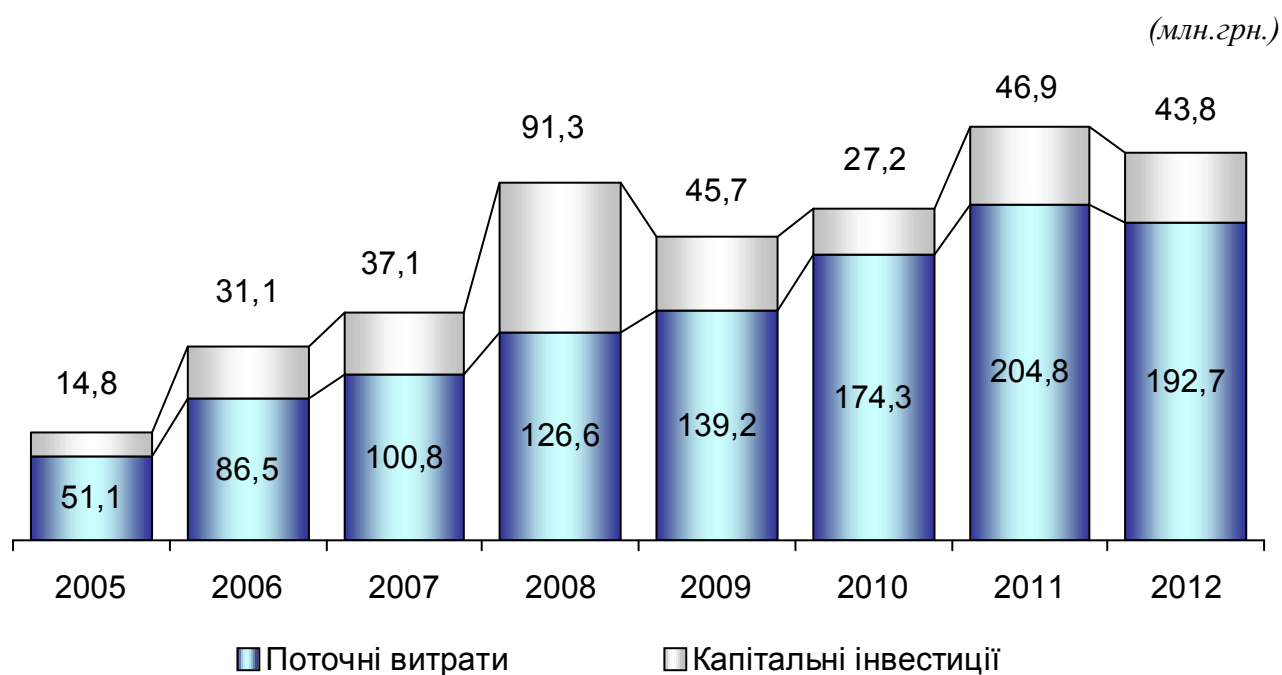
7.1. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища у 2012 році

<i>(тис.грн.)</i>				
	Фактично витрачено	Капітальні інвестиції		Поточні витрати
		усього	у тому числі витрати на капітальний ремонт	
Усього	236496,8	43819,6	1801,0	192677,2
Охорона атмосферного повітря і проблеми зміни клімату	71006,5	7286,3	38,3	63720,2
Очищення зворотних вод	92856,7	30933,3	488,8	61923,4
Поводження з відходами	41989,4	582,1	—	41407,3
Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	1934,1	1322,6	874,4	611,5
Зниження шумового і вібраційного впливу	—	—	—	—
Збереження біорізноманіття і середовища існування	20530,0	1573,5	—	18956,5
Радіаційна безпека	438,0	61,0	20,0	377,0
Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	1669,8	1666,7	—	3,1
Інші напрями природо- охоронної діяльності	6072,3	394,1	379,5	5678,2
Частка витрат на охорону навколишнього природного середовища за рахунок коштів Держбюджету, відсотків	4,9	12,8	67,3	3,1

7.2. Структура капітальних інвестицій та поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища за напрямками у 2012 році

	Фактично витрачено	Капітальні інвестиції		Поточні витрати
		усього	у тому числі витрати на капітальний ремонт	
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0
Охорона атмосферного повітря і проблеми зміни клімату	30,0	16,6	2,1	33,1
Очищення зворотних вод	39,3	70,6	27,1	32,1
Поводження з відходами	17,7	1,3	—	21,5
Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	0,8	3,0	48,6	0,3
Збереження біорізноманіття і середовища існування	8,7	3,6	—	9,8
Радіаційна безпека	0,2	0,2	1,1	0,2
Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	0,7	3,8	—	0,0
Інші напрями природоохоронної діяльності	2,6	0,9	21,1	3,0

7.3. Витрати на охорону навколишнього природного середовища

7.4. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2012 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено, усього	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінансування
			усього	у тому числі з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища	
Усього	236496,8	192883,3	11582,1	4364,0	6041,4	2368,0	25990,0
Охорона атмосферного повітря та проблеми зміни клімату	71006,5	70941,9	—	—	16,3	—	48,3
Очищення зворотних вод	92856,7	61973,0	1452,7	—	3645,4	1456,5	25785,6
Поводження з відходами	41989,4	40608,6	0,1	—	1326,3	417,4	54,4
Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	1934,2	63,5	1221,7	833,3	649,0	494,1	—
Збереження біорізноманіття й середовища існування	20530,0	16990,7	3459,3	1484,5	—	—	80,0
Радіаційна безпека	438,0	438,0	—	—	—	—	—
Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	1669,7	0,6	1669,1	1666,7	—	—	—
Інші напрямки природоохоронної діяльності	6072,3	1867,0	3779,2	379,5	404,4	—	21,7

7.5. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2012 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено, усього	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінансування
			усього	у тому числі з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища	
Усього	43819,6	9270,6	5618,5	4364,0	3148,6	2279,4	25781,9
Охорона атмосферного повітря та проблеми зміни клімату	7286,3	7286,3	—	—	—	—	—
Очищення зворотних вод	30933,3	1805,4	1239,9	—	2106,1	1456,5	25781,9
Поводження з відходами	582,1	28,9	—	—	553,2	397,1	—
Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	1322,6	—	833,3	833,3	489,3	425,8	—
Збереження біорізноманіття й середовища існування	1573,5	89,0	1484,5	1484,5	—	—	—
Радіаційна безпека	61,0	61,0	—	—	—	—	—
Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	1666,7	—	1666,7	1666,7	—	—	—
Інші напрямки природоохоронної діяльності	394,1	—	394,1	379,5	—	—	—

**7.6. Витрати на капітальний ремонт основних засобів
природоохоронного призначення за джерелами фінансування
у 2012 році**

(тис.грн.)

	Фактично витрачено, усього	Власні кошти	Кошти Державного бюджету	Кошти місцевих бюджетів	Інші джерела фінан- сування
Усього	1801,0	336,4	1212,8	251,8	—
Охорона атмосферного повітря та проблеми зміни клімату	38,3	38,3	—	—	—
Очищення зворотних вод	488,8	278,1	—	210,7	—
Поводження з відходами	—	—	—	—	—
Захист і реабілітація грунту, підземних і поверхневих вод	874,4	—	833,3	41,1	—
Радіаційна безпека	20,0	20,0	—	—	—
Збереження біорізноманіття й середовища існування	379,5	—	379,5	—	—

**7.7. Структура інвестицій на капітальний ремонт основних засобів
природоохоронного призначення у 2012 році**

(відсотків)

7.8. Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2012 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено, усього	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінансування
			усього	у тому числі із Державного фонду охорони навколишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища	
Усього	192677,2	183612,7	5963,5	–	2892,8	88,6	208,2
Охорона атмосферного повітря та проблеми зміни клімату	63720,2	63655,6	–	–	16,3	–	48,3
Очищення зворотних вод	61923,4	60167,6	212,8	–	1539,3	–	3,7
Поводження з відходами	41407,3	40579,7	0,1	–	773,1	20,3	54,4
Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	611,5	63,5	388,3	–	159,7	68,3	–
Збереження біорізноманіття й середовища існування	18956,5	16901,7	1974,8	–	–	–	80,0
Радіаційна безпека	377,0	377,0	–	–	–	–	–
Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	3,1	0,6	2,5	–	–	–	–
Інші напрямки природоохоронної діяльності	5678,2	1867,0	3385,0	–	404,4	–	21,8

**7.9. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону
навколишнього природного середовища в містах обласного
значення та районах у 2012 році**

(тис.грн.)

	Фактично витрачено, усього	Капітальні інвестиції		Поточні витрати
		усього	з них витрати на капітальний ремонт	
Чернігівська область	236496,8	43819,6	1801,0	192677,2
м. Чернігів	117569,0	39868,3	1217,9	77700,7
м. Ніжин	11764,0	122,5	122,5	11641,5
м. Прилуки	5933,6	1713,0	—	4220,6
райони				
Бахмацький	1807,8	—	—	1807,8
Бобровицький	1901,7	89,9	2,0	1811,8
Борзнянський	1705,2	41,1	41,1	1664,1
Варвинський	1155,8	—	—	1155,8
Городнянський	686,4	—	—	686,4
Ічнянський	5124,3	398,5	379,5	4725,8
Козелецький	3917,1	—	—	3917,1
Коропський	2696,4	1534,5	—	1161,9
Корюківський	66046,5	—	—	66046,5
Куликівський	713,6	—	—	713,6
Менський	1624,5	—	—	1624,5
Ніжинський	—	—	—	—
Н.-Сіверський	3413,3	6,7	—	3406,6
Носівський	409,3	—	—	409,3
Прилуцький	1063,2	38,0	38,0	1025,2
Ріпкинський	1740,4	—	—	1740,4
Семенівський	2010,0	—	—	2010,0
Сосницький	991,3	—	—	991,3
Срібнянський	22,3	—	—	22,3
Талалаївський	108,4	—	—	108,4
Чернігівський	2124,2	—	—	2124,2
Щорський	1968,5	7,1	—	1961,4

7.10. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах у 2012 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено, усього	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінансування
			усього	у тому числі з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища	
Чернігівська область	43819,6	9270,6	5618,5	4364,0	3148,6	2279,4	25781,9
м.Чернігів	39868,3	7327,0	3739,9	2500,0	3019,5	2279,4	25781,9
м.Ніжин	122,5	122,5	—	—	—	—	—
м.Прилуки	1713,0	1713,0	—	—	—	—	—
райони							
Бахмацький	—	—	—	—	—	—	—
Бобровицький	89,9	89,9	—	—	—	—	—
Борзнянський	41,1	—	—	—	41,1	—	—
Варвинський	—	—	—	—	—	—	—
Городнянський	—	—	—	—	—	—	—
Ічнянський	398,5	4,4	394,1	379,5	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—
Коропський	1534,5	—	1484,5	1484,5	50,0	—	—
Корюківський	—	—	—	—	—	—	—
Куликівський	—	—	—	—	—	—	—
Менський	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	6,7	6,7	—	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—	—	—	—
Прилуцький	38,0	—	—	—	38,0	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—	—	—
Щорський	7,1	7,1	—	—	—	—	—

**7.11. Витрати на капітальний ремонт основних засобів
природоохоронного призначення за джерелами фінансування в
містах обласного значення та районах у 2012 році**

(тис.грн.)

	Фактично витрачено, усього	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінансу- вання
			усього	у тому числі з Державного фонду охорони навко- лишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охорони навко- лишнього природного середовища	
Чернігівська область	1801,0	336,4	1212,8	1212,8	251,8	—	—
м. Чернігів	1217,8	211,8	833,3	833,3	172,7	—	—
м. Ніжин	122,5	122,5	—	—	—	—	—
м. Прилуки	—	—	—	—	—	—	—
райони						—	—
Бахмацький	—	—	—	—	—	—	—
Бобровицький	2,1	2,1	—	—	—	—	—
Борзнянський	41,1	—	—	—	41,1	—	—
Варвинський	—	—	—	—	—	—	—
Городнянський	—	—	—	—	—	—	—
Ічнянський	379,5	—	379,5	379,5	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—
Коропський	—	—	—	—	—	—	—
Корюківський	—	—	—	—	—	—	—
Куликівський	—	—	—	—	—	—	—
Менський	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—	—	—	—
Прилуцький	38,0	—	—	—	38,0	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—	—	—
Щорський	—	—	—	—	—	—	—

7.12. Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах у 2012 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено, усього	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінансування
			усього	у тому числі з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища	
Чернігівська область	192677,2	183612,7	5963,5		– 2892,8	88,6	208,2
м.Чернігів	77700,7	74733,8	646,8		– 2320,1	–	–
м.Ніжин	11641,5	11639,5	2,0		–	–	–
м.Прилуки	4220,6	4193,6	–		–	–	27,0
райони							
Бахмацький	1807,8	1716,4	–		– 91,4	–	–
Бобровицький	1811,8	1811,8	–		–	–	–
Борзнянський	1664,1	1527,9	107,1		– 29,1	–	–
Варвинський	1155,8	1155,8	–		–	–	–
Городнянський	686,4	686,4	–		–	–	–
Ічнянський	4725,8	557,1	4094,3		– 74,4	–	–
Козелецький	3917,1	3744,4	94,4		–	–	78,3
Коропський	1161,9	176,4	977,5		– 8,0	8,0	–
Корюківський	66046,5	65965,9	–		– 80,6	80,6	–
Куликівський	713,6	708,3	–		– 5,3	–	–
Менський	1624,5	1514,2	–		– 110,3	–	–
Ніжинський	–	–	–		–	–	–
Н.-Сіверський	3406,6	3406,6	–		–	–	–
Носівський	409,3	356,4	–		–	–	52,9
Прилуцький	1025,2	1025,2	–		–	–	–
Ріпкинський	1740,5	1621,2	–		– 119,3	–	–
Семенівський	2010,0	1968,6	41,4		–	–	–
Сосницький	991,3	991,3	–		–	–	–
Срібнянський	22,3	22,3	–		–	–	–
Талалаївський	108,4	4,1	–		– 54,3	–	50,0
Чернігівський	2124,1	2124,1	–		–	–	–
Щорський	1961,4	1961,4	–		–	–	–

**7.13. Витрати на капітальний ремонт основних засобів
природоохоронного призначення та поточні витрати на охорону
природи**

(тис.грн.)

	1996	2000	2005	2010	2011	2012
Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення						
Усього	1174,1	3225,0	2186,1	5152,6	3195,4	1801,0
Державного бюджету	40,1	233,6	335,8	1450,1	2172,5	1212,8
у тому числі з						
Державного фонду						
охорони навколишнього						
природного середовища	...	30,0	—	—	2172,5	1212,8
Місцевих бюджетів	8,4	34,7	537,5	8,4	391,0	251,8
у тому числі з місцевих						
фондів охорони						
навколишнього						
природного середовища	...	17,9	483,3	8,4	291,0	—
Власних коштів підпри-						
ємств, організацій, установ	1117,1	2875,9	1312,8	3694,1	346,9	336,4
Інших джерел						
фінансування	8,5	80,8	—	—	285,0	—
Поточні витрати на основні природоохоронні заходи						
Усього	13773,9	25777,7	51105,5	174298,0	204805,7	192677,2
Державного бюджету	614,0	648,4	3070,3	5125,2	6287,3	5963,5
у тому числі з						
Державного фонду						
охорони навколишнього						
природного середовища	...	79,6	—	11,0	501,7	—
Місцевих бюджетів	133,8	489,9	347,0	1685,4	16783,0	2892,8
у тому числі з місцевих						
фондів охорони						
навколишнього						
природного середовища	...	55,3	153,5	7,6	15798,0	88,6
Власних коштів підпри-						
ємств, організацій, установ	12465,5	24160,6	47654,9	167225,7	181540,7	183612,7
Інших джерел						
фінансування	560,6	478,8	33,3	261,7	194,7	208,2

7.14. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища в розрізі видів економічної діяльності у 2012 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено, усього	Капітальні інвестиції		Поточні витрати
		усього	з них витрати на капітальний ремонт	
Усі види економічної діяльності	236496,8	43819,6	1801,0	192677,2
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги	5329,2	84,6	—	5244,6
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	12629,0	—	—	12629,0
Добувна промисловість	0,1	—	—	0,1
Переробна промисловість	78261,8	1789,1	2,1	76472,7
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	84765,2	33223,7	153,5	51541,5
Будівництво	1459,7	38,3	38,3	1421,4
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	5,8	—	—	5,8
Діяльність транспорту та зв'язку	46,9	—	—	46,9

Продовження табл. 7.14

	Фактично витрачено, усього	Капітальні інвестиції		Поточні витрати
		усього	з них витрати на капітальний ремонт	
Операції з нерухо- мим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	9841,6	99,0	58,0	9742,6
Державне управління	14766,7	6673,0	1169,6	8093,7
Освіта	—	—	—	—
Охорона здоров'я та надання соціаль- ної допомоги	147,8	—	—	147,8
Надання комуналь- них та індивідуаль- них послуг; діяльність у сфері культури та спорту	29243,0	1911,9	379,5	27331,1

7.15. Екологічні платежі

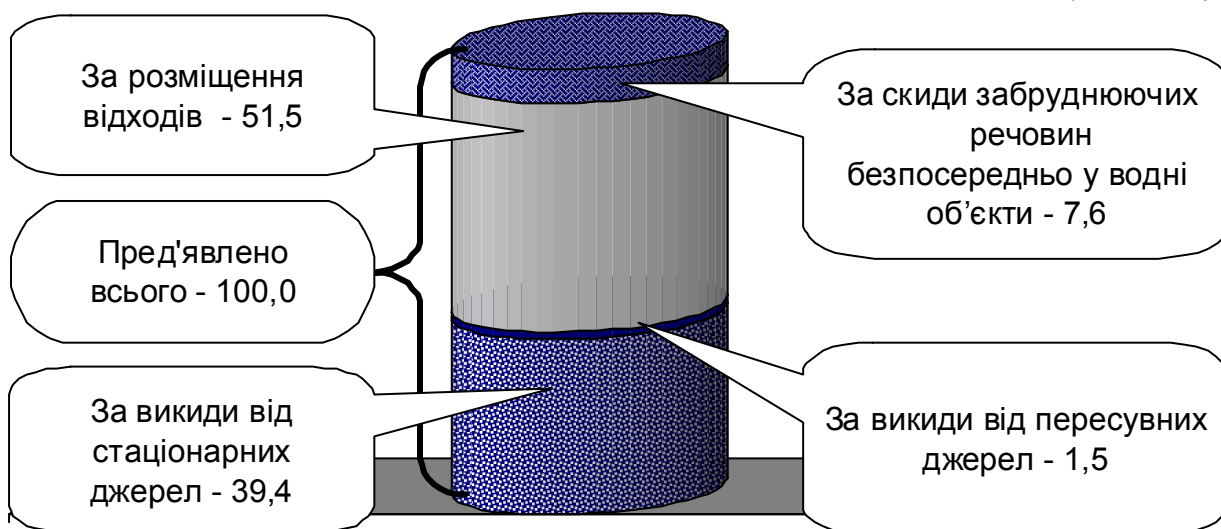
	(тис.грн.)				
	2000	2005	2010	2011	2012
Екологічний податок, пред'явлений підприємствам, організаціям, установам ¹	1804,5	3300,4	14288,6	16527,6	5205,6
за викиди в атмосферне повітря від стаціонарних джерел	777,7	1571,2	9339,6	11945,0	2052,4
за викиди в атмосферне повітря від пересувних джерел	369,0	700,9	1731,4	739,6	77,8
за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	205,1	354,3	584,9	502,5	396,8
за розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах	452,7	674,0	2632,7	3340,5	2678,6
Штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства ²	9,1	44,9	190,8	245,0	158,6
Частка фактично сплачених екологічних платежів у загальній сумі пред'явлених, %	64,7	86,5	94,4	92,7	89,2

¹ До 2010р. – збори за забруднення навколишнього природного середовища.

² За 1996–2005рр. – з урахуванням позовів (претензій) про відшкодування збитків і витрат, заподіяних порушеннями законодавства.

7.16. Структура екологічного податку, пред'явленого підприємствам, організаціям, установам у 2012 році

(відсотків)

7.17 Екологічний податок та штрафні санкції, пред'явлені підприємствам, організаціям, установам за порушення природоохоронного законодавства в містах обласного значення та районах у 2012 році

<i>(тис.грн.)</i>							
	Пред'явлено екологічного податку, усього	Викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин			Скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	Розміщення відходів	Пред'явлено штрафних санкцій за порушення природоохоронного законодавства
		Усього	стаціонарними джерелами забруднення	пересувними джерелами забруднення			
Чернігівська область	5205,6	2130,2	2052,4	77,8	396,8	2678,6	158,6
м.Чернігів	1438,0	576,6	507,6	69,0	209,8	651,6	101,8
м.Ніжин	375,7	111,2	110,3	0,9	27,4	237,1	3,5
м.Прилуки	437,7	112,7	109,8	2,9	31,6	293,4	—
райони							
Бахмацький	458,1	179,8	179,8	—	27,4	250,9	8,1
Бобровицький	136,0	68,0	68,0	—	3,3	64,7	—
Борзнянський	112,6	52,8	52,8	—		59,8	—
Варвинський	24,7	11,1	11,1	—	4,5	9,1	1,2
Городнянський	34,8	5,3	5,3	—		29,5	0,9
Ічнянський	313,8	64,1	64,1	—	0,8	248,9	—
Козелецький	205,3	60,2	60,2	—	6,0	139,1	0,6
Коропський	105,0	84,1	83,4	0,7	5,7	15,2	0,7
Корюківський	208,1	165,7	165,7	—	5,6	36,8	—
Куликівський	164,0	44,4	44,4	—	54,1	65,5	—
Менський	215,8	97,0	97,0	—		118,8	0,8
Ніжинський	27,2	20,6	20,6	—	1,0	5,6	—
Н.-Сіверський	88,2	59,1	59,1	—	4,8	24,3	2,2
Носівський	71,7	42,2	42,2	—		29,5	11,7
Прилуцький	281,9	126,8	126,8	—	5,0	150,1	—
Ріпкинський	107,2	70,1	70,1	—	3,3	33,8	—
Семенівський	65,5	17,4	17,4	—	1,5	46,6	0,3
Сосницький	33,2	12,8	12,8	—		20,4	—
Срібнянський	143,5	50,1	46,4	3,7		93,4	0,9
Талалаївський	16,9	9,5	9,0	0,5		7,4	—
Чернігівський	57,9	51,3	51,3	—	0,1	6,5	17,2
Щорський	82,8	37,3	37,2	0,1	4,9	40,6	8,7

7.18. Екологічний податок та штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства, фактично сплачені підприємствами, організаціями, установами в містах обласного значення та районах у 2012 році

(тис.грн.)

	Фактично сплачено екологічних платежів, усього	Екологічний податок	Штрафні санкції	Частка фактично сплачених екологічних платежів у загальній сумі пред'явлених, %
Чернігівська область	4800,3	4643,6	156,7	89,5
м. Чернігів	1378,6	1276,7	101,9	89,5
м. Ніжин	172,7	169,3	3,4	45,6
м. Прилуки	407,4	407,4	—	93,1
райони				
Бахмацький	388,8	382,4	6,4	83,4
Бобровицький	106,1	106,1	—	78,1
Борзнянський	109,0	109,0	—	96,8
Варвинський	21,9	20,7	1,2	84,5
Городнянський	33,9	33,1	0,8	95,1
Ічнянський	311,4	311,4	—	99,2
Козелецький	208,5	207,9	0,6	101,3
Коропський	99,4	98,8	0,6	94,1
Корюківський	200,1	200,1	—	96,1
Куликівський	124,0	124,0	—	75,6
Менський	207,1	206,2	0,9	95,6
Ніжинський	24,1	24,1	—	88,4
Н.-Сіверський	85,2	83,0	2,2	94,3
Носівський	203,8	192,1	11,7	244,2
Прилуцький	250,4	250,4	—	88,8
Ріпкинський	88,5	88,5	—	82,6
Семенівський	66,6	66,3	0,3	101,2
Сосницький	34,5	34,5	—	104,0
Срібнянський	120,4	119,5	0,9	83,4
Талалаївський	3,9	3,9	—	22,9
Чернігівський	73,4	56,3	17,1	97,7
Щорський	80,6	71,9	8,7	88,1

7.19. Екологічний податок пред'явлений та фактично сплачений підприємствами, організаціями, установами в розрізі видів економічної діяльності у 2012 році

<i>(тис.грн.)</i>		
	Пред'явлено екологічного податку	Фактично сплачено екологічного податку
Усі види економічної діяльності	5205,6	4643,6
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги	1675,5	1388,0
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	60,3	53,3
Рибальство, рибництво	0,4	0,5
Добувна промисловість	4,2	4,1
Переробна промисловість у тому числі	685,0	806,1
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	342,3	484,8
текстильне виробництво; виробництво одягу, хутра та виробів з хутра	71,2	53,3
оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів	14,4	13,1
целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	152,0	152,6
хімічне виробництво	3,9	4,5
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	35,2	35,1
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	29,6	30,7
виробництво машин та устаткування	6,2	5,2
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	806,0	753,2
Будівництво	13,1	12,0
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	37,0	43,1
Діяльність готелів та ресторанів	0,1	0,1
Діяльність транспорту та зв'язку	62,9	44,8
Фінансова діяльність	0,1	0,1
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	91,9	88,5
Державне управління	474,5	444,7
Освіта	60,8	58,0
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	135,7	135,5
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	1098,1	811,6

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ

Щільність населення – вимірюється кількістю жителів на 1 км² і розраховується діленням чисельності наявного населення на площу території. Площа території наводиться за даними Головного управління Держземагентства в Чернігівській області.

Наявне населення – населення, яке знаходиться на момент перепису на даній території, враховуючи тимчасово проживаючих.

Міське й сільське населення. До міського населення відносяться особи, які проживають у міських поселеннях, до сільського – які проживають у сільській місцевості. Міські поселення – це населені пункти, що затверджені законодавчими актами як міста та селища міського типу. Усі інші населені пункти – сільські.

Природний приріст (скорочення) населення – різниця між кількістю народжених живими і кількістю померлих.

Народжуваність, смертність (загальні коефіцієнти народжуваності і смертності) розраховуються як відношення, відповідно, кількості народжених (живими) і кількості померлих протягом календарного року до середньорічної чисельності наявного населення.

Природний приріст (скорочення) на 1000 жителів (коефіцієнт природного приросту (скорочення)) визначається як різниця між загальними коефіцієнтами народжуваності і смертності.

Коефіцієнти смертності за причинами розраховані діленням кількості померлих від указаних причин смерті на середньорічну чисельність наявного населення. У таблиці вони розраховані на 100 тис. наявного населення.

8.1. Територія, щільність населення та кількість адміністративно-територіальних одиниць

(на 1 січня 2013р.)

	Тери- торія, км ²	Щіль- ність, осіб на 1 км ²	Міста	Селища міського типу	Сільські ради	Сільські населені пункти
Чернігівська область	31903	34	16	29	525	1481
м.Чернігів	78	3796	1	—	—	—
м.Ніжин	43	1704	1	—	—	—
м.Прилуки	43	1360	1	—	—	—
райони						
Бахмацький	1488	31	2	1	20	79
Бобровицький	1418	24	1	—	24	53
Борзнянський	1608	21	1	—	26	62
Варвинський	590	29	—	1	14	29
Городнянський	1566	19	1	—	30	77
Ічнянський	1576	21	1	2	27	74
Козелецький	2660	18	1	2	40	108
Коропський	1312	19	—	2	25	65
Корюківський	1424	20	1	1	20	77
Куликівський	944	19	—	1	16	24
Менський	1376	28	1	2	23	53
Ніжинський	1514	19	—	1	29	71
Н.-Сіверський	1804	16	1	—	25	86
Носівський	1152	27	1	—	16	47
Прилуцький	1793	21	—	3	38	97
Ріпкинський	2085	14	—	5	27	113
Семенівський	1470	13	1	—	17	76
Сосницький	916	22	—	1	18	42
Срібнянський	579	21	—	2	11	28
Талалаївський	633	22	—	1	13	44
Чернігівський	2548	21	—	4	42	120
Щорський	1283	19	1	—	24	56

8.2. Чисельність наявного населення в містах обласного значення та районах

	<i>(на початок року; тис. осіб)</i>				
	2002 ¹	2006	2011	2012	2013
Міські поселення та сільська місцевість					
Чернігівська область	1245,3	1168,4	1098,2	1088,5	1077,8
м.Чернігів	305,0	299,6	296,9	296,7	296,1
м.Ніжин	76,6	75,5	74,1	73,6	73,3
м.Прилуки	64,9	61,2	58,9	58,8	58,5
райони					
Бахмацький	56,5	51,9	48,0	47,4	46,8
Бобровицький	41,2	38,2	35,3	34,9	34,5
Борзнянський	43,7	39,3	35,1	34,5	33,8
Варвинський	20,0	18,8	17,4	17,1	16,9
Городнянський	36,3	33,5	30,6	30,2	29,8
Ічнянський	41,1	37,8	34,4	33,9	33,4
Козелецький	61,7	56,2	50,5	49,6	48,9
Коропський	32,1	29,1	25,9	25,4	24,9
Корюківський	33,7	31,1	28,8	28,5	28,1
Куликівський	22,5	20,6	18,8	18,5	18,1
Менський	45,6	42,3	39,3	38,7	38,2
Ніжинський	36,5	33,4	30,1	29,6	29,1
Н.-Сіверський	36,1	32,5	29,3	28,8	28,3
Носівський	37,6	34,1	31,5	31,1	30,7
Прилуцький	45,0	42,0	38,2	37,7	37,2
Ріпкинський	37,6	33,9	30,4	29,9	29,3
Семенівський	23,5	21,0	19,1	19,0	18,8
Сосницький	24,9	22,7	20,6	20,3	19,9
Срібнянський	14,6	13,3	12,2	12,1	11,9
Талалаївський	16,7	15,4	14,1	14,0	13,8
Чернігівський	61,3	57,2	53,3	53,0	52,6
Щорський	30,6	27,8	25,4	25,2	24,9

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ

Продовження табл. 8.2

	2002 ¹	2006	2011	2012	2013
Міські поселення					
Чернігівська область	727,2	704,3	689,3	687,4	684,7
м. Чернігів	305,0	299,6	296,9	296,7	296,1
м. Ніжин	76,6	75,5	74,1	73,6	73,3
м. Прилуки	64,9	61,2	58,9	58,8	58,5
райони					
Бахмацький	26,2	24,8	24,0	23,9	23,8
Бобровицький	11,9	11,6	11,2	11,3	11,2
Борзнянський	11,7	11,0	10,6	10,6	10,5
Варвинський	8,9	8,7	8,5	8,4	8,3
Городнянський	14,0	13,4	12,8	12,6	12,6
Ічнянський	16,3	15,7	15,3	15,2	15,1
Козелецький	23,3	22,5	22,2	22,1	22,1
Коропський	8,5	8,2	7,9	7,8	7,8
Корюківський	17,6	16,8	16,2	16,1	15,9
Куликівський	6,0	5,7	5,6	5,5	5,5
Менський	21,0	20,2	19,7	19,6	19,4
Ніжинський	4,5	4,3	4,2	4,2	4,1
Н.-Сіверський	15,2	14,5	14,0	13,9	13,8
Носівський	16,0	14,8	14,2	14,1	14,1
Прилуцький	12,3	12,0	11,5	11,4	11,3
Ріпкинський	16,8	15,9	15,1	15,0	14,8
Семенівський	9,7	8,8	8,5	8,5	8,5
Сосницький	8,1	7,7	7,5	7,4	7,4
Срібнянський	5,0	4,8	4,5	4,6	4,5
Талалаївський	5,2	5,1	5,0	5,1	5,1
Чернігівський	10,2	9,8	9,5	9,5	9,5
Щорський	12,3	11,7	11,4	11,5	11,5

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ

Продовження табл. 8.2

	2002 ¹	2006	2011	2012	2013
Сільська місцевість					
Чернігівська область	518,1	464,1	408,9	401,1	393,1
райони					
Бахмацький	30,3	27,1	24,0	23,5	23,0
Бобровицький	29,3	26,6	24,1	23,6	23,3
Борзнянський	32,0	28,3	24,5	23,9	23,3
Варвинський	11,1	10,1	8,9	8,7	8,6
Городнянський	22,3	20,1	17,8	17,6	17,2
Ічнянський	24,8	22,1	19,1	18,7	18,3
Козелецький	38,4	33,7	28,3	27,5	26,8
Коропський	23,6	20,9	18,0	17,6	17,1
Корюківський	16,1	14,3	12,6	12,4	12,2
Куликівський	16,5	14,9	13,2	13,0	12,6
Менський	24,6	22,1	19,6	19,1	18,8
Ніжинський	32,0	29,1	25,9	25,4	25,0
Н.-Сіверський	20,9	18,0	15,3	14,9	14,5
Носівський	21,6	19,3	17,3	17,0	16,6
Прилуцький	32,7	30,0	26,7	26,3	25,9
Ріпкинський	20,8	18,0	15,3	14,9	14,5
Семенівський	13,8	12,2	10,6	10,5	10,3
Сосницький	16,8	15,0	13,1	12,9	12,5
Срібнянський	9,6	8,5	7,7	7,5	7,4
Талалаївський	11,5	10,3	9,1	8,9	8,7
Чернігівський	51,1	47,4	43,8	43,5	43,1
Щорський	18,3	16,1	14,0	13,7	13,4

¹ За даними Всеукраїнського перепису населення станом на 5 грудня 2001р.

8.3. Народжуваність, смертність та природний приріст (скорочення) населення

	Осіб			На 1000 жителів		
	кількість народжених	кількість померлих	природний приріст (скорочення)	кількість народжених	кількість померлих	природний приріст (скорочення)

Міські поселення та сільська місцевість

1995	11165	25706	-14541	8,2	18,9	-10,7
2000	8818	25185	-16367	6,9	19,8	-12,9
2005	8792	25405	-16613	7,5	21,6	-14,1
2010	10091	21644	-11553	9,1	19,6	-10,5
2011	10134	20179	-10045	9,3	18,5	-9,2
2012	10222	20208	-9986	9,4	18,7	-9,3

Міські поселення

1995	6840	10572	-3732	8,8	13,6	-4,8
2000	5217	10706	-5489	7,1	14,5	-7,4
2005	5750	10798	-5048	8,1	15,3	-7,2
2010	6577	9936	-3359	9,5	14,4	-4,9
2011	6618	9276	-2658	9,6	13,5	-3,9
2012	6604	9403	-2799	9,6	13,7	-4,1

Сільська місцевість

1995	4325	15134	-10809	7,4	26,0	-18,6
2000	3601	14479	-10878	6,8	27,3	-20,5
2005	3042	14607	-11565	6,5	31,0	-24,5
2010	3514	11708	-8194	8,5	28,3	-19,8
2011	3516	10903	-7387	8,7	26,9	-18,2
2012	3618	10805	-7187	9,1	27,2	-18,1

8.4. Розподіл померлих за статтю та віковими групами

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Чоловіки						
Усього	11875¹	12108¹	12744	10216	9428	9505
у віці, років						
0–4	130	96	70	65	56	76
5–9	27	24	15	7	3	5
10–14	23	19	11	3	5	18
15–19	57	50	66	37	30	24
20–24	156	124	128	93	73	52
25–29	175	205	197	168	120	122
30–34	265	245	298	211	184	171
35–39	403	350	391	266	231	236
40–44	536	582	545	318	316	294
45–49	627	701	852	524	428	436
50–54	693	780	1018	706	592	658
55–59	1420	802	1028	881	844	842
60–64	1119	1754	1068	966	1030	997
65–69	1847	1314	1966	862	723	733
70 і старшому	4395	5056	5091	5109	4793	4841
Жінки						
Усього	13831¹	13077¹	12661	11428	10751	10703
у віці, років						
0–4	103	55	55	36	41	42
5–9	19	16	12	8	6	3
10–14	19	16	6	13	2	2
15–19	30	23	18	21	13	13
20–24	35	25	36	32	17	20
25–29	42	41	59	51	30	37
30–34	61	48	62	59	50	51
35–39	74	97	79	57	71	76
40–44	120	119	112	99	87	95
45–49	164	211	205	142	122	122
50–54	233	260	276	234	213	213
55–59	627	322	361	348	319	356
60–64	604	788	511	414	467	468
65–69	1374	842	1213	600	462	475
70 і старшому	10324	10212	9656	9314	8851	8730

¹ Включаючи випадки, коли вік померлих був невідомий.

8.5. Смертність населення за причинами смерті

	Осіб		На 100000 осіб	
	2011	2012	2011	2012
Усього померлих	20179	20208	1845,6	1865,7
Деяких інфекційних та паразитарних хвороб	295	258	27,0	23,8
у тому числі				
туберкульозу	159	142	14,5	13,1
хвороби, зумовленої вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)	120	98	11,0	9,0
Новоутворень	2101	2218	192,2	204,8
Хвороб крові й кровотворних органів та окремих порушень із залученням імунного механізму	6	8	0,5	0,7
Ендокринних хвороб, розладів харчування та порушень обміну речовин	64	83	5,8	7,7
Розладів психіки та поведінки	63	64	5,8	5,9
у тому числі розладів психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю	58	58	5,3	5,4
Хвороб нервової системи	100	88	9,1	8,1
Хвороб ока та його придаткового апарату	—	—	—	—
Хвороб вуха та соскоподібного відростка	—	—	—	—
Хвороб системи кровообігу	14966	14809	1368,8	1367,2
з них алкогольної кардіоміопатії	125	189	11,4	17,4
Хвороб органів дихання	502	548	45,9	50,6
Хвороб органів травлення	448	546	41,0	50,4
у тому числі алкогольної хвороби печінки	58	91	5,3	8,4
Хвороб шкіри та підшкірної клітковини	4	6	0,4	0,6
Хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини	17	23	1,6	2,1
Хвороб сечостатевої системи	65	84	5,9	7,8
Вагітності, пологів та післяпологового періоду	1	4	0,1	0,4
Окремих станів, що виникають у перинатальному періоді	35	54	3,2	5,0
Природжених вад розвитку, деформацій та хромосомних аномалій	45	53	4,1	4,9
Неуточнених та невідомих причин смерті	188	161	17,2	14,9
Зовнішніх причин смертності	1279	1201	117,0	110,9
у тому числі				
транспортних нещасних випадків	152	159	13,9	14,7
випадкових утоплень та занурень у воду	90	81	8,2	7,5
випадкових отруєнь та дії алкоголю	199	238	18,2	22,0
навмисних самоушкоджень	361	294	33,0	27,1
наслідків нападу з метою убивства чи нанесення ушкодження	64	56	5,9	5,2

Показник умовного здоров'я – питома вага осіб, визнаних умовно здоровими, у загальній кількості населення. Розраховується як різниця між кількістю постійного населення на кінець року й кількістю населення, яке перебуває під диспансерним наглядом у медичних закладах на кінець року, у процентах до кількості постійного населення на кінець року.

Материнська смертність визначається як чисельність жінок, померлих у період вагітності (незалежно від тривалості та локалізації) або впродовж 42 днів після її ведення, але не від нещасного випадку чи з випадкових причин у розрахунку на 100 000 народжених живими впродовж того ж року. У зв'язку з переходом у 2005 році на статистичну розробку смертності за Міжнародним класифікатором хвороб 10-го перегляду при розрахунку показника материнської смертності враховуються випадки смерті жінок від нещасних випадків чи з випадкових причин.

Смертність немовлят (смертність дітей до 1 року) – кількість померлих дітей віком до 1 року в розрахунку на 1000 народжених живими.

Загальний коефіцієнт смертності визначається як частка від ділення кількості померлих упродовж року на середньорічну кількість наявного населення.

9.1. Окремі індикатори людського розвитку в області

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Видатки зведеного бюджету на охорону здоров'я, тис.грн.	...	101592,9	277625,1	877023,4	913769,3	1137346,2
у % до загальної суми видатків	...	24,4	22,9	25,0	22,5	23,2
Показник умовного здоров'я, %	...	24,0	17,8	15,8	15,4	14,8
Кількість населення в розрахунку на одного лікаря, осіб	294	275	271	268	270	280
Материнська смертність ¹	44,8	22,7	11,4	19,8	19,7	39,1
Смертність немовлят ²	15,1	13,2	11,7	8,1	7,9	9,2
Загальний коефіцієнт смертності ³	18,9	19,8	21,6	19,6	18,5	18,7

¹ На 100000 живонароджених.² На 1000 живонароджених.³ На 1000 жителів.

9.2. Захворюваність населення області за класами хвороб

<i>(кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань)</i>					
	Випадків				
	2000	2005	2010 ¹	2011 ¹	2012 ¹
Усі захворювання	1008558	882092	801633	761637	745723
у тому числі					
деякі інфекційні й паразитарні хвороби	32890	31765	23273	24396	24161
новоутворення	11130	10045	8980	9246	9179
хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	6529	4737	3263	2852	2779
хвороби ендокринної системи, розладу харчування та порушення обміну речовин ²	15763	12553	8907	8751	8362
розлади психіки та поведінки	6038	5838	4486	4735	4790
хвороби нервової системи ³	26017	18682	14799	15018	13833
хвороби ока та його придаткового апарату ³	44982	42243	37744	39394	38356
хвороби вуха та сосковидного відростка ³	38612	28590	28211	27571	27510
хвороби системи кровообігу	63756	54874	48604	47980	48326
хвороби органів дихання	460893	404468	396963	362949	357745
хвороби органів травлення	45458	31952	27137	24752	22742
хвороби шкіри та підшкірної клітковини	56227	50670	42904	42449	43829
хвороби кістково-м'язової системи та сполученої тканини	49912	46664	38949	38580	36977
хвороби сечостатевої системи	62090	53375	41142	39607	38973
вагітність, пологи та післяпологовий період	12019	11103	8144	7608	7959
вроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні порушення	1063	794	703	819	327
травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин	69947	71192	65754	63492	58155

Продовження табл. 9.2

	На 100 000 осіб				
	2000	2005	2010 ¹	2011 ¹	2012 ¹
Усі захворювання	79552	75425	73179	70209	69394
у тому числі					
деякі інфекційні і паразитарні хвороби	2594	2716	2125	2249	2248
новоутворення хвороби крові і кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	515	405	298	263	259
хвороби ендокринної системи, розладу харчування та порушення обміну речовин ²	1243	1073	813	807	778
розлади психіки та поведінки	476	499	410	436	446
хвороби нервової системи ³	2052	1597	1351	1384	1287
хвороби ока та його придаткового апарату ³	3548	3612	3446	3631	3569
хвороби вуха та сосковидного відростка ³	3046	2445	2575	2542	2560
хвороби системи кровообігу	5029	4692	4437	4423	4497
хвороби органів дихання	35354	34585	36238	33457	33291
хвороби органів травлення	3586	2732	2477	2282	2116
хвороби шкіри та підшкірної клітковини	4435	4333	3917	3913	4079
хвороби кістково-м'язової системи та сполученої тканини	3937	3990	3556	3556	3441
хвороби сечостатевої системи	4897	4564	3756	3651	3627
вагітність, пологи та післяпологовий період ⁴	4095	3947	3130	2977	3169
вроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні порушення	84	68	64	75	67
травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин	5517	6087	6003	5853	5412

¹ Зареєстровано у закладах системи Міністерства охорони здоров'я.² Згідно МКХ-10 гіперплазія щитовидної залози I-II ступенів трактується як дифузний зоб I ступеня і, починаючи з 1999р., обліковується в класі хвороб ендокринної системи.³ Згідно з МКХ-10, починаючи з 1999р., з класу хвороб нервової системи та органів чуття вилучені й сформовані в окремі класи хвороби ока й хвороби вуха.⁴ На 100 000 жінок фертильного віку (15–49).

9.3. Захворюваність населення на злоякісні новоутворення в містах обласного значення та районах

(кількість хворих із діагнозом, що встановлений уперше)

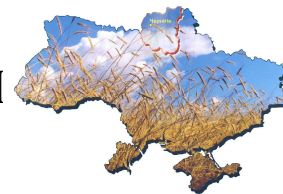
	Кількість хворих із діагнозом, що встановлений уперше			На 100 000 осіб		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Чернігівська						
область	3856	4035	4051	352,0	372,0	377,0
м.Чернігів	1158	1163	1160	397,5	399,7	399,2
м.Ніжин	226	234	250	306,6	319,1	342,7
м.Прилуки	203	179	235	348,3	308,0	405,8
райони						
Бахмацький	151	195	171	316,9	414,7	368,1
Бобровицький	107	108	110	302,6	309,1	318,4
Борзнянський	119	146	160	337,0	421,1	470,3
Варвинський	49	41	58	280,3	238,1	341,5
Городнянський	104	122	106	336,3	400,0	352,3
Ічнянський	105	102	136	304,1	299,8	406,0
Козелецький	172	191	183	337,6	381,8	371,7
Коропський	79	79	82	301,9	307,9	325,6
Корюківський	74	104	104	256,3	364,3	369,1
Куликівський	65	70	77	343,1	376,5	422,1
Менський	139	176	130	352,5	452,8	339,2
Ніжинський	147	137	140	480,3	455,7	473,5
Н.-Сіверський	93	93	101	314,6	320,3	353,9
Носівський	109	124	113	345,2	397,3	366,4
Прилуцький	92	122	112	238,4	320,7	298,6
Ріпкинський	142	123	126	463,5	409,0	426,6
Семенівський	64	78	59	333,3	410,4	313,2
Сосницький	82	91	84	396,8	448,1	421,7
Срібнянський	35	21	33	285,8	173,8	276,3
Талалаївський	47	33	31	333,2	237,0	225,1
Чернігівський	216	194	208	401,2	363,4	392,2
Щорський	78	109	82	306,3	432,6	329,2

9.4. Захворюваність населення на активний туберкульоз у містах обласного значення та районах

(кількість хворих із діагнозом, що встановлений уперше)

	Кількість хворих із діагнозом, що встановлений уперше			На 100 000 осіб		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Чернігівська						
область	749	722	675	68,4	66,6	62,8
м. Чернігів	184	169	145	63,2	58,1	49,9
м. Ніжин	33	39	23	44,8	53,2	31,5
м. Прилуки	41	33	27	70,4	56,8	46,6
райони						
Бахмацький	29	17	33	60,9	36,2	71,0
Бобровицький	29	32	28	82,0	91,6	81,1
Борзнянський	20	24	15	56,6	69,2	44,1
Варвинський	12	9	13	68,6	52,3	76,5
Городнянський	29	31	18	93,8	101,6	59,8
Ічнянський	25	18	20	72,4	52,9	59,7
Козелецький	30	29	33	58,9	58,0	67,0
Коропський	15	12	16	57,3	46,8	63,5
Корюківський	5	23	18	17,3	80,6	63,9
Куликівський	23	14	15	121,4	75,3	82,2
Менський	20	28	36	50,7	72,0	93,9
Ніжинський	30	21	19	98,0	69,9	64,3
Н.-Сіверський	26	18	11	88,0	62,0	38,5
Носівський	43	30	26	136,2	96,1	84,3
Прилуцький	23	36	34	59,6	94,6	90,6
Ріпкинський	15	16	19	49,0	53,2	64,3
Семенівський	16	15	17	83,3	78,9	90,3
Сосницький	9	16	10	43,5	78,8	50,2
Срібнянський	9	8	7	73,5	66,2	58,6
Талалаївський	9	7	8	63,8	50,3	58,1
Чернігівський	53	51	47	98,4	95,5	88,6
Щорський	21	26	37	82,5	103,2	148,5

ДЕЯКІ МІЖРЕГІОНАЛЬНІ ПОРІВНЯННЯ

У даному розділі наведена інформація по основних показниках забруднення атмосферного повітря, охорони та використання водних, земельних, рослинних та тваринних ресурсів, утворення та розміщення відходів за регіонами України.

10.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за регіонами¹

	Усього, тис.т					У розрахунку на км ² , т				
	2000	2005	2010	2011	2012	2000	2005	2010	2011	2012
Україна	5908,6	6615,6	6678,0	6877,3	6821,1	9,8	11,0	11,1	11,4	11,3
Автономна Республіка Крим	123,4	125,3	141,4	130,1	137,8	4,7	4,8	5,4	5,0	5,3
області										
Вінницька	145,6	180,4	185,1	169,9	182,7	5,5	6,8	7,0	6,4	6,9
Волинська	35,2	50,4	57,2	52,8	50,4	1,8	2,5	2,8	2,6	2,5
Дніпропетровська	939,5	1165,3	1140,5	1157,9	1173,1	29,5	36,5	35,8	36,3	36,8
Донецька	1795,3	1862,9	1589,9	1729,3	1714,7	67,7	70,3	60,0	65,3	64,7
Житомирська	61,8	72,5	87,5	86,8	85,7	2,1	2,4	2,9	2,9	2,9
Закарпатська	40,7	65,9	87,1	89,4	72,1	3,2	5,1	6,8	7,0	5,6
Запорізька	333,3	383,4	326,1	341,2	316,0	12,3	14,1	12,0	12,5	11,6
Івано- Франківська	184,8	252,2	224,9	275,9	249,1	13,3	18,1	16,2	19,8	17,9
Київська	167,5	170,0	269,0	278,7	308,1	6,0	6,0	9,6	9,9	11,0
Кіровоградська	80,4	70,3	72,2	73,9	73,8	3,3	2,9	2,9	3,0	3,0
Луганська	529,2	593,6	599,2	553,5	529,5	19,8	22,2	22,4	20,7	19,8
Львівська	192,9	187,6	246,3	256,6	253,9	8,8	8,6	11,3	11,8	11,6
Миколаївська	54,2	71,4	83,2	89,9	87,1	2,2	2,9	3,4	3,7	3,5
Одеська	113,5	141,1	181,2	173,8	169,0	3,4	4,2	5,4	5,2	5,1
Полтавська	151,9	161,1	172,7	181,3	178,9	5,3	5,6	6,0	6,3	6,2
Рівненська	49,7	60,9	56,2	62,5	60,4	2,5	3,0	2,8	3,1	3,0
Сумська	81,1	78,1	88,9	88,0	80,1	3,4	3,3	3,7	3,7	3,4
Тернопільська	43,3	47,7	63,9	65,4	65,0	3,1	3,5	4,6	4,7	4,7
Харківська	268,6	301,6	281,4	303,0	319,4	8,6	9,6	9,0	9,6	10,2
Херсонська	64,3	62,6	74,2	74,9	73,6	2,3	2,2	2,6	2,6	2,6
Хмельницька	70,0	52,5	83,8	83,5	79,7	3,4	2,5	4,1	4,1	3,9
Черкаська	93,1	95,5	138,6	140,2	146,4	4,5	4,6	6,6	6,7	7,0
Чернівецька	35,1	33,6	44,6	45,4	41,1	4,3	4,1	5,5	5,6	5,1
Чернігівська	64,2	83,4	96,7	98,0	93,6	2,0	2,6	3,0	3,1	2,9
м.Київ	170,4	220,5	265,3	254,5	259,2	213,0	275,6	331,6	318,1	324,0
м.Севастополь	19,6	25,8	20,9	20,9	20,7	21,8	28,7	23,2	23,2	23,0

¹ У 1995, 2000 роках наводяться дані щодо викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення та автотранспорту, починаючи з 2005 року включені дані щодо викидів від залізничного, авіаційного та водного транспорту, а з 2007 року – від виробничої техніки.

10.2. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за регіонами

	(тис.т)					
	2000	2005	2010	2011	2012	
					тис.т	у % до підсумку
Україна	3959,4	4464,1	4131,6	4374,6	4335,3	100,0
Автономна Республіка Крим	33,5	35,1	32,3	32,9	32,7	0,7
області						
Вінницька	80,1	107,4	103,0	87,3	101,3	2,3
Волинська	10,3	10,1	8,2	7,6	7,3	0,2
Дніпропетровська	783,6	993,7	933,1	950,4	962,0	22,2
Донецька	1590,0	1638,1	1378,1	1525,9	1514,8	34,9
Житомирська	12,3	13,4	18,4	19,0	18,5	0,4
Закарпатська	7,7	26,6	17,4	17,2	8,1	0,2
Запорізька	231,2	262,0	217,5	229,3	207,6	4,8
Івано-Франківська	141,0	204,2	169,2	221,8	196,7	4,5
Київська	80,8	73,0	106,8	113,6	129,4	3,0
Кіровоградська	44,7	33,0	14,8	15,2	16,8	0,4
Луганська	429,0	474,7	511,7	472,0	447,6	10,3
Львівська	108,6	95,8	113,2	129,4	130,7	3,0
Миколаївська	11,4	24,3	21,5	25,7	25,1	0,6
Одеська	23,2	40,5	29,2	30,5	28,2	0,6
Полтавська	60,4	68,4	72,8	72,3	67,9	1,6
Рівненська	14,1	17,3	12,9	17,1	14,9	0,3
Сумська	26,3	26,1	31,7	35,9	30,2	0,7
Тернопільська	9,2	14,8	18,5	20,4	20,9	0,5
Харківська	143,7	158,7	151,9	174,1	197,6	4,6
Херсонська	11,6	11,0	5,3	5,8	6,4	0,1
Хмельницька	18,4	16,0	19,1	18,7	16,4	0,4
Черкаська	28,8	39,4	61,2	62,2	69,4	1,6
Чернівецька	4,1	5,2	3,8	3,8	2,9	0,1
Чернігівська	20,2	37,5	47,4	49,5	45,8	1,1
м.Київ	32,6	33,6	28,6	33,3	32,9	0,8
м.Севастополь	2,6	4,2	4,0	3,7	3,2	0,1

10.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення за регіонами¹

	<i>(тис.т)</i>				
	2000	2005	2010	2011	2012
Україна	1949,2	2151,5	2546,4	2502,7	2485,8
Автономна Республіка Крим	89,9	90,2	109,1	97,2	105,1
області					
Вінницька	65,5	73,0	82,1	82,6	81,4
Волинська	24,9	40,3	49,0	45,2	43,1
Дніпропетровська	155,9	171,6	207,4	207,5	211,1
Донецька	205,3	224,8	211,8	203,4	199,9
Житомирська	49,5	59,1	69,1	67,8	67,2
Закарпатська	33,0	39,3	69,7	72,2	64,0
Запорізька	102,1	121,4	108,6	111,9	108,4
Івано-Франківська	43,8	48,0	55,7	54,1	52,4
Київська	86,7	97,0	162,2	165,1	178,7
Кіровоградська	35,7	37,3	57,4	58,7	57,0
Луганська	100,2	118,9	87,5	81,5	81,9
Львівська	84,3	91,8	133,1	127,2	123,2
Миколаївська	42,8	47,1	61,7	64,2	62,0
Одеська	90,3	100,6	152,0	143,3	140,8
Полтавська	91,5	92,7	99,9	109,0	111,0
Рівненська	35,6	43,6	43,3	45,4	45,5
Сумська	54,8	52,0	57,2	52,1	49,9
Тернопільська	34,1	32,9	45,4	45,0	44,1
Харківська	124,9	142,9	129,5	128,9	121,8
Херсонська	52,7	51,6	68,9	69,1	67,2
Хмельницька	51,6	36,5	64,7	64,8	63,3
Черкаська	64,3	56,1	77,4	78,0	77,0
Чернівецька	31,0	28,4	40,8	41,6	38,2
Чернігівська	44,0	45,9	49,3	48,5	47,8
м.Київ	137,8	186,9	236,7	221,2	226,3
м.Севастополь	17,0	21,6	16,9	17,2	17,5

¹ Починаючи з 2005 року включені дані щодо викидів від залізничного, авіаційного та водного транспорту, а з 2007 року – від виробничої техніки.

10.4. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за регіонами у 2012 році

	Обсяги викидів шкідливих речовин, усього	У тому числі							Крім того, викиди діоксиду вуглецю, млн.т
		діоксиду сірки	діоксиду азоту	окси-ду азоту	оксиду вуглецю	метану	неметанових летких органічних сполук	сажі	
Україна	4335,3	1399,2	332,5	12,5	1004,6	886,9	57,5	4,8	198,2
Автономна Республіка Крим	32,7	12,5	2,4	0,8	7,5	2,8	1,2	0,1	1,5
області									
Вінницька	101,3	59,6	9,1	0,1	4,7	14,9	1,2	0,2	5,5
Волинська	7,3	0,4	0,6	0,1	1,3	3,5	0,4	0,0	0,7
Дніпропетровська	962,0	255,5	59,7	6,1	358,1	131,2	2,9	0,5	34,6
Донецька	1514,8	479,7	81,0	1,6	365,7	373,3	3,4	1,0	60,7
Житомирська	18,5	0,7	1,9	0,1	1,5	10,2	0,7	0,2	0,8
Закарпатська	8,1	0,0	0,9	0,0	1,1	5,6	0,1	0,1	0,2
Запорізька	207,6	83,5	30,8	0,1	69,3	3,7	1,9	0,1	12,6
Івано-Франківська	196,7	139,0	15,3	0,5	3,4	12,8	2,6	0,0	11,3
Київська	129,4	68,9	20,8	0,2	4,1	9,6	1,3	0,1	7,3
Кіровоградська	16,8	1,3	1,6	0,1	6,1	1,3	0,7	0,1	0,9
Луганська	447,6	93,1	33,1	0,1	126,6	128,0	7,9	0,5	20,4
Львівська	130,7	38,6	7,3	0,2	5,2	65,9	1,8	0,2	3,7
Миколаївська	25,1	0,6	2,9	0,1	2,2	12,8	0,6	0,2	2,1
Одеська	28,2	1,5	2,9	0,0	5,2	13,2	1,8	0,0	3,1
Полтавська	67,9	4,4	10,8	0,1	11,6	16,6	13,6	0,3	2,4
Рівненська	14,9	0,8	4,0	1,7	3,0	0,5	0,6	0,0	1,4
Сумська	30,2	4,2	3,0	0,0	5,2	9,6	2,5	0,3	1,6
Тернопільська	20,9	0,3	1,0	0,1	2,2	14,2	0,6	0,1	0,6
Харківська	197,6	109,7	14,7	0,2	6,2	13,7	2,8	0,3	11,8
Херсонська	6,4	0,1	0,4	0,1	0,6	2,8	1,1	0,0	0,4
Хмельницька	16,4	0,7	4,4	0,1	4,1	3,1	0,8	0,3	1,9
Черкаська	69,4	19,8	8,9	0,1	3,0	20,9	1,1	0,1	3,3
Чернівецька	2,9	0,4	0,2	0,0	0,6	0,3	0,5	0,1	0,2
Чернігівська	45,8	13,0	3,9	0,0	2,9	15,6	1,9	0,0	1,9
м.Київ	32,9	10,5	10,6	0,0	2,6	0,5	3,3	0,0	7,1
м.Севастополь	3,2	0,4	0,3	0,0	0,6	0,3	0,2	0,0	0,2

10.5. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення за регіонами у 2012 році¹

	Обсяги викидів шкідливих речовин – усього	У тому числі							Крім того, викиди діоксиду вуглецю, млн.т
		діоксиду сірки	діоксиду азоту	окси-ду азоту	оксиду вуглецю	метану	неметанових летких органічних сполук	сажі	
Україна	2485,8	31,1	302,0	2,1	1825,9	8,0	280,6	35,9	33,8
Автономна Республіка Крим	105,1	1,0	11,0	0,1	79,3	0,4	12,2	1,1	1,2
області									
Вінницька	81,4	1,1	10,3	0,1	59,3	0,3	9,1	1,2	1,1
Волинська	43,1	0,7	6,6	0,1	30,3	0,1	4,3	1,0	0,7
Дніпропетровська	211,1	3,0	27,2	0,1	125,6	0,7	24,0	3,5	3,1
Донецька	199,9	2,3	24,7	0,2	147,6	0,6	21,9	2,6	2,5
Житомирська	67,2	0,8	8,0	0,1	49,8	0,2	7,4	0,9	0,8
Закарпатська	64,0	0,8	7,5	0,1	47,2	0,2	7,1	1,1	0,9
Запорізька	108,4	1,2	11,8	0,1	81,1	0,3	12,6	1,3	1,4
Івано-Франківська	52,4	0,6	6,2	0,0	38,8	0,2	5,8	0,8	0,7
Київська	178,7	2,1	20,0	0,1	133,0	0,6	20,5	2,3	2,9
Кіровоградська	57,0	0,8	7,3	0,0	41,5	0,2	6,4	0,8	0,8
Луганська	81,9	0,9	9,4	0,1	61,0	0,2	9,3	1,0	1,0
Львівська	123,2	1,8	16,1	0,1	89,1	0,4	13,3	2,4	1,8
Миколаївська	62,0	0,9	9,1	0,1	44,0	0,2	6,7	1,0	0,9
Одеська	140,8	1,7	17,5	0,2	102,5	0,5	16,3	2,1	1,9
Полтавська	111,0	1,9	17,0	0,1	77,7	0,3	11,8	2,1	1,7
Рівненська	45,5	0,8	6,7	0,0	32,2	0,1	4,7	1,0	0,7
Сумська	49,9	0,6	5,9	0,0	37,2	0,1	5,5	0,6	0,6
Тернопільська	44,1	0,7	6,2	0,0	31,5	0,1	4,8	0,8	0,7
Харківська	121,8	1,4	14,4	0,1	90,4	0,4	13,6	1,5	1,5
Херсонська	67,2	0,8	8,1	0,1	49,4	0,3	7,6	0,9	0,9
Хмельницька	63,3	0,8	8,1	0,0	46,2	0,2	7,0	1,0	0,9
Черкаська	77,0	1,0	9,8	0,1	56,2	0,2	8,6	1,1	1,1
Чернівецька	38,2	0,6	4,8	0,0	27,9	0,1	4,1	0,7	0,5
Чернігівська	47,8	0,6	5,4	0,0	35,7	0,2	5,4	0,5	0,6
м.Київ	226,3	2,0	21,3	0,2	171,1	0,8	28,5	2,4	2,7
м.Севастополь	17,5	0,2	1,6	0,0	13,3	0,1	2,1	0,2	0,2

¹ Враховані викиди від автомобільного, залізничного, авіаційного, водного транспорту та виробничої техніки.

10.6. Забір води з природних водних об'єктів за регіонами

(млн. м³)

	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Україна	35615	25852	18282	15083	14846	14651	14651
Автономна Республіка Крим	3734	2531	1926	1539	1547	1591	1625
області							
Вінницька	1902	1027	711	143	125	133	132
Волинська	204	239	132	86	94	96	93
Дніпропетровська	4458	3222	2081	1954	1667	1654	1684
Донецька	4051	3197	2446	2223	2111	2142	2093
Житомирська	301	191	132	125	203	207	208
Закарпатська	157	113	80	59	42	40	39
Запорізька	4699	2763	1815	1115	1132	972	1211
Івано-Франківська	304	236	131	118	97	108	107
Київська	2132	1501	1278	937	1036	1064	1170
Кіровоградська	407	264	152	117	123	213	200
Луганська	1606	1293	757	601	482	475	491
Львівська	564	437	312	256	250	247	245
Миколаївська	1124	708	378	273	217	227	268
Одеська	2598	2810	2180	1851	2189	1699	1263
Полтавська	485	321	295	253	243	241	248
Рівненська	280	200	144	186	191	202	207
Сумська	286	224	127	122	114	114	120
Тернопільська	185	167	72	79	73	79	87
Харківська	736	574	403	357	338	385	376
Херсонська	2723	1589	1161	1000	1103	1319	1392
Хмельницька	366	279	193	141	164	171	159
Черкаська	579	557	234	291	286	289	259
Чернівецька	119	101	64	78	79	81	83
Чернігівська	294	243	135	160	157	155	173
м.Київ	1146	974	874	938	699	663	658
м.Севастополь	175	91	69	81	84	84	60

¹ За даними Державного агентства водних ресурсів України.

10.7. Відведено (скинуто) зворотних вод за регіонами

	<i>(млн. м³)</i>						
	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Україна	20261	14981	10964	8900	8141	8044	8081
Автономна Республіка Крим	915	697	602	367	237	254	267
області							
Вінницька	1651	932	660	82	77	90	85
Волинська	115	107	57	55	60	59	59
Дніпропетровська	2742	2163	1574	1526	1262	1291	1268
Донецька	2626	2137	1762	1605	1503	1529	1417
Житомирська	177	130	70	69	155	162	163
Закарпатська	76	71	59	53	43	36	34
Запорізька	3671	2067	1411	887	863	702	879
Івано-Франківська	187	188	112	91	92	86	80
Київська	1806	1230	1022	735	822	835	921
Кіровоградська	237	168	103	68	48	71	54
Луганська	1053	1049	480	399	333	314	312
Львівська	438	396	336	290	240	236	234
Миколаївська	191	175	130	93	92	77	109
Одеська	596	495	332	301	303	292	252
Полтавська	261	189	238	183	217	213	221
Рівненська	160	125	98	112	112	114	114
Сумська	170	118	84	85	59	55	61
Тернопільська	129	116	58	68	64	71	75
Харківська	529	454	358	314	303	332	333
Херсонська	478	202	141	117	85	76	76
Хмельницька	236	165	94	56	55	51	33
Черкаська	355	386	194	234	231	248	207
Чернівецька	80	58	38	42	53	54	56
Чернігівська	212	179	96	127	127	128	126
м.Київ	1015	900	821	900	650	615	616
м.Севастополь	155	84	34	41	55	53	29

10.8. Скидання забруднених зворотних вод у природні поверхневі водні об'єкти за регіонами у 2012 році

(за даними Державного агентства водних ресурсів України; млн.м³)

	Усього	Без очищення	Недостатньо очищених	Частка у загальному обсязі скидання зворотних вод, відсотків
Україна	1521	292	1229	18,8
Автономна Республіка Крим	97	51	46	36,3
області				
Вінницька	1	0	1	1,2
Волинська	1	1	0	1,7
Дніпропетровська	383	132	251	30,2
Донецька	558	12	546	39,4
Житомирська	3	0	3	1,8
Закарпатська	2	0	2	5,9
Запорізька	71	2	69	8,1
Івано-Франківська	1	0	1	1,3
Київська	4	0	4	0,4
Кіровоградська	5	0	5	9,3
Луганська	101	6	95	32,4
Львівська	44	2	42	18,8
Миколаївська	26	—	26	23,9
Одеська	103	46	57	40,9
Полтавська	4	—	4	1,8
Рівненська	8	0	8	7,0
Сумська	22	0	22	36,1
Тернопільська	3	1	2	4,0
Харківська	13	6	7	3,9
Херсонська	2	1	1	2,6
Хмельницька	0	0	0	0,0
Черкаська	4	2	2	1,9
Чернівецька	2	1	1	3,6
Чернігівська	19	—	19	15,1
м.Київ	21	21	—	—
м.Севастополь	23	8	15	79,3

10.9. Утворення відходів за регіонами¹

(тис.т)

	2000	2005	2010	2011 ²	2012 ²	
					I-IV класів	у тому числі I-III класів
Україна	2613,2	2411,8	419191,8	447641,2	450726,8	1368,1
Автономна Республіка Крим	67,9	126,3	2893,2	3548,6	3709,1	262,2
області						
Вінницька	0,5	4,1	1834,6	2584,2	3132,6	0,5
Волинська	0,3	1,1	633,0	700,9	733,8	0,7
Дніпропетровська	980,8	296,8	282128,6	277797,1	291188,6	69,9
Донецька	110,7	675,5	56381,3	61762,3	56650,7	140,2
Житомирська	0,2	6,5	565,0	572,2	866,8	17,9
Закарпатська	6,3	191,3	169,5	140,0	561,9	4,8
Запорізька	375,9	430,0	5537,8	6393,4	6120,9	25,0
Івано-Франківська	15,4	20,5	1097,9	1576,7	1782,8	10,8
Київська	0,6	9,1	2932,2	6626,4	3015,9	27,2
Кіровоградська	0,5	0,7	29058,6	36433,9	40091,2	11,4
Луганська	150,4	120,7	15717,8	18493,4	16706,2	23,1
Львівська	1,1	0,8	2485,3	3461,7	3350,4	1,6
Миколаївська	455,2	197,3	3126,9	3187,1	2475,1	187,5
Одеська	12,0	5,5	514,0	686,4	1337,2	8,3
Полтавська	39,4	70,8	4436,4	5879,0	6300,2	154,8
Рівненська	3,7	7,0	649,7	772,7	1281,4	2,8
Сумська	101,6	135,7	889,6	1194,5	1216,7	155,3
Тернопільська	0,4	0,4	1054,3	1104,8	1001,3	11,8
Харківська	261,2	66,4	2643,5	2285,8	2417,5	124,0
Херсонська	1,9	18,0	439,1	437,3	485,6	105,8
Хмельницька	0,2	1,0	1243,1	1596,8	1471,1	1,5
Черкаська	3,0	8,2	1526,7	2154,5	1895,4	5,5
Чернівецька	0,1	0,5	141,8	225,1	550,6	0,1
Чернігівська	18,3	9,0	366,6	539,2	740,6	1,0
м.Київ	4,7	7,4	608,9	7190,1	1342,4	8,7
м.Севастополь	0,9	1,2	116,4	297,1	300,8	5,7

¹ До 2005р. наведено дані по відходах I–III класів небезпеки, з 2010р. – по відходах I–IV класів небезпеки.

² До 2010р. наведено дані від економічної діяльності підприємств та організацій, з 2011р. – з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах.

10.10. Утилізовано, оброблено (перероблено) відходів¹*(тис.т)*

	2000	2005	2010	2011	2012	
					I-IV класів	у тому числі I-III класів
Україна	1376,2	863,4	145710,7	153687,4	143453,5	541,4
Автономна Республіка Крим	34,2	13,9	199,2	291,9	321,9	17,6
області						
Вінницька	0,2	4,3	460,4	353,1	855,6	0,2
Волинська	0,1	0,3	10,0	39,3	56,3	0,2
Дніпропетровська	802,3	277,9	94274,9	93600,4	94763,3	39,6
Донецька	47,2	191,7	17097,6	19856,0	13187,8	95,0
Житомирська	0,0	1,0	159,9	100,8	121,6	8,8
Закарпатська	4,9	6,0	13,0	11,8	7,1	0,4
Запорізька	9,2	25,8	1673,2	1700,3	1686,6	20,2
Івано-Франківська	5,1	11,5	605,1	374,0	530,6	2,6
Київська	0,5	4,2	1296,9	952,4	571,1	22,3
Кіровоградська	0,4	0,6	20814,5	23841,2	18639,5	5,0
Луганська	22,3	37,0	3769,5	6328,5	4998,5	6,2
Львівська	0,2	0,6	48,2	186,5	170,4	0,5
Миколаївська	265,8	216,8	118,8	141,3	116,1	52,9
Одеська	4,8	0,8	376,7	121,6	46,9	0,3
Полтавська	18,9	8,3	2177,4	2966,2	4481,9	87,7
Рівненська	1,6	0,3	119,7	146,0	168,3	0,3
Сумська	12,5	39,8	338,8	458,5	402,0	91,5
Тернопільська	0,2	0,3	149,4	128,8	203,7	11,7
Харківська	123,6	9,7	525,3	296,4	320,6	18,8
Херсонська	0,4	8,4	77,2	111,6	74,6	52,7
Хмельницька	0,2	0,4	260,1	288,8	526,4	0,1
Черкаська	2,4	0,4	980,9	1223,2	957,8	0,6
Чернівецька	0,0	0,3	32,9	48,2	117,7	0,0
Чернігівська	16,5	0,4	83,2	87,3	103,1	0,4
м.Київ	2,5	2,6	15,4	6,0	2,8	0,1
м.Севастополь	0,2	0,1	32,5	27,3	21,3	5,7

¹ Див. першу виноску до табл. 10.9.

10.11. Наявність відходів у спеціально відведених місцях або об'єктах та на території підприємств за регіонами¹

	(тис.т)					
	2000	2005	2010	2011	2012	
					I-IV класів	у тому числі I-III класів
Україна	26244,1	21674,0	13267452,0	14422372,1	14910104,7	14324,8
Автономна Республіка Крим	636,7	966,5	47464,7	50111,1	53057,7	1899,8
області						
Вінницька	5,5	1,2	25951,6	26752,7	27443,1	0,3
Волинська	0,4	0,7	17061,5	14771,6	15185,2	1,8
Дніпропетровська	9114,9	951,3	9160120,2	9321093,2	9548363,4	518,6
Донецька	2156,2	7270,1	2537181,7	2670982,5	2887872,5	735,8
Житомирська	0,9	20,4	6296,6	6646,0	7166,0	53,3
Закарпатська	0,6	392,3	865,8	954,4	1615,3	0,2
Запорізька	6002,5	7477,1	147964,8	151726,1	154128,3	7659,7
Івано-Франківська	640,6	48,9	35556,8	36736,8	39773,4	59,1
Київська	11,1	158,4	37039,0	41489,6	40335,4	74,4
Кіровоградська	14,8	15,2	235122,2	249034,4	270253,3	15,1
Луганська	3440,3	1744,6	656910,6	1461256,9	1470871,1	877,3
Львівська	445,8	240,5	174543,8	189398,5	189765,6	36,4
Миколаївська	1933,8	679,8	41147,8	42767,5	44579,3	104,1
Одеська	166,8	1,9	907,0	499,8	1353,4	35,7
Полтавська	23,0	3,7	15009,9	16510,5	24898,1	42,0
Рівненська	4,6	9,9	8738,1	26113,5	27084,9	16,7
Сумська	1245,2	1661,4	28971,5	29932,1	30054,1	2008,2
Тернопільська	0,3	0,1	462,3	252,2	323,3	0,1
Харківська	65,6	8,8	39253,7	39967,8	41248,7	137,3
Херсонська	149,5	6,8	221,8	200,6	539,3	37,5
Хмельницька	2,4	2,0	32302,6	19281,2	7550,0	4,6
Черкаська	7,2	2,1	4175,8	4318,7	4448,4	1,0
Чернівецька	0,2	0,1	1738,8	1955,3	2131,2	0,0
Чернігівська	3,3	6,6	8883,2	9266,0	9723,9	2,4
м.Київ	171,4	3,1	3553,8	10147,2	9931,3	0,8
м.Севастополь	0,5	0,5	6,4	205,9	408,5	2,6

¹ Див. першу виноску до табл. 10.9.

10.12. Землі України¹

	Площа, тис.га	% до загальної площі
Усього земель	60354,9	100,0
землі сільськогосподарського призначення	42776,9	70,9
ліси та лісовкриті площі	10611,3	17,6
забудовані землі	2523,2	4,2
землі під водою	2422,8	4,0
відкриті заболочені землі	980,1	1,6
інші землі	1040,6	1,7

¹ За даними Державного агентства земельних ресурсів України; на 1 січня 2013 року.

10.13. Обсяги продукції лісового господарства за регіонами

(у фактичних цінах; млн.грн.)

	2000	2005	2010	2011	2012
Україна	744,4	1991,1	4097,7	5674,8	5911,6
Автономна республіка Крим	6,4	11,9	37,2	41,9	46,2
області					
Вінницька	27,6	77,5	160,3	219,9	229,4
Волинська	26,8	96,2	211,1	300,5	323,2
Дніпропетровська	4,5	11,1	30,8	43,2	37,8
Донецька	3,3	9,5	39,9	47,3	42,8
Житомирська	93,6	258,9	616,3	857,5	864,7
Закарпатська	58,2	107,9	199,2	294,5	333,7
Запорізька	2,4	6,1	23,0	28,1	33,6
Івано-Франківська	37,9	97,0	216,0	316,0	353,1
Київська	68,1	170,9	320,3	437,9	429,1
Кіровоградська	10,6	22,3	46,4	72,5	67,9
Луганська	12,2	27,6	85,3	92,7	98,9
Львівська	62,7	157,5	287,4	391,7	376,4
Миколаївська	3,4	9,7	30,8	34,3	36,5
Одеська	4,4	21,7	42,7	47,1	48,7
Полтавська	20,2	47,9	101,7	135,6	147,1
Рівненська	63,0	191,6	401,6	551,8	575,8
Сумська	34,0	114,5	271,0	387,0	386,2
Тернопільська	18,2	37,5	64,5	97,3	95,5
Харківська	40,7	75,3	100,4	137,9	135,1
Херсонська	3,7	19,8	43,3	46,1	58,0
Хмельницька	33,3	98,1	155,9	204,8	201,1
Черкаська	23,7	75,6	142,6	215,9	244,9
Чернівецька	33,5	82,1	199,9	280,8	293,3
Чернігівська	48,1	142,5	243,7	359,1	379,9
м.Київ	3,3	17,7	21,7	27,5	65,9
м.Севастополь	0,6	2,7	4,7	5,9	6,8

10.14. Заготівля ліквідної деревини за регіонами

	<i>(тис.м³)</i>				
	2000	2005	2010	2011	2012
Україна	11261,7	15244,3	16145,6	17510,3	17506,7
Автономна Республіка Крим	54,4	60,1	59,3	64,7	69,1
області					
Вінницька	438,2	624,7	667,3	667,2	664,5
Волинська	641,8	877,1	976,7	974,9	1021,8
Дніпропетровська	54,4	48,6	44,6	139,1	104,7
Донецька	36,5	51,6	81,2	99,0	84,5
Житомирська	1356,3	1977,7	2444,1	2684,9	2677,7
Закарпатська	906,7	1032,3	1003,7	1157,4	1154,9
Запорізька	21,6	18,0	28,0	27,0	25,9
Івано-Франківська	518,0	784,6	923,2	1005,1	1124,3
Київська	950,1	1287,8	1274,7	1391,2	1237,3
Кіровоградська	101,2	213,8	182,8	205,9	201,5
Луганська	205,6	152,4	230,3	208,2	192,0
Львівська	774,1	1036,2	1106,8	1254,4	1146,4
Миколаївська	34,4	36,3	33,9	33,8	33,8
Одеська	71,5	136,7	77,0	78,9	79,9
Полтавська	386,7	328,1	367,1	381,1	397,8
Рівненська	816,0	1191,3	1409,5	1469,1	1557,4
Сумська	640,2	902,9	962,2	1042,8	1012,6
Тернопільська	243,7	260,5	247,2	293,8	287,8
Харківська	406,9	578,3	421,4	463,0	459,8
Херсонська	68,6	146,5	127,0	95,5	119,1
Хмельницька	520,4	718,6	576,1	616,7	570,1
Черкаська	406,9	567,2	608,0	617,7	633,9
Чернівецька	569,3	804,3	899,9	963,9	971,3
Чернігівська	938,0	1284,9	1237,9	1412,4	1421,5
м.Київ	97,8	122,2	152,4	160,2	253,8
м.Севастополь	2,4	1,6	3,3	2,4	3,4

10.15. Переведення лісових культур та природного поновлення у вкриті лісовою рослинністю землі за регіонами

(га)

	2000 ¹	2005	2010	2011	2012
Україна	26881	34231	54804	55591	63629
Автономна Республіка Крим	131	16	51	24	32
області					
Вінницька	537	820	1746	1439	2625
Волинська	1694	2872	4385	5354	6071
Дніпропетровська	294	361	363	259	305
Донецька	159	197	465	345	315
Житомирська	3617	4336	7097	6799	8725
Закарпатська	1714	2320	2851	2692	3171
Запорізька	332	164	319	269	478
Івано-Франківська	2375	1931	2375	2000	3331
Київська	1751	2221	2835	3546	3175
Кіровоградська	532	288	1098	996	968
Луганська	380	862	2273	1749	1794
Львівська	2029	2915	4523	4480	4389
Миколаївська	333	476	418	379	754
Одеська	856	304	662	558	854
Полтавська	481	806	1732	2410	2379
Рівненська	2260	3392	4662	5874	6895
Сумська	1084	1158	2639	2860	2673
Тернопільська	576	981	833	910	1308
Харківська	402	1473	1629	2224	1974
Херсонська	588	770	646	413	401
Хмельницька	1032	921	1738	2056	1918
Черкаська	808	893	1319	1747	1759
Чернівецька	726	1267	4677	2315	2288
Чернігівська	1875	2343	3344	3824	4832
м.Київ	84	134	102	58	212
м.Севастополь	231	10	22	11	3

¹ У 2000р. – без урахування площ переведення природного поновлення.

10.16. Лісові пожежі за регіонами у 2012 році

	Кількість лісових пожеж	Площа лісових земель, пройдена пожежами, га	Збитки, заподіяні лісовими пожежами (у фактичних цінах), тис.грн.		
			усього	у тому числі вартість	
				згоріло лісу на пні	заготовленої лісової продукції та інших матеріальних цінностей
Україна	2163	3479	56062,7	2446,0	818,3
Автономна Республіка Крим	52	31	1432,7	881,4	46,8
області					
Вінницька	5	32	659,6	0,0	—
Волинська	21	20	42,3	10,9	—
Дніпропетровська	200	129	330,3	83,9	41,3
Донецька	229	47	78,3	—	—
Житомирська	35	15	22,9	1,2	—
Закарпатська	10	46	822,2	—	662,9
Запорізька	96	122	208,8	136,1	—
Івано-Франківська	1	2	1,9	—	—
Київська	189	62	256,3	113,6	—
Кіровоградська	13	3	1,9	—	—
Луганська	314	39	288,2	39,5	—
Львівська	20	54	155,9	0,0	—
Миколаївська	9	3	19,2	1,2	—
Одеська	64	102	221,7	203,5	—
Полтавська	40	7	46,0	—	—
Рівненська	70	64	93,6	0,0	—
Сумська	90	61	462,8	0,3	—
Тернопільська	1	1	—	—	—
Харківська	217	62	428,6	238,8	—
Херсонська	199	2493	50102,2	707,9	63,9
Хмельницька	4	2	1,2	—	—
Черкаська	99	35	77,1	—	—
Чернівецька	5	6	4,4	—	—
Чернігівська	30	16	35,8	26,4	—
м.Київ	113	12	37,4	0,5	—
м.Севастополь	37	13	231,4	0,8	3,4

10.17. Відтворення лісів за регіонами

	(га)					
	1995	2000 ¹	2005	2010	2011	2012
Україна	38398	37806	58638	70084	72358	70146
Автономна Республіка Крим	323	89	47	1434	1361	1119
області						
Вінницька	1025	1047	1322	3014	2613	2134
Волинська	2690	3177	4744	4025	4485	4200
Дніпропетровська	805	529	436	1962	1376	1031
Донецька	305	461	648	2035	2278	1131
Житомирська	4604	4621	7458	6433	7351	7803
Закарпатська	2348	2205	2747	2192	2547	2839
Запорізька	550	438	645	2017	2235	2151
Івано-Франківська	2281	2039	2816	2424	2867	3418
Київська	2881	2583	4169	2945	3533	3622
Кіровоградська	282	398	868	2346	1878	1767
Луганська	1210	1756	4428	6160	5677	5173
Львівська	2539	3126	4754	3258	3714	4179
Миколаївська	873	393	845	2686	2124	1812
Одеська	1085	407	441	3423	2423	2377
Полтавська	892	626	1971	2244	2737	2466
Рівненська	3805	3466	4807	5211	6068	5903
Сумська	1322	1453	2185	2394	2750	2636
Тернопільська	860	782	1136	912	979	842
Харківська	892	1639	1799	1164	1200	1441
Херсонська	366	185	1212	1972	1606	1576
Хмельницька	1280	1231	2008	2402	1972	1539
Черкаська	1096	1149	1219	1657	1920	1839
Чернівецька	1311	1436	2195	2272	2567	2775
Чернігівська	2590	2476	3524	3419	3957	4079
м.Київ	118	93	190	51	121	269
м.Севастополь	65	1	24	32	19	25

¹ Крім того, відтворення лісів на землях лісового фонду по Укрзалізниці (Мінтрансзв'язок України) у 2000 році становило 11 га.

10.18. Садіння і висівання лісу за регіонами

	1995	2000 ¹	2005	2010	2011	2012 (га)
Україна	33896	29802	45855	56076	55694	53511
Автономна Республіка Крим	313	89	30	1411	1319	1080
області						
Вінницька	994	1008	1276	2791	2225	1913
Волинська	2306	1776	3093	2400	2414	2477
Дніпропетровська	805	522	406	1907	1341	970
Донецька	290	403	583	1987	2149	995
Житомирська	3983	3605	5308	4282	4911	5227
Закарпатська	1823	1687	1955	1122	1274	1408
Запорізька	550	438	624	2004	2232	2151
Івано-Франківська	2132	1577	1699	1080	1310	1785
Київська	2704	2121	3437	2307	2797	2865
Кіровоградська	282	389	844	2268	1843	1700
Луганська	1210	1756	4160	5849	5423	5010
Львівська	2112	2572	4138	2422	2615	2806
Миколаївська	867	292	666	2498	1959	1708
Одеська	1085	352	389	3218	2201	2212
Полтавська	786	552	1701	2035	2492	2261
Рівненська	2803	1868	2997	3505	4019	3978
Сумська	1247	1383	1921	2214	2433	2270
Тернопільська	860	760	959	839	899	761
Харківська	842	1587	1775	1068	1125	1317
Херсонська	366	105	578	1581	1262	1318
Хмельницька	1201	1120	1884	2053	1588	1256
Черкаська	1053	1020	949	1393	1483	1262
Чернівецька	826	834	1391	1103	1140	1221
Чернігівська	2273	1903	2894	2656	3100	3270
м.Київ	118	82	174	51	121	265
м.Севастополь	65	1	24	32	19	25

¹ Крім того, садіння і висівання лісу по Укрзалізниці (Мінтрансв'язок України) у 2000 році становило 11 га.

10.19. Площа мисливських угідь за регіонами

	<i>(на кінець року; тис. га)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Україна	50631,6	47806,9	47341,4	46745,7	46491,7	44565,0
Автономна Республіка Крим	2026,0	2101,2	2007,4	1927,3	1859,8	1917,1
області						
Вінницька	1963,0	1963,1	2116,2	2135,5	2135,4	2135,4
Волинська	1841,8	1581,5	1583,7	1575,1	1567,5	1562,5
Дніпропетровська	2632,2	2547,2	2547,2	2591,1	2555,2	2561,2
Донецька	2227,2	2014,1	2018,9	2014,4	2014,7	2014,7
Житомирська	2571,2	2283,3	2292,1	2108,6	2078,7	2047,2
Закарпатська	1074,7	1026,3	1146,5	1037,3	1021,2	786,7
Запорізька	2263,7	2129,4	2151,7	2106,3	2125,9	2126,6
Івано-Франківська	877,6	1012,2	968,7	989,0	989,1	808,2
Київська	2425,8	2091,0	1984,6	472,6	495,9	350,1
Кіровоградська	2186,4	1982,1	1982,1	1948,1	1948,1	1928,5
Луганська	2286,9	2096,7	2141,3	2119,5	2125,4	2125,4
Львівська	1881,5	1752,3	1752,3	1793,8	1794,0	1665,0
Миколаївська	2286,0	2068,3	2068,3	2042,7	2043,1	1129,0
Одеська	2745,0	2391,3	2425,5	2535,2	2513,7	2395,6
Полтавська	2557,5	2355,8	1903,6	1900,4	1900,6	1911,0
Рівненська	1638,1	1682,2	1567,2	1401,5	1427,8	1410,0
Сумська	2152,0	2050,6	2053,9	2053,8	2050,8	2024,4
Тернопільська	1041,6	973,0	972,9	972,9	972,9	965,9
Харківська	2660,9	2643,8	2639,6	2639,4	2555,9	2549,5
Херсонська	2252,4	2195,9	2193,2	2193,8	2011,8	2007,3
Хмельницька	1711,2	1563,1	1573,3	1575,2	1573,0	1523,4
Черкаська	1711,6	1728,1	1635,5	1586,9	1503,4	1504,6
Чернівецька	721,1	642,7	642,7	636,4	644,8	626,8
Чернігівська	2755,2	2820,4	2828,0	2712,5	2746,1	2755,2
м.Київ	94,0	28,1	92,6	1572,9	1733,5	1630,3
м.Севастополь	47,0	83,2	52,4	103,5	103,4	103,4

10.20. Загальна кількість диких тварин, що мешкають у мисливських угіддях України

	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Копитні, голів	237279	177788	195005	238975	244374	239572
Лосі	9068	4771	4510	5524	5608	5556
Олені	21342	15986	17606	19996	20303	18824
Кабани	47070	36181	43119	61715	63664	63632
Козулі	157035	118974	126267	147728	150795	147436
Зубри	659	426	303	268	255	266
Лані	1331	1021	2692	3232	3193	3215
Муфлони	723	370	419	420	455	544
Кулани	51	59	89	92	101	99
Хутрові звірі, тис. голів	2497,7	2416,4	2348,4	2249,6	2189,2	2070,8
Білки	55,8	59,5	62,1	66,8	64,5	62,4
Зайці	2062,6	1874,1	1789,8	1645,9	1592,6	1492,4
Куниці	39,0	53,1	59,5	63,2	64,1	63,1
Лисиці	87,1	116,3	87,8	79,7	76,5	75,5
Ондатри	85,0	146,4	172,0	187,0	183,7	170,2
Норки	2,5	3,4	3,6	5,8	5,7	6,2
Бобри	9,3	15,0	23,4	43,1	45,7	46,0
Вовки	2,1	2,8	2,6	2,7	2,7	2,6
Ведмеді бурі	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3
Дикі кролики	0,7	0,2	0,3	0,2	0,5	0,2
Байбаки	110,5	76,7	69,8	67,4	66,4	67,7
Єнотовидні собаки	8,2	9,9	10,6	11,2	11,1	11,4
Борсуки	15,7	24,7	24,7	26,5	27,6	28,0
Видри	5,6	8,7	11,7	13,4	13,6	14,0
Тхори чорні	12,6	20,0	21,8	25,7	24,5	22,6
Коти лісові	0,4	0,6	1,0	1,2	1,2	1,1
Рисі	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,4
Горностаї	...	4,4	7,0	9,0	7,9	6,7
Шакал	—	—	—	—	—	0,0
Перната дичина, тис. голів	11794,6	9417,5	9280,9	10672,9	10592,0	10523,5
Куріпки	1026,4	1013,7	890,1	992,5	957,3	945,4
Глухарі	4,0	3,8	3,8	3,8	3,9	3,1
Тетеруки	17,1	13,3	12,7	11,0	11,3	12,0
Гуси	730,5	162,2	103,7	117,5	114,2	92,9
Качки	4251,0	3125,3	2892,8	2866,2	2796,8	2679,1
Фазани	406,3	271,2	281,6	336,4	350,7	352,4
Перепілки	602,3	799,3	927,9	1399,2	1354,1	1343,0
Рябчики	13,0	16,4	21,6	23,9	24,4	22,6
Лебеді	15,0	55,1	21,9	19,1	21,5	21,9
Лиски	1675,5	1527,4	1667,1	1892,7	1876,9	1773,1
Кулики	1208,3	1018,0	938,4	1130,1	878,8	873,1
Голуби	1845,2	1411,8	1519,3	1880,5	1831,4	1897,2
Курочка водяна	398,2
Норець великий	109,5

10.21. Природний рух населення

	Кількість народжених		Кількість померлих				Природний приріст, скорочення (–)	
			усього		з них дітей у віці до 1 року			
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Україна	520704	502595	663139	664588	4371	4511	–142435	–161993
Автономна Республіка Крим	24702	23394	26945	27539	215	213	–2243	–4145
області								
Вінницька	18339	17894	25158	25376	166	186	–6819	–7482
Волинська	15346	14620	13710	13842	106	116	1636	778
Дніпропетровська	37087	36116	51486	52106	370	343	–14399	–15990
Донецька	42839	41720	70496	71042	540	473	–27657	–29322
Житомирська	15486	15154	20685	20417	124	134	–5199	–5263
Закарпатська	18968	18460	14813	14588	168	195	4155	3872
Запорізька	18882	18198	26406	27033	154	169	–7524	–8835
Івано-Франківська	17101	16497	16801	16657	109	145	300	–160
Київська	20966	20083	27161	26847	119	143	–6195	–6764
Кіровоградська	11029	10578	16521	16697	103	139	–5492	–6119
Луганська	21743	21320	36316	37256	165	188	–14573	–15936
Львівська	30220	28904	31667	31162	233	272	–1447	–2258
Миколаївська	13515	13029	17277	17441	97	97	–3762	–4412
Одеська	30384	29225	33648	33688	267	268	–3264	–4463
Полтавська	14635	14167	24223	24384	85	86	–9588	–10217
Рівненська	18316	17697	14302	14168	147	156	4014	3529
Сумська	11093	10473	19002	18833	76	78	–7909	–8360
Тернопільська	12202	11964	14838	14829	97	96	–2636	–2865
Харківська	27244	26317	40130	40079	203	234	–12886	–13762
Херсонська	12643	12085	15904	15828	100	120	–3261	–3743
Хмельницька	14881	14492	20362	20116	134	89	–5481	–5624
Черкаська	12798	12473	20667	20848	122	101	–7869	–8375
Чернівецька	11592	11281	11321	11192	92	96	271	89
Чернігівська	10222	10134	20208	20179	94	80	–9986	–10045
м.Київ	33887	32068	27840	27050	262	255	6047	5018
м.Севастополь	4584	4252	5252	5391	23	39	–668	–1139

**Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Чернігівській області**

**Довкілля Чернігівщини – 2012
Статистичний збірник**

За редакцією Козар Тетяни Володимирівни

Відповідальна за випуск
Зінич Галина Михайлівна

Підписано до друку 30.07.2013 № 218/06-2-04
Тираж 4 прим.

Головне управління статистики у Чернігівській області
вул.Горького, 37, м.Чернігів, 14000, Україна